

PALJ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยชินวัตร
JOURNAL OF PUBLIC ADMINISTRATION AND LAW
SHINAWATRA UNIVERSITY

ฉบับที่ 2 ปีที่ 1
(พฤษภาคม - สิงหาคม 2567)

VOL. 2 NO. 1
(MAY - AUGUST 2024)

ISSN : 3056-9257 (ONLINE)

SIU

SHINAWATRA UNIVERSITY
มหาวิทยาลัยชินวัตร
“สร้างโลก ของ โอกาส”

SHINAWATRA
UNIVERSITY

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร
Journal of Public Administration and Law Shinawatra University

ISSN: 3056 - 9257 (Online)

ปีที่ 1 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567

Vol.1, No.2, MAY - AUGUST, 2024

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ตลอดจนถึง สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้กับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ทั้งในประเทศ และต่างประเทศ และการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักนวัตกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทาง วิชาการ และนวัตกรรมด้านรัฐประศาสนศาสตร์ และนิติศาสตร์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถ ขับเคลื่อนการพัฒนาสังคม และประเทศได้

เจ้าของวารสาร

คณะรัฐประศาสนศาสตร์ และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

รูปแบบการดำเนินการกลั่นกรองบทความ

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การคัดเลือกบทความ จะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็น ทบทวน และตรวจสอบ วิพากษ์ วิวิจารณ์ ความถูกต้อง เหมาะสมทางวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องต่อบทความเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และในการประเมินใช้รูปแบบผู้ประเมินไม่ทราบชื่อผู้แต่งและผู้แต่งไม่ทราบชื่อผู้ประเมิน

คณะที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.สุเทพ เชาวลิต	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน
ศาสตราจารย์ ดร.บุญทัน ดอกไธสง	กรรมการสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.สิน พันธุ์พินิจ	อดีตรองอธิการราชชมงคลตะวันออกจกัพงษภูวนาถ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทองหล่อ วงศ์อินทร์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	กรรมการสภามหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศ แสงศักดิ์	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน
รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ ดวงเดือน	ที่ปรึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ ณ หนองคาย	อดีตนายกสภาวิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพลิน นุกุลกิจ	รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยปทุมธานี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูมินันท์ รุ่งเรืองกูร	ที่ปรึกษาสถาบันการศึกษาเอกชน

บรรณาธิการวารสาร

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.ศุภกานต์ มังกรสุรกาล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

กองบรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันเอก (พิเศษ) ดร. พิณัย วิถีสวัสดิ์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญเพ็ง จันทรัมย์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิวัช นุกุลกิจ

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชนี คุปตะวาทีน

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.ศุภกานต์ มังกรสุรกาล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.กำพล วันทา

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.ปรัชญา มีโนนทองมหาศาล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.กิตติศักดิ์ นิธิธัญเจริญกุล

มหาวิทยาลัยชินวัตร

อาจารย์จรัสวรรณ เทพประสิทธิ์ เทวาเวศม์ธำรงค์

มหาวิทยาลัยชินวัตร

อาจารย์ชยพัทธ ยางศรี

มหาวิทยาลัยชินวัตร

ดร.ชัยวัฒน์ ลาพินี	มหาวิทยาลัยพะเยา
ดร.ศศิธรดา แพงไทย	วิทยาลัยพิษณุบัณฑิต
ดร.ทัศนีย์ ทิพย์คงคา	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.สุเทพ ตระหง่าน	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.รติรัตน์ วรโชคเดชาวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อาจารย์พิเชษฐ ภูเนลิมิตระกุล	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อาจารย์มาลีรัชต์ ฉานสูงเนิน	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
ดร.ณรงค์ฤทธิ์ วังศิริ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ
อาจารย์ทิวากร สุทธิปาก	โรงเรียนบ้านดอนแดง
อาจารย์ธราทิพย์ มูลศาสตร์	วิทยาลัยทองสุข

สำนักงานกองบรรณาธิการวารสาร

คณะรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร

99 หมู่ 10 ตำบลบางเตย อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี 12160

โทรศัพท์ (+66) 2599 0000

E-mail : supakran.m@siu.ac.th และ <https://so17.tcithaijo.org/index.php/palsiuj/index>

กำหนดออก

วารสารมีกำหนดออก ตามเวลาที่กำหนด ปีละ - 3 ฉบับ (ราย 4 เดือน)

ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน

ฉบับที่ 2 เดือน พฤษภาคม – สิงหาคม

ฉบับที่ 3 เดือน กันยายน – ธันวาคม

การเผยแพร่

ผู้ที่สนใจสามารถค้นหาที่ <https://so17.tci-thaijo.org/index.php/palsiuj/index>

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประเมินบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.สงค์ เสวตวัฒนา	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนากร ธนาธารชูชาติ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษดา ตั้งชัยศักดิ์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ บุญเจริญ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ญาณกร โท่ประยูร	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ สังกัดสมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญธรรม พรเจริญ	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ดร.ณัฐพล บัวเปลี่ยนสี	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ว่าที่ร้อยตรี ดร.ชนเดช กังสวัสดิ์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
ดร.เดชา โลงนสิริศิลป์	สาขาวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.กิ่งพร ทองใบ	สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรภัทร เริ่มศรี	สาขาวิชานิติศาสตร์การตลาด มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.วราฤทธิ์ พานิชกิจโกศลกุล	สาขาวิชาสถิติประยุกต์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สมกุล ถาวรกิจ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
รองศาสตราจารย์ ดร.ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยปทุมธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนาศาสตร์ แสงศักดิ์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา นักวิชาการอิสระ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะนาถ บุญมีพิพิธ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ณัฐ วัฒนพานิช	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไนตะวัน กำหอม	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ เทียนขาว	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ดร.นิพัทธ์พนธ์ สนิทเหลือ	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีแห่ง สุวรรณภูมิ
พระปลัดกล้าณรงค์ ญาณวีโร (โตนดแก้ว), ดร.	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้บริหาร Dhammakaya Eigersund
ดร.ธีระพงศ์ บุศรากุล	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม
ดร.พินิจ มีคำทอง	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รองผู้อำนวยการโรงเรียน พระยี่นวิทยาการ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น
ดร.วิรัชพัชร วงศ์วัฒน์เกษม	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา
ดร.สมใจ มณีวงษ์	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านไผ่ ประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 2
ดร.ศิริมงคล ทนทอง	สาขาวิชาการบริหารการศึกษาศึกษานิเทศก์ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
พระมหาวุฒธัมม์ สุวุฒฺโฒโก (บุญเสนอ), ดร.	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สำนักพระปริยัติธรรม วัด พระธรรมกาย
ดร.วิโรจน์ โกศลฤทธิชัย	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตจันทบุรี
ดร.จีรนาถ ภูริเศวตกำจร	สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยทองสุข
รองศาสตราจารย์ ดร.อำพล บุคดาสาร	พุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
รองศาสตราจารย์ ดร.บัญญัติ วิทยอนันต์	สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา
ดร.วิชาญ จันท์อินทร์	สาขานิติศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐวิน อัครภูวดล	สาขานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น
รองศาสตราจารย์ ดร.พฤทธิ์สรรค์ สุขธิไชยเมธี	สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิดารักษ์ ลือชา

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เพชรบูรณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชิน ชัยยันต์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ศิลปาภิสันท์

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ วิทยาลัยเทคโนโลยีสยาม

รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณวิภา ไตลังคะ

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

นาวาอากาศโท.ดร.อนันต์ ไกรบำรุง

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ นักวิชาการอิสระ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมปนาท คูศิริรัตน์

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ดร.นุชรัตน์ นุชประยูร

สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศคอมพิวเตอร์ศึกษา
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์
นนทบุรี

บทบรรณาธิการ

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร มีวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานทางวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ รัฐศาสตร์ ตลอดจนถึง สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ให้กับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ และการสร้างเสริมเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักศึกษา อาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักนวัตกรรม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ทางวิชาการ และนวัตกรรมด้านรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและประเทศ โดยกำกับคุณภาพและกระบวนการของการจัดทำวารสารให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาการ

ในวารสารฉบับนี้ประกอบด้วยบทความวิจัย ของนักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนผู้ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 เรื่อง หัวข้อหลักครอบคลุมทั้งด้านรัฐประศาสนศาสตร์ ด้านนิติศาสตร์ และประเด็นท้าทายใหม่ ๆ ทางด้านมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์

ทางทีมจัดทำวารสาร ขอขอบคุณผู้เขียนบทความและผู้ทรงคุณวุฒิ ที่พิจารณาบทความ ที่ปรึกษาภายในและภายนอกทุกท่าน ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขบทความให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนทรัพยากร และให้คำแนะนำทำให้วารสารฉบับนี้ มีบทความที่น่าสนใจ และได้มาตรฐานมีคุณค่าทางวิชาการ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ที่สนใจ และเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

รองศาสตราจารย์ ดร.รัฐบุรุษ คุ่มทรัพย์

บรรณาธิการ

สารบัญ

		หน้า
บทความวิจัย		
เรื่องที่		
1	NAVIGATING THE FUTURE OF QUANTITATIVE RESEARCH : THE POWER OF STUCTURAL EQUATION MODELING Sipnarong Kanchanawongpaisan	1 - 13
2	กระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนฐานระเบียบเศรษฐกิจ ภาคตะวันออก พริจักษณ์ ฉันทวิริยสกุล	14 - 25
3	ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ทงศักดิ์ ขวัญอ่อน, อุษณากร ทาวะรัมย์	26 - 35
4	การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ศุภพิชญ์ นาคัน , อาภาภรณ์ สุขหอม, กิจฐเขต ไกรवास	36 - 49
5	การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช คัคนันท์ มีแก้ว, กิจฐเขต ไกรवास, อาภาภรณ์ สุขหอม	50 - 60
6	คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช วันชัย ประจันพล, นันธิดา จันท์ศิริ , กิจฐเขต ไกรवास	61 - 71
7	การซื้อขายสินค้าริมถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ยศวัฒน์ โภฎยา	72 - 84
8	ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย สมบูรณ์ จันมาธิกรกุล	85 - 98

NAVIGATING THE FUTURE OF QUANTITATIVE RESEARCH : THE POWER OF STRUCTURAL EQUATION MODELING

Sipnarong Kanchanawongpaisan *¹

*¹ Suan Sunandha Rajabhat University

* Email: sipnarong.ka@gmail.com

Received 15 August 2024   Revised 27 August 2024   Accepted 29 August 2024

Abstract

This study delves into the advanced applications of Structural Equation Modeling (SEM) in modern quantitative research. SEM's versatility and power allow researchers to simultaneously examine multiple relationships and account for measurement errors, offering significant advantages over traditional regression models. This research highlights SEM's capacity to provide detailed and nuanced insights into complex constructs, particularly beneficial in social sciences, business administration, and psychology. A rigorous preparatory process is essential for the robustness and reliability of SEM models. This process includes defining the research problem, conducting a comprehensive literature review, developing a theoretical framework, identifying relevant variables, designing the study, and validating measurement instruments. Evaluating the measurement model fit using various indices, such as the Chi-Square Test, RMSEA, CFI, TLI, SRMR, GFI, and AGFI, ensures a comprehensive model accuracy assessment. The findings underscore the significant implications of SEM for advancing quantitative research methodologies. Researchers can enhance their studies' precision and explanatory power by leveraging SEM. This approach paves the way for exploring intricate relationships and contributes to developing sophisticated and reliable research techniques. This study provides an example process, valuable insights, and practical recommendations for researchers aiming to employ advanced statistical methods, ultimately leading to more robust and insightful findings in various research domains.

Keywords: Structural Equation Modeling (SEM), quantitative Research, measurement Model Fit

Introduction

Modern quantitative research requires sophisticated statistical methods to comprehend intricate correlations between variables. Structural Equation Modeling (SEM) is a technique that enables researchers to examine and estimate causal links using statistical data and theoretical assumptions (Little, 2023). The value of Structural Equation Modeling (SEM) rests in its capacity to effectively represent both observable and latent variables, providing a more nuanced examination of complex entities (Fu et al., 2024).

Structural Equation Modeling (SEM) is not just a statistical technique but a versatile tool that finds applications in various disciplines. Its effectiveness in solving complex research inquiries that classic regression models struggle with makes it essential in social sciences, business administration, and psychology. SEM's ability to comprehensively analyze the complex relationships among many components has been demonstrated in numerous studies, such as its use in investigating the influence of service quality on customer satisfaction across different sectors (Hair et al., 2014). This versatility of SEM will intrigue and pique the curiosity of researchers across various fields.

SEM, or Structural Equation Modeling, is a statistical technique that combines factor analysis and multiple regression analysis. It examines the structural correlation between observed variables and underlying constructs. Unlike traditional approaches, SEM can handle several dependent variables and evaluate both direct and indirect effects simultaneously (Byrne, 2016). One of the key benefits of using SEM is its ability to offer a comprehensive perspective by enabling the concurrent analysis of various relationships, thereby providing a holistic and enlightening view of the research data (Kurtaliqi et al., 2024).

Despite the significant advantages of SEM, more research is needed to comprehensively apply it in recent studies. Previous research has primarily focused on SEM's fundamental concepts and uses but has yet to explore its integration with other advanced statistical approaches. This study aims to fill this gap by examining the extensive application of SEM in contemporary research, providing a robust foundation for researchers to model complex interactions more accurately. By adopting these approaches, we can expand the scope of Structural Equation Modeling (SEM), particularly in disciplines that demand intricate depictions of relationships, such as psychometrics and econometrics. This integration promises growth and development in the field of SEM, offering hope for future research.

Preparatory Measures Before Building a Structural Equation Modeling (SEM) Model

Before creating a Structural Equation Modeling (SEM) model, researchers must engage in many essential preliminary measures to guarantee the model's validity and dependability. These stages are crucial for establishing a solid basis for the SEM analysis.

Step 1 Define the Research Problem:

Expose the research question or hypothesis. Gaining a comprehensive understanding of the problem you aim to tackle will direct the choice of variables and the design of the structural equation modeling (SEM) model. A precisely formulated research challenge guarantees that the structural equation modeling (SEM) model is concentrated and pertinent (Hair et al., 2014).

Step 2 Literature Review:

Researchers must examine the current literature extensively to uncover pertinent theories, models, and empirical evidence. This step facilitates the development of the theoretical framework and establishes a foundation for specifying the model (Vaithilingam et al., 2024). Conducting a literature review is essential to ensure that the model is based on existing information and fills in the gaps in the current research (Kline, 2011).

Step 3 Create a Theoretical Framework:

Using the literature review findings, construct a theoretical framework that delineates the anticipated associations among variables (Sharma et al., 2024). This framework functions as the architectural plan for the SEM model. A robust theoretical framework is necessary to direct the model design and guarantee that it is firmly based on known ideas (Byrne, 2016).

Step 4 Variable Identification:

Determine the observable (measured) and latent (unobserved) variables that should be incorporated into the model. Verify if these variables are theoretically justified and directly applicable to the study problem. Accurate and relevant variable identification ensures the model's precision and significance (Schumacker & Lomax, 2015)

Step 5 Develop the study:

Formulate the research design, encompassing the sampling technique, data collection protocols, and measuring tools. Ensure that the sample size is sufficient for SEM analysis, as SEM requires extensive samples to obtain dependable outcomes. A well-designed study improves the accuracy and consistency of the results (Westland, 2010).

Step 6 Design measurement instruments:

Develop or modify instruments (such as surveys or questionnaires) to capture the observed variables precisely. Verify the validity of these instruments by conducting pilot testing and reliability analysis. Accurate data can only be obtained using reliable and valid measurement instruments (Devellis, 2016).

Step 6 Data Collection:

Gather the data using the established process. Maximize data integrity by reducing biases and errors throughout the data collection process. The validity of the SEM analysis relies heavily on high-quality data (Hair et al., 2014).

Step 7 Initial Data Analysis:

Perform initial data analysis to identify any missing data or outliers and assess the normality of the data. Resolve any concerns related to data preparation for SEM analysis. Preliminary data analysis is crucial in ensuring the data is error-free and prepared for the modeling process (Tabachnick & Fidell, 2013).

Step 8 Conduct an Exploratory Factor Analysis (EFA)

Perform EFA to explore the underlying factor structure of the observed variables (Bollen et al., 2024). This step helps understand the data's dimensionality and refine the measurement model. EFA is useful for identifying potential latent constructs (Fabrigar & Wegener, 2011).

Step 9 Improve the Measurement Model:

Based on the Exploratory Factor Analysis (EFA) results, adjustments should be made to enhance the measurement model. Make sure that each hidden variable is accurately represented by its associated observable variables. Enhancing the measuring model enhances its validity and reliability (Brown, 2015).

Step 10 Confirmatory Factor Analysis (CFA):

Perform Confirmatory Factor Analysis (CFA) to assess the validity of the measurement model (Lesia et al., 2023). Confirmatory factor analysis (CFA) enables the evaluation of the extent to which the observed variables accurately reflect the underlying components. Validating the measurement model is an essential and crucial stage (Byrne, 2016).

Step 11 Evaluate Measurement Model Fit:

Assess the adequacy of the measurement model by examining different fit indices such as the Chi-Square Test, RMSEA, CFI, and TLI. Before advancing to the structural model, verifying that the model satisfies the established criteria for acceptable fit is imperative. Ensuring a good model fit is crucial to describing the data appropriately (Kline, 2015).

By rigorously adhering to these procedures, researchers may guarantee that their structural equation modeling (SEM) model is built upon a robust theoretical framework, precise measurement tools, and top-notch data. Properly preparing for the implementation of SEM in quantitative research is essential for success.

Table 1 Model Specification for Structural Equation Modelling

Fit Index	Acceptable Threshold	Description
Chi-Square Test	$p > 0.05$	A lower value indicates a better fit. A non-significant chi-square ($p > 0.05$) indicates a good fit.
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	< 0.06	RMSEA values less than 0.06 indicate a good fit between the model and the data.
Comparative Fit Index (CFI)	> 0.95	CFI values above 0.95 indicate a good fit. It compares the fit of a target model to an independent model.
Tucker-Lewis Index (TLI)	> 0.95	TLI values above 0.95 indicate a good fit. They are a comparison measure between a target and a baseline model.
Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)	< 0.08	SRMR values less than 0.08 indicate a good fit. It represents the standardized difference between observed and predicted correlations.
Goodness of Fit Index (GFI)	> 0.90	GFI values above 0.90 indicate a good fit. It measures the proportion of variance accounted for by the estimated population covariance.
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI)	> 0.90	AGFI values above 0.90 indicate a good fit. The algorithm adjusts the GFI based on the model's degrees of freedom.

Assessing Measurement Model Fit in SEM

Chi-Square Test:

The Chi-Square Test evaluates the overall fit of the SEM model by assessing the discrepancy between the observed covariance matrix and the model-implied covariance matrix. A lower chi-square value indicates a better fit, suggesting the model-implied covariance matrix is close to the observed covariance matrix. A non-significant chi-square ($p > 0.05$) indicates no significant difference between the observed and model-implied matrices, suggesting a good fit (Zheng & Bentler, 2024). However, this test is sensitive to sample size, often leading to substantial results (indicating poor fit) in large samples even when the model fit is acceptable (Byrne, 2016).

Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA):

RMSEA measures how well a model, with unknown but optimally chosen parameter estimates, would fit the population's covariance matrix. RMSEA values less than 0.06 indicate a good fit between the model and the data. It accounts for model complexity and is relatively insensitive to sample size, making it a reliable fit measure. Lower values of RMSEA indicate a better fit (Kline, 2015).

Comparative Fit Index (CFI):

CFI is an incremental fit index that compares the fit of the target model to the fit of an independent (null) model, which assumes that all variables are uncorrelated. CFI values above 0.95 indicate a good fit. It adjusts for sample size and model complexity, providing a comparison between the tested model and a baseline model. Higher CFI values signify that the model fits the data better than the null model, with values closer to 1 indicating a better fit (Hair et al., 2014).

Tucker-Lewis Index (TLI):

TLI, also known as the Non-Normed Fit Index (NNFI), is an incremental fit index that penalizes model complexity. TLI values above 0.95 indicate a good fit. Unlike CFI, TLI can sometimes exceed 1.0 or fall below 0.0. It compares the target model to a baseline model. It adjusts for the number of parameters in the model, making it helpful in evaluating the balance between model fit and complexity (Schumacker & Lomax, 2016).

Standardized Root Mean Square Residual (SRMR):

SRMR is an absolute fit index representing the standardized difference between observed and predicted correlations. SRMR values less than 0.08 indicate a good fit. It provides a straightforward measure of how well the model reproduces the sample data, with lower values indicating a better fit. SRMR is easy to interpret and helpful in assessing the overall fit of the model (Hu & Bentler, 1999).

Goodness of Fit Index (GFI):

GFI is an absolute fit index measuring the variance proportion accounted for by the estimated population covariance matrix. GFI values above 0.90 indicate a good fit. It assesses how the model-implied covariance matrix explains the observed covariance matrix. Higher GFI values suggest a better fit, with values above 0.90 desirable (Tabachnick & Fidell, 2013).

Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI):

AGFI is a variant of the GFI that adjusts for the degrees of freedom in the model. AGFI values above 0.90 indicate a good fit. By adjusting for model complexity, AGFI provides a more conservative fit measure than GFI. Higher AGFI

values suggest that the model accounts for a substantial proportion of the variance in the data, with values above 0.90 being preferred (Bollen, 1989).

The indices of the Measurement Model Fit in SEM provide several perspectives on the adequacy of the SEM model in representing the data, assisting researchers in verifying the accuracy of their model. By combining these indexes, it is possible to conduct a thorough evaluation of the model's suitability.

Sample SEM Model and Description

Title: Examining the Impact of Service Quality on Customer Satisfaction and Loyalty in the Airline Industry

Objective: To analyze the relationships between service quality, customer satisfaction, and customer loyalty in the airline industry using Structural Equation Modeling (SEM).

Variables:

Latent Variables:

Service Quality (SQ):

Five observed variables were measured (for easy drawing of the model, researchers should conduct abbreviation for variables): Tangibles (SQ1), Reliability (SQ2), Responsiveness (SQ3), Assurance (SQ4), and Empathy (SQ5).

Customer Satisfaction (CS):

Three observed variables were measured: Overall satisfaction (CS1), Satisfaction with services (CS2), and Satisfaction with staff (CS3).

Customer Loyalty (CL):

Three observed variables were measured: Repeat purchase intention (CL1), Willingness to recommend (CL2), and Loyalty program participation (CL3)

Hypotheses:

H1: Service quality positively influences customer satisfaction.

H2: Customer satisfaction positively influences customer loyalty.

H3: Service quality positively influences customer loyalty.

Model Framework

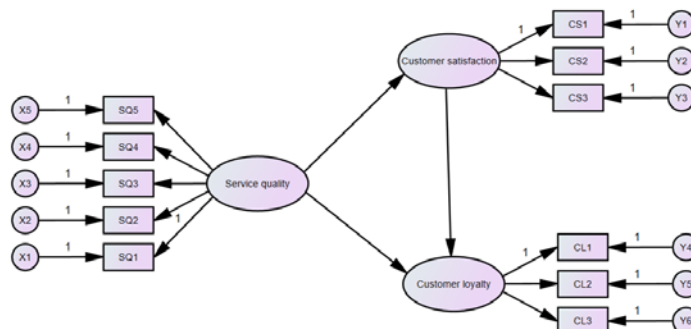

Figure 1: Path diagram Example model Illustrated by AMOS software program

SEM Analysis Steps

Step 1 Model Specification:

Define the relationships between latent variables (SQ, CS, CL) and their corresponding observed variables (SQ1-SQ5, CS1-CS3, CL1-CL3). Specify the hypothesized paths: $SQ \rightarrow CS$, $CS \rightarrow CL$, and $SQ \rightarrow CL$.

Step 2 Model Identification:

Ensure that the model is identifiable, meaning there are sufficient data points to estimate the parameters. This involves setting constraints, such as fixing one of the loadings for each latent variable to 1.

Step 3 Data Collection:

Collect data from airline customers using a structured questionnaire to measure the observed variables. Ensure a sample size that is large enough to provide reliable SEM results.

Step 4 Preliminary Data Analysis:

Check for missing data, outliers, and normality. Conduct preliminary analyses to prepare the data for SEM.

Step 5 Model Estimation:

Estimate the model parameters using software like AMOS, LISREL, or Mplus. Estimation methods such as Maximum Likelihood Estimation (MLE) should be applied.

Step 6 Model Evaluation:

Evaluate the model fit using various indices, including the Chi-Square Test, RMSEA, CFI, TLI, SRMR, GFI, and AGFI. Ensure that the model meets acceptable fit criteria (table 1).

Step 7 Model Modification:

Modify the model based on fit indices and theoretical justification to improve fit if necessary. Then, re-estimate and re-evaluate it.

Step 8 Interpretation:

Interpret the estimated parameters and path coefficients to understand the relationships between service quality, customer satisfaction, and customer loyalty. Assess the direct and indirect effects and their significance.

Example Results:

H1: Service quality positively influences customer satisfaction (path coefficient = 0.75, $p < 0.001$), indicating that higher service quality leads to higher customer satisfaction.

H2: Customer satisfaction positively influences customer loyalty (path coefficient = 0.60, $p < 0.001$), suggesting that satisfied customers are more likely to remain loyal.

H3: Service quality positively influences customer loyalty (path coefficient = 0.40, $p < 0.01$), showing that high service quality directly enhances customer loyalty, even when controlling for customer satisfaction.

Conclusion

The SEM analysis of the relationships between service quality, customer satisfaction, and customer loyalty in the airline industry provides significant insights into how these constructs interact. The results confirm the hypothesized paths and underscore the importance of service quality in fostering customer satisfaction and loyalty.

Service Quality Positively Influences Customer Satisfaction (H1):

The analysis reveals a strong positive relationship between service quality and customer satisfaction (path coefficient = 0.75, $p < 0.001$). This finding indicates that higher levels of service quality significantly enhance customer satisfaction. Airlines that focus on improving tangibles, reliability, responsiveness, assurance, and empathy can expect a marked increase in customer satisfaction.

Customer Satisfaction Positively Influences Customer Loyalty (H2):

Customer satisfaction is shown to have a substantial positive effect on customer loyalty (path coefficient = 0.60, $p < 0.001$). Satisfied customers are more likely to engage in repeat purchases, recommend the airline to others, and participate in loyalty programs. This highlights the critical role of customer satisfaction in retaining customers and building long-term loyalty.

Service Quality Directly Influences Customer Loyalty (H3):

The direct relationship between service quality and customer loyalty is also significant (path coefficient = 0.40, $p < 0.01$). This finding suggests that improvements in service quality can directly lead to higher customer loyalty, even when accounting for the mediating effect of customer satisfaction. Airlines that invest in service quality enhancements can benefit from increased satisfaction and direct loyalty gains.

Conclusion

This study explores the potent and adaptable uses of Structural Equation Modeling (SEM) in contemporary quantitative research, emphasizing its crucial function in comprehending intricate connections among variables. Structural equation modeling (SEM) transcends typical regression models in its capacity to answer complex research issues by simultaneously analyzing many correlations and compensating for measurement errors. SEM is highly beneficial in social sciences, business administration, and psychology. Incorporating SEM with sophisticated analytical tools, such as vector analysis, signifies a notable progression in research methodology, enabling a more intricate and subtle examination of complicated constructions. An intensive preparatory process is essential to guarantee the strength and dependability of SEM models. The approach entails many key steps: defining the research problem, doing an extensive literature review, constructing a theoretical framework, identifying variables, designing the study, and validating measuring instruments. Assessing the adequacy of the measurement model fit through the utilization of diverse indices, including the Chi-Square Test, RMSEA, CFI, TLI,

SRMR, GFI, and AGFI, offers distinct viewpoints on the model's appropriateness, guaranteeing that the model appropriately reflects the data.

The results of this study have significant consequences for academics who want to use sophisticated statistical methods in their quantitative studies. By using the advantages of SEM and incorporating vector analysis, researchers can improve their findings' accuracy and explanatory capability, facilitating the investigation of intricate associations and contributing to the advancement of sophisticated and dependable research procedures. Researchers are advised to utilize Structural Equation Modeling (SEM) in their investigations to represent complex interactions accurately. Subsequent investigations should continue to examine and enhance these approaches, tackle rising obstacles, and broaden their suitability across diverse fields. This work enhances the current knowledge by thoroughly analyzing SEM principles and showcasing their incorporation with vector analysis. This offers valuable insights for improving quantitative research procedures and achieving more reliable and insightful results.

References

- Bollen, K. A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. John Wiley & Sons.
- Bollen, K. A., Gates, K. M., & Luo, L. (2024). A Model Implied Instrumental Variable Approach to Exploratory Factor Analysis (MIIV-EFA). *Psychometrika*, 89(1), 687–716.
- Brown, T. A. (2015). *Confirmatory factor analysis for applied research, 2nd ed.* Guilford Publications.
- Byrne, B. M. (2016). *Structural Equation Modeling With AMOS 3rd Edition: Basic Concepts, Applications, and Programming, Third Edition*. New York: Routledge.
- Devellis, R. F. (2016). *Scale Development: Theory and Applications*. Sage Publications.
- Fabrigar, L. R., & Wegener, D. T. (2011). *Exploratory Factor Analysis*. Oxford University Press.
- Fu, C., Wang, J., Qu, Z., Skitmore, M., Yi, J., Sun, Z., & Chen, J. (2024). Structural Equation Modeling in Technology Adoption and Use in the Construction Industry: A Scientometric Analysis and Qualitative Review.

- Sustainable Construction Engineering Processes*, 16(9), 1–15.
doi:<https://doi.org/10.3390/su16093824>
- Hair, J. F., Sarstedt, M., Hopkins, L., & Kuppelwieser, V. G. (2014). Partial least squares structural equation modeling (PLS-SEM): An emerging tool in business research. *European Business Review*, 26(2), 106–121.
- Hu, L.-t., & Bentler, P. M. (1999). Cutoff criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55.
- Kline, R. B. (2011). *Principles and practice of structural equation modeling (3rd ed.)*. New York: Guilford Press.
- Kurtaligi, F., Miltgen, C. L., Viglia, G., & Pantin-Sohier, G. (2024). Using advanced mixed methods approaches: Combining PLS-SEM and qualitative studies. *Journal of Business Research*, 172(2024), 1–14.
doi:<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114464>
- Lesia, M. P., Aigbavboa, C. O., & Thwala, W. D. (2023). Factors influencing residential location choice in South Africa: exploratory factor analysis (EFA) and confirmatory factor analysis (CFA). *Journal of Housing and the Built Environment*, 39(1), 133–160.
- Little, T. D. (2023). *Longitudinal Structural Equation Modeling*. New York: The Guilford Press.
- Schumacker, R. E., & Lomax, R. G. (2015). *A Beginner's Guide to Structural Equation Modeling 4th. Edition*. New York: Routledge.
doi:<https://doi.org/10.4324/9781315749105>
- Sharma, L., Bulsara, H. P., Bagdi, H., & Trivedi, M. (2024). Exploring sustainable entrepreneurial intentions through the lens of the theory of planned behavior: a PLS-SEM approach. *Journal of Advances in Management Research*, 21(1), 20–43. doi:<https://doi.org/10.1108/JAMR-01-2023-0006>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using Multivariate Statistics*. Pearson Education.
- Vaithilingam, S., Ong, C. S., Moiescu, O. I., & Nair, M. S. (2024). Robustness checks in PLS-SEM: A review of recent practices and recommendations for

future applications in business research. *Journal of Business Research*, 172(2024), 1–15. doi:<https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2023.114465>

Westland, C. J. (2010). Lower bounds on sample size in structural equation modeling. *Electronic Commerce Research and Applications*, 9(6), 476–487. doi:<https://doi.org/10.1016/j.elerap.2010.07.003>

Zheng, B. Q., & Bentler, P. M. (2024). Enhancing Model Fit Evaluation in SEM: Practical Tips for Optimizing Chi-Square Tests. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 1–6. doi:<https://doi.org/10.1080/10705511.2024.2354802>

กระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนฐานระเบียบเศรษฐกิจ
ภาคตะวันออก

THE PROCESS OF BALANCING NATURAL RESOURCES AND THE ENVIRONMENT ON THE
BASIS OF THE EASTERN ECONOMIC CORRIDOR

พิจักษณ์ ฉันทวิริยสกุล *¹

Phirachak Chandhaviriyaskul *¹

*¹ วิทยาลัยสงฆ์ชลบุรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*¹ Chonburi Buddhist College Mahachulalongkornrajavidyalaya University

* Saokum.Sai@mcu.ac.th

วันที่รับบทความ 5 พฤษภาคม 2567

วันแก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2567

วันที่รับบทความ 24 พฤษภาคม 2567

บทคัดย่อ

บทความนี้ต้องการศึกษากระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนฐานระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก ในจังหวัดชลบุรี ใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนจังหวัดชลบุรี จำนวน 400 คน และ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญและการสนทนากลุ่ม จำนวน 19 คน ใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า 1) สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความสอดคล้องกระบวนการ ด้านการสอดส่องดูแล และด้านกลไกในการจัดการความขัดแย้ง ด้านการจัดการทรัพยากร ด้านการรับรู้และให้สิทธิแก่ผู้ใช้ทรัพยากร ด้านการได้รับผลจากการจัดการทรัพยากร ด้านกติกาและการจัดการทรัพยากร ด้านการลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป ด้านความชัดเจนของขอบเขต ตามลำดับ 2) ปัญหาของกระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขัดแย้งเรื่องสิทธิ 4 ประเภท คือ เกิดปัญหาสิทธิในการเข้าใช้ทรัพยากร ปัญหาสิทธิในการใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากร ปัญหาสิทธิในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสิทธิในการกีดกันทางทรัพยากรธรรมชาติ ปัญหาสิทธิในการขายหรือให้ยืมสิทธิ มีการละเมิดสิทธิที่ยังไม่ได้รับอนุญาต 3) การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหา ร่วมวางนโยบายหรือแผนงาน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน ร่วมการลงทุนในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม และร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ

คำสำคัญ : ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม; เขตเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก; จังหวัดชลบุรี

ABSTRACT

This article aims to study the process of balancing natural resources and the environment based on the economic development platform in the eastern region of Thailand, particularly in Chonburi province. It employs mixed-method research, utilizing a sample group consisting of 400 residents of Chonburi province and 19 key informants and focus group discussion participants. Questionnaires and interviews were used as research tools. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis methods. The study findings reveal that: 1) The overall condition of the process of balancing natural resources and the environment is at the highest level, considering aspects such as process coherence, oversight, conflict management mechanisms, resource management, user perception and rights, outcomes of resource management, regulations and resource management, and the clarity of boundaries. 2) Problems encountered in the process include mainly conflicts related to rights in four categories: rights to access resources, rights to benefit from resource systems, rights in natural resource management, and rights conflict in resource access and lending. Violations of unauthorized rights were also identified. 3) Recommendations for the development of the process include studying and investigating problems and their causes, collectively devising and creating models and methods for problem-solving, participating in policy formulation or plans, decision-making on resource use, organizing or improving management systems, investing in environmental activities, adhering to environmental policies, and participating in monitoring, evaluation, and maintenance of projects.

Keywords : natural resources and the environment; Eastern Economic Corridor; Chonburi province.

บทนำ

การพัฒนาเศรษฐกิจ อุตสาหกรรมสมัยใหม่ มีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพโดยตรงกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งทางตรง และทางอ้อม ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นแหล่งที่มาของวัตถุดิบเป็นที่รองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆของมนุษย์และช่วยเกื้อกูลให้มนุษย์ได้ดำรงชีวิตอยู่ได้ เป็นแหล่งรองรับของเสียจากกระบวนการผลิตสินค้าและบริการของภาคอุตสาหกรรมและจากการใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติเป็นจำนวนมาก ย่อมนำมาสู่ ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ปัจจุบันนี้พบว่า ทรัพยากรธรรมชาติได้เสื่อมโทรมลงเป็นอย่างมากเมื่อเทียบกับอดีต ซึ่งก็มีที่มาจากหลายปัจจัย เช่น จากการเพิ่มขึ้นของประชากร การพัฒนาเศรษฐกิจที่มุ่งการเจริญเติบโตและการแข่งขันทางด้านการลงทุน และการค้า ซึ่งทำให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดผลกระทบในเชิงนิเวศ และความสมดุลทางธรรมชาติ พื้นที่ป่าไม้ลดลงอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เกิดภัยพิบัติสาธารณะ อุทกภัย เพราะ ไม่มีพื้นที่ป่าไม้ในการช่วยดูดซับน้ำตามธรรมชาติ ทำให้เกิดภัยแล้ง มีความเสื่อมโทรมและมีการขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ที่ดิน มีการเข้าถือครองพื้นที่ตามธรรมชาติ การเข้าครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อนุรักษ์ รวมทั้งการขยายตัวของเมือง พื้นที่อุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม รุกพื้นที่เกษตรกรรมมากขึ้น ซึ่งเป็นสภาพปัญหาและอุปสรรคของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของสังคมไทยในยุคปัจจุบัน (อารตี อยู่ทศกร, 2564)

ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี คือยุทธศาสตร์ชาติที่ 5 ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561) มุ่งเน้นการอนุรักษ์และรักษาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมให้คนรุ่นต่อไปได้ใช้อย่างยั่งยืน มีสมดุล พื้นฟูและสร้างใหม่ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบทางลบจากการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจของประเทศ ใช้ประโยชน์และสร้างการเติบโต บนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้สมดุลภายในขีดความสามารถของระบบนิเวศ ในการจัดการทรัพยากรจะประสบความสำเร็จนั้นในลักษณะคงทนถาวรและยั่งยืนต้องให้ชุมชนซึ่งเป็นผู้ใช้ทรัพยากร เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบกติกา ในการจัดการทรัพยากรร่วมไว้ 8 ประการ (ชล บุนนาค, 2555) ได้แก่ (1) ความชัดเจนของขอบเขต (2) ความสอดคล้อง (3) การได้รับผลจากการจัดการทรัพยากร (4) การสอดส่องดูแล (5) การลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป (6) กลไกในการจัดการความขัดแย้ง (7) การรับรู้และให้สิทธิแก่ผู้ใช้ทรัพยากร (8) กติกาและการจัดการทรัพยากร ในขณะที่ Elinor Ostrom (1990) ได้เสนอรูปแบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นแนวคิดในการจัดการทรัพยากรร่วมโดยให้ชุมชนผู้ใช้ทรัพยากรเป็นผู้เข้ามามีการบริหารจัดการ ควบคุมดูแล จัดสรรทรัพยากรธรรมชาติให้สอดคล้องวิถีชีวิตของแต่ละชุมชน ประกอบด้วย (1) สิทธิในการเข้าใช้ทรัพยากร (2) สิทธิในการใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากร (3) สิทธิในการจัดการ (4) สิทธิในการกีดกัน (5) สิทธิในการขายหรือให้ยืมสิทธิ ในขณะที่กระบวนการในการจัดสรรทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ ควรประกอบด้วย (1) ร่วมทำการ ศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนรวมถึงความต้องการของชุมชน (2) ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้และลดปัญหาของชุมชนหรือเพื่อสร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน หรือสนองความต้องการของชุมชน (3) ร่วมวางนโยบายหรือแผนงาน หรือโครงการ หรือกิจกรรม เพื่อจัดและแก้ไข ปัญหาตามความต้องการของชุมชน (4) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วม (5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน พัฒนาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรม โครงการของชุมชนตามขีดความสามารถของตนเองและของหน่วยงาน (7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน โครงการ และกิจกรรมให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ (8) ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการและ กิจกรรมที่ได้ทำไว้โดยเอกชนและรัฐบาลให้ใช้ประโยชน์ตลอดไป (ไพรัตน์ เดชะรินทร์, 2525)

ทั้งนี้ จังหวัดชลบุรี มีเขตพื้นที่ติดต่อกับทะเลอ่าวไทยเป็นระยะทางที่ยาวและเป็นพื้นที่สำหรับการทำการประมงชายฝั่งซึ่งใช้เป็นแหล่งอาหาร แหล่งท่องเที่ยว และเป็นแหล่งสินค้าทางทะเลที่มีมายาวนาน โดยมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ เมืองพัทยา ชายหาดบางแสน และยังเป็นจังหวัดที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของภาคตะวันออกอย่างมาก ทั้งในด้านพาณิชย์กรรมและอุตสาหกรรมต่าง ๆ เป็นหนึ่งในโครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก การพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก เป็นการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ (Mega-Project) และการพัฒนาในทุกมิติที่จะส่งผลกระทบต่อด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ อุตสาหกรรม ที่สำคัญ ดังนั้น การสร้างความตระหนักรู้ กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จึงมีความสำคัญต่อการดำเนินงาน เพื่อรองรับปัญหาและอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น จากการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก ในการขับเคลื่อนนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก นอกจากประสานงานกับหน่วยงานซึ่งรับผิดชอบโดยตรงแล้ว ยังต้องรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดให้คงอยู่อย่างยั่งยืนด้วย เพราะหากภาครัฐ หน่วยงานในพื้นที่ ปลดปล่อยละเลย ไม่วางแผนหรือแนวทางในการป้องกันที่ดี ก็จะเป็นสาเหตุก่อให้เกิดมลพิษและสิ่งแวดล้อมในเขตพัฒนาระเบียง

เศรษฐกิจภาคตะวันออก ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในระยะยาว (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2562)

ดังนั้น การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะว่าหากกระบวนการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีปัญหาขึ้นมาจากการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก ไม่ว่าจะเป็นในทางด้านการคมนาคม ด้านอุตสาหกรรม การขนส่ง ด้านการท่องเที่ยว ด้านมลพิษและสิ่งแวดล้อม ก็จะส่งผลกระทบต่อประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในจังหวัด และอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของประเทศไทยอีกด้วย การวิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคของการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดชลบุรี จึงมีความน่าสนใจเป็นอย่างมากทั้งในระดับจุลภาค และในระดับมหัพภาคอีกด้วย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี
2. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี

วิธีการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งทำการคำนวณโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (1967) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผู้วิจัยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รวม 19 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้บริหารหน่วยงานส่วนราชการด้านสิ่งแวดล้อม และมีความเชี่ยวชาญในการจัดการสิ่งแวดล้อม จึงถูกเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 8 คน 2) ปลัดอำเภอจากอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดชลบุรี เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา จึงถูกเลือกเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 11 คน เพื่อนำมาประกอบผลการวิจัยให้สมบูรณ์

3. วิธีวิจัย

3.1 วิธีวิจัยเชิงปริมาณ การเก็บรวบรวมข้อมูล มีการปฏิบัติการศึกษาวิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้ ขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อนำลงไปขอความร่วมมือในพื้นที่หรือองค์กรที่ศึกษา นำข้อมูลมาสังเคราะห์โดยสถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล

3.2 วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ภายหลังจากการขอหนังสือจากสถาบันวิจัยพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทำการส่งให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ และได้ทำการนัดแนะเวลา สถานที่ เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะใช้เวลาในการสัมภาษณ์ 30-50 นาที ต่อผู้ให้ข้อมูลสำคัญ 1 ท่าน หรือจนกว่าผู้วิจัยจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา และจะหยุดการสัมภาษณ์ เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วน หรืออิ่มตัว (Saturation of data) โดยพบว่าข้อมูลเริ่มซ้ำกับข้อมูลเดิม ไม่มีข้อมูลใหม่ที่เพิ่มเติมจากข้อมูลเดิมที่เก็บรวบรวมได้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลมีความครบถ้วน หรืออิ่มตัว

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย โดยนำแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน เพื่อตรวจสอบประเมินเพื่อหาคุณภาพ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) หาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Item-Objective Congruence Index) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเที่ยงตรงทางเนื้อหา มากกว่า 0.80 ขึ้นไป ทั้งนี้ ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.844 จึงนำผลการวิเคราะห์ไปปรับปรุงแบบสอบถามต่อไป จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการ IOC หาคุณภาพของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากร จำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ อัลฟา (Alpha Coefficient Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) ซึ่งในที่นี้ผล การทดลองใช้ (Try Out) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.860 จากกระบวนการสร้างเครื่องมือทำให้ได้เครื่องมือฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงที่ใช้ในการศึกษาวิจัยต่อไป โดยแบบสอบถามดังกล่าว ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการให้ค่านำหนักคะแนนแบบสอบถามตามหลักการของลิเคิร์ต (Likert Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อคำถาม

4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยเลือกใช้เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อคำถามที่ทำการศึกษาไว้ ในลักษณะกว้าง ๆ ล่วงหน้าก่อนทำการสัมภาษณ์ เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended Questions) เพื่อให้ได้ข้อมูลระดับเชิงลึก การตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เป็นหน้าที่ของผู้วิจัยที่จะ ชักถามรายละเอียดจากผู้ให้สัมภาษณ์ โดยเป็นการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล (Individual Interview) เพื่อให้ผู้ให้ข้อมูลสำคัญมีความเป็นอิสระและมีความเป็นส่วนตัวในการให้ข้อมูล มีจำนวน 12 ข้อ คำถาม

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยสถิติวิจัยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) สถิติวิจัยที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) จากนั้นทำการนำเสนอข้อมูลจะอยู่ในลักษณะการนำเสนอข้อมูลในเชิงสถิติ ซึ่งประกอบด้วยสถิติเชิงพรรณนา เช่น ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ความถี่ และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เชื่อมโยงกับสถิติการวิจัย รวมถึงการพรรณนาความ (Descriptive Presentation)

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสนทนากลุ่ม ด้วยการบรรยายเชิงพรรณนาโดยนำข้อมูลที่ ได้รับการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาจัดกลุ่มและสรุปภาพรวมของข้อมูล โดยประยุกต์ใช้แนวทาง ๖ ขั้นตอนของเมาสทากาส (Moustakas, 1994) ดังนี้ การถอดความข้อมูล (Data Transcribing) การจัดการข้อมูล (Data Managing)

การอ่านและการบันทึก (Reading and Memoing) การอธิบาย (Describing) และการจัดหมวดหมู่ข้อมูล (Classifying) จากนั้นทำการรายงานผลในลักษณะการพรรณนาความ (Descriptive Presentation)

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี มีผลการศึกษาดังตารางที่ ๑

สภาพทั่วไป	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D	แปลผล
ด้านความชัดเจนของขอบเขต	4.39	0.72	มากที่สุด
ด้านความสอดคล้องกระบวนการ	4.75	0.83	มากที่สุด
ด้านการจัดการทรัพยากร	4.71	0.57	มากที่สุด
ด้านการได้รับผลจากการจัดการทรัพยากร	4.66	0.58	มากที่สุด
ด้านการสอดส่องดูแล	4.75	0.54	มากที่สุด
ด้านการลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป	4.46	0.55	มากที่สุด
ด้านกลไกในการจัดการความขัดแย้ง	4.75	0.51	มากที่สุด
ด้านการรับรู้และให้สิทธิแก่ผู้ใช้ทรัพยากร	4.70	0.60	มากที่สุด
ด้านกติกาและการจัดการทรัพยากร	4.64	0.72	มากที่สุด
รวม	4.65	0.62	มากที่สุด

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) เมื่อพิจารณาทางด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความสอดคล้องกระบวนการ ด้านการสอดส่องดูแล และด้านกลไกในการจัดการความขัดแย้ง ($\bar{X}=4.75$) ด้านการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.71$) ด้านการรับรู้และให้สิทธิแก่ผู้ใช้ทรัพยากร ($\bar{X}=4.70$) ด้านการได้รับผลจากการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.66$) ด้านกติกาและการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.64$) ด้านการลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป ($\bar{X}=4.46$) ด้านความชัดเจนของขอบเขต ($\bar{X}=4.39$) ตามลำดับ

2. วิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก(EEC)ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขัดแย้งเรื่องสิทธิ 5 ประเภท คือ

1) ปัญหาสิทธิในการเข้าใช้ทรัพยากร โดยปัญหาการเข้าถึงแหล่งน้ำ เป็นทรัพยากรที่สำคัญมากสำหรับชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ก่อให้เกิดข้อขัดแย้งระหว่างผู้ครอบครองทรัพยากรและผู้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่เดียวกันหรือหลายพื้นที่ การเข้าถึงและการใช้งานพื้นที่ที่ดินมีความสำคัญในการเกษตร

การพัฒนาที่ดิน การอนุรักษ์ธรรมชาติและจัดการทรัพยากรธรรมชาติ การเข้าถึงทรัพยากรป่าไม้ การตัดไม้ การใช้ป่าไม้เพื่อเพาะปลูก และการสร้างอนุรักษ์ธรรมชาติเป็นต้น เป็นเรื่องที่ต้องพิจารณาถึงสิทธิของพวกเขาที่อาจได้รับผลกระทบจากการใช้งานทรัพยากรป่าไม้ และการเข้าถึงทรัพยากรทางทะเลและแหล่งน้ำเค็ม เช่น ประมง การท่องเที่ยวทะเล และการพัฒนาชายฝั่ง

2) ปัญหาสิทธิในการใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากร สามารถแบ่งออกเป็นหลายประเภทดังนี้ ข้อขัดแย้งระหว่างผู้ใช้ทรัพยากร การใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากรธรรมชาติอาจสร้างข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือบุคคลที่มีสิทธิในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นๆ ปัญหาความเป็นอยู่ที่ยั่งยืน การใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่คำนึงถึงความยั่งยืนอาจทำให้เกิดการลดลงของทรัพยากรธรรมชาติและมลพิษที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสภาพแวดล้อมในระยะยาว และปัญหาการบังคับใช้สิทธิ บางครั้งมีการบังคับใช้สิทธิในการใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่เท่าเทียม

3) ปัญหาสิทธิในการจัดการทรัพยากร อาจเกิดขึ้นเนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้ การจัดการทรัพยากรอาจถูกผูกขาดกับการสร้างกระแสรายได้ทันที ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างการรักษาความยั่งยืนของทรัพยากรและการทำกำไร ปัญหาข้อกำหนดกฎหมาย การจัดการทรัพยากรอาจต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดกฎหมายที่กำหนดโดยรัฐบาล ซึ่งอาจมีข้อจำกัดและเงื่อนไขที่จำเป็นต้องปฏิบัติตาม ปัญหาการขาดความร่วมมือ ผู้ที่มีสิทธิในการจัดการทรัพยากรอาจไม่ปฏิบัติตามความต้องการต่อการร่วมมือกับผู้อื่น ทำให้เกิดความขัดแย้งและการพังทลายของระบบการจัดการทรัพยากร

4) ปัญหาสิทธิในการกีดกันทางทรัพยากรธรรมชาติ อาจทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ดังนี้ การแข่งขันเพื่อทรัพยากร เกิดการต่อสู้สำหรับการควบคุมหรือการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอาจทำให้เกิดการแข่งขันระหว่างกลุ่มหรือองค์กรที่มีความสำคัญในการควบคุมทรัพยากรนั้นๆ ความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม โดยการแข่งขันทางทรัพยากรอาจสร้างความขัดแย้งระหว่างกลุ่มหรือชุมชนที่มีผลกระทบต่อความสงบสุขในชุมชนและอาจเป็นสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างกลุ่ม ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึง โดยการกีดกันทางทรัพยากรธรรมชาติอาจสร้างความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรนั้นๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาของชุมชนที่มีสิทธิที่น้อยหรือต่ำกว่าในการเข้าถึงทรัพยากรเหล่านั้น

5) ปัญหาสิทธิในการขายหรือให้ยืมสิทธิ มีการละเมิดสิทธิที่ยังไม่ได้รับอนุญาต โดยให้ยืมสิทธิทรัพยากรธรรมชาติอาจทำให้เกิดการละเมิดสิทธิที่ยังไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของทรัพยากรหรือจากองค์กรที่เกี่ยวข้อง การส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนในพื้นที่นั้น ๆ อย่างไม่พึงประสงค์ ความไม่สมเหตุสมผลในการใช้ทรัพยากร อาจทำให้เกิดการใช้ทรัพยากรไม่สมเหตุสมผลและเสี่ยงต่อความยั่งยืนของทรัพยากรนั้น ความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึง อาจทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมในการเข้าถึงทรัพยากรระหว่างกลุ่มหรือบุคคลที่มีสิทธิที่น้อยกว่ากลุ่มหรือบุคคลที่มีสิทธิมากกว่า

3. การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดสมดุลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี พบว่า

1) การศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น โดยการกำหนดหัวข้อหรือปัญหาที่คุณสนใจศึกษาและค้นคว้า เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ, การลดปริมาณขยะพลาสติก, การเสื่อมสภาพของป่าไม้ เป็นต้น จากนั้นทำการรวบรวมข้อมูล เช่น งานวิจัยทางวิทยาศาสตร์, รายงานจากองค์กรที่เชี่ยวชาญ, และข้อมูลสถิติ นำข้อมูลที่ได้อธิบายหรือข้อมูลที่ค้นได้รวบรวมเพื่อเข้าใจปัญหาและสาเหตุที่อาจเกิดขึ้น เรียงลำดับหรือสรุปสิ่งที่ค้นพบเป็นแนวคิดหรือข้อเท็จจริงที่สำคัญ จากนั้นตรวจสอบและพิจารณาหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาและสาเหตุ คุณต้องการทราบว่าคุณมีความเชื่อถือได้และสามารถใช้ในการ

สนับสนุนการวิเคราะห์ของคุณหรือไม่ และสร้างรายงานหรือนำเสนอผลการศึกษาและค้นคว้าของคุณเพื่อแบ่งปันข้อมูลและแนวทางการแก้ไขปัญหากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจเป็นองค์กรระดับสากล, รัฐบาล, หรือชุมชนท้องถิ่น

2) ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหารวมถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาเหล่านั้น การเข้าใจสภาพปัญหาจะช่วยให้สามารถกำหนดและวางแผนรูปแบบและวิธีการในการแก้ไขได้อย่างเหมาะสม กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้รูปแบบและวิธีการนั้นสามารถปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการตั้งเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงสภาพแวดล้อมหรือการลดผลกระทบต่อมนุษย์และธรรมชาติ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและการประเมินผลของแนวทางและวิธีการที่ใช้ การประเมินผลจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการต่อไปได้ตามความเหมาะสม ออกแบบแผนการดำเนินงานที่เป็นรายละเอียดเพื่อให้การบริการและการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ นำแผนการดำเนินงานมาใช้ในการดำเนินการตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การนำแผนการดำเนินงานมาปฏิบัติจริงจะช่วยให้สามารถปรับปรุงและปรับเปลี่ยนได้อย่างรวดเร็วตามสถานการณ์ ติดตามและประเมินผลของการดำเนินการเพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่ดำเนินการตรงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การประเมินผลยังช่วยให้สามารถแสวงหาวิธีการปรับปรุงในอนาคตได้

3) ร่วมวางนโยบายหรือแผนงาน โดยการ ประชุมเพื่อวิเคราะห์ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ต้องการแก้ไข การเข้าใจและทำความเข้าใจในรายละเอียดของปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้ทราบถึงขอบเขตและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาและรับรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาของนโยบายหรือแผนการที่เคยนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นหรือองค์กร กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนเพื่อการวางแผนนโยบายหรือแผนงานที่มีเป้าหมายชัดเจนและสามารถวัดได้ รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมและการประเมินผลของนโยบายหรือแผนงานที่เคยใช้ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเข้าใจปัญหาอย่างลึกซึ้งและเพื่อวางแผนการแก้ไข ออกแบบนโยบายหรือแผนงานที่เหมาะสมและมีการสนับสนุนที่แข็งแกร่งจากผู้ที่เกี่ยวข้อง การออกแบบควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินงาน และผู้รับผิดชอบ นำเสนอนโยบายหรือแผนงานที่ออกแบบไว้ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร, นักวิชาการ, และสมาชิกในชุมชน เพื่อให้ได้รับความเห็นและการสนับสนุน

4) ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร โดยระดมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ เช่น สถานการณ์ปัจจุบันของทรัพยากร, ผลกระทบของการใช้ทรัพยากร, และวิธีการที่มีอยู่ในการจัดการทรัพยากร เก็บความเห็นและความต้องการจากผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ชุมชนท้องถิ่น, นักวิชาการ, และองค์กรสิ่งแวดล้อม พิจารณาและวิเคราะห์ทางเลือกในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม หรือการทำงานร่วมกับชุมชนท้องถิ่น ร่วมกันตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติโดยพิจารณาความเป็นไปได้และผลกระทบที่เกิดขึ้น และวางแผนการดำเนินงานที่เหมาะสม ดำเนินการตามแผนงานที่ได้รับการตัดสินใจและติดตามผลการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อปรับปรุงและป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

5) ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน โดยวิเคราะห์และประเมินระบบการบริหารงาน ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในปัจจุบัน เพื่อให้เข้าใจข้อบกพร่องและโอกาสในการปรับปรุงกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการปรับปรุงระบบ วัตถุประสงค์อาจการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร, การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม, หรือการเพิ่มรายได้จากการใช้ทรัพยากรวางแผนขั้นตอนการดำเนินการและการทำงานที่จำเป็นในการปรับปรุงระบบ รวมถึงการกำหนดเวลา, การแบ่งหน้าที่, และการจัดทำงานประมาณสร้างความร่วมมือและความเข้าใจกับผู้ที่เกี่ยวข้อง การปรับปรุงระบบการบริหารจะต้องมีการร่วมมือระหว่างหลาย

กลุ่มเพื่อให้มีการยอมรับและการดำเนินการอย่างรวดเร็วดำเนินการตามแผนการปฏิบัติที่ได้รับการวางแผน และติดตามผลลัพธ์เพื่อให้แน่ใจว่าการปรับปรุงระบบได้ทำงานอย่างเหมาะสมและเป็นไปตามที่วางแผนไว้ ประเมินผลลัพธ์ของการปรับปรุงระบบการบริหารทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อทำการปรับปรุงและปรับเปลี่ยนต่อไปให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์

6) ร่วมการลงทุนในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม โดยการ ระดมทุนและวิเคราะห์โอกาสทางธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวโน้มทางธุรกิจ, ความต้องการของตลาด, และการกำหนดเป้าหมายของกิจกรรม เลือกกิจกรรมที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการลงทุนในสิ่งแวดล้อม เช่น การลงทุนในพัฒนาเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม, การจัดการขยะ, หรือการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก สร้างพันธมิตรและการร่วมมือกับองค์กรท้องถิ่น, ภาครัฐ, และสมาคมที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความสามารถในการดำเนินการกิจกรรมอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ วางแผนการดำเนินการโดยใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างกิจกรรมที่มีผลต่อการลดความเสี่ยงและเพิ่มประสิทธิภาพ ติดตามและประเมินผลการลงทุนโดยใช้ตัวชี้วัดที่เหมาะสม เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมที่ลงทุนนั้นสามารถทำให้เกิดผลลัพธ์ตามเป้าหมาย

7) ร่วมปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม โดยอ่านหรือศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าใจวัตถุประสงค์, ขอบเขต, และหน้าที่ที่เกี่ยวข้องร่วมกันในการวางแผนและการดำเนินการตามนโยบาย แผนงาน และโครงการ เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมทั้งหมดสอดคล้องกับเป้าหมายของสิ่งแวดล้อมติดตามการดำเนินการและประเมินผลลัพธ์ตามนโยบาย แผนงาน และโครงการ เพื่อให้มั่นใจว่ากิจกรรมได้ผลตามที่ต้องการและมีผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเชื่อถือได้สื่อสารและเข้าสังคมกับผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น การแชร์ข้อมูล, การประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม, และการสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปรับปรุงตามแนวทางที่เหมาะสม เพื่อเพิ่มความเข้าใจและประสิทธิภาพในการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานที่เกี่ยวข้องการสนับสนุนและกระตุ้นผู้อื่นในองค์กรหรือชุมชนให้เข้าร่วมและร่วมมือในการปฏิบัติตามนโยบาย แผนงาน และโครงการด้านสิ่งแวดล้อมการปรับตัวและการพัฒนาต่อไป เพื่อให้กิจกรรมตรงกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

8) ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ โดย ติดตามการดำเนินการและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง และบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานตลอดระยะเวลาที่กำหนดประเมินผลลัพธ์ของกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทราบถึงความสำเร็จและข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นเปรียบเทียบผลการดำเนินการกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย แผนงาน หรือโครงการ เพื่อดูว่ามีความคืบหน้าอย่างไรสื่อสารผลการประเมินและวิเคราะห์ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้บริหาร, สมาชิกในทีม, และผู้สนับสนุน โดยใช้รายงาน การนำเสนอ หรือการประชุมพิจารณาและกำหนดแผนการปรับปรุงตามผลการประเมิน โดยระบุกิจกรรมที่จำเป็นต้องทำเพื่อปรับปรุงความสำเร็จของโครงการ ดำเนินการตามแผนการปรับปรุงที่กำหนดขึ้นและติดตามผลการดำเนินการเพื่อให้แน่ใจว่าการปรับปรุงมีผลต่อสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบนฐานระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก โดยจะอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนาระเบียบเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ในจังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่า สภาพทั่วไปของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนา EEC ในจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.65$) เมื่อพิจารณาทางด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านความสอดคล้องกระบวนการ ด้านการสอดส่องดูแล และด้านกลไกในการจัดการความขัดแย้ง ($\bar{X}=4.75$) ด้านการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.71$) ด้านการรับรู้และให้สิทธิแก่ผู้ใช้ทรัพยากร ($\bar{X}=4.70$) ด้านการได้รับผลจากการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.66$) ด้านกติกาและการจัดการทรัพยากร ($\bar{X}=4.64$) ด้านการลงโทษอย่างค่อยเป็นค่อยไป ($\bar{X}=4.46$) ด้านความชัดเจนของขอบเขต ($\bar{X}=4.39$) ตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญภา สนวนทอง (2561) การศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มุมมองเศรษฐศาสตร์การเมือง พบว่า การศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อแยกเป็นรายด้านจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านการวางแผนและการวิเคราะห์ ด้านการจัดการทรัพยากรเชิงยุทธศาสตร์ ด้านการปฏิบัติการ ด้านการควบคุมและการตรวจสอบ ด้านการประเมินผลและการปรับปรุง ด้านการสร้าง ความยั่งยืน และด้านการสร้างการร่วมมือและการสนับสนุน

2. วิเคราะห์ปัญหาของกระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนา EEC ในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาส่วนใหญ่เกิดจากการขัดแย้งเรื่องสิทธิ 5 ประเภท คือ ปัญหาสิทธิในการเข้าใช้ทรัพยากร โดยปัญหาการเข้าถึงแหล่งน้ำ เป็นทรัพยากรที่สำคัญมากสำหรับชีวิตของมนุษย์และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ปัญหาสิทธิในการใช้ประโยชน์จากระบบทรัพยากร ปัญหาสิทธิในการจัดการทรัพยากร ปัญหาสิทธิในการกีดกันทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่อาจทำให้เกิดผลกระทบที่สำคัญต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจปัญหาสิทธิในการขายหรือให้ยืมสิทธิ มีการละเมิดสิทธิที่ยังไม่ได้รับอนุญาต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ อินสว่าง อนุวัตร จินตกลสิกรรม และเอกชัย รัตนาพัฒน์ (2560) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาข้อจำกัดในปัจจุบันและทิศทางแนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไทย พบว่า สภาพปัญหาและข้อจำกัดของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน คือ ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในการเข้าถึงที่ดิน การกระจุกตัวของ การถือครองที่ดิน การไร้ที่ดินทำกิน การบุกรุกที่ดินของรัฐ การทับซ้อนของแนวเขตที่ดินของรัฐ การใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามศักยภาพของที่ดิน การทิ้งร้างไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน ปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรดิน

3. การเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการจัดสมดุลงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อรองรับการพัฒนา EEC ในจังหวัดชลบุรี พบว่า มีการศึกษาค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหา ร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ปัญหา รวมถึงสาเหตุและผลกระทบของปัญหาเหล่านั้น ร่วมวางแผนนโยบายหรือแผนงาน ร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากร โดยระดมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ร่วมจัดหรือปรับปรุงระบบการบริหารงาน โดยวิเคราะห์และประเมินระบบการบริหารงานทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ ร่วมการลงทุนในกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ร่วมปฏิบัติตามนโยบายสิ่งแวดล้อม โดยทำความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบาย แผนงาน และโครงการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาโครงการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤติน จันทน์สนธิมา และอรทัย อินตะไชยวงศ์ (2559) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุล

และยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชน บ้านคลองห้วยหวายอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า แนวการมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ กรณีป่าชุมชนบ้านคลองห้วยหวาย ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมทำการศึกษา ค้นคว้าปัญหาและสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ศึกษาความต้องการ ของชุมชนในการจัดการ การบำรุง รักษาและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชุมชน 2) การมีส่วนร่วมคิดหาและสร้างรูปแบบการจัดการป่าชุมชนให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน และมีวิธีการ แก้ไขปัญหาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในป่าชุมชน ภายใต้กฎ กติกาป่าชุมชน 3) การมีส่วนร่วมกันวางนโยบาย กำหนดแผนงานโครงการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าชุมชน ซึ่งคนในชุมชนทุกคน เข้ามามีบทบาท รวมถึงเสนอแนะนโยบายด้าน การจัดการป่าชุมชน จัดทำแผนงานที่ชัดเจน โดยแบ่งออกเป็นหลายระยะตั้งแต่แผนงานระยะสั้น ระยะกลาง และ ระยะยาว ทำให้การบริหารงานมีทิศทางและกรอบการบริหารจัดการป่าชุมชนที่ยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ 4) การมีส่วนร่วมตัดสินใจในรูปแบบการทำประชาคม การทำกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดการการใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรในป่าชุมชนที่มีอย่างจำกัดให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมมากที่สุด 5) การมีส่วนร่วมปรับปรุงระบบการบริหารงาน ปรับปรุงกฎ กติกาการจัดการป่าชุมชนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน โดยมีการประชุมประจำเดือนของชุมชนทุกเดือน 6) การมีส่วนร่วม บริจาคสมทบทุน กองทุนเพื่อทำกิจกรรมดูแลป่าชุมชนตามขีดความสามารถ ของคนในชุมชน มีงบประมาณและการสนับสนุน สำหรับการดำเนินกิจกรรมในป่าชุมชนบ้านคลองห้วยหวายเน้นการใช้งบประมาณจากภายในชุมชนเป็นหลัก ซึ่งมาจากคนและกองทุนต่างๆ ภายในชุมชนและจากหน่วยงานภายนอก เพื่อสนับสนุนการทำงานของคณะกรรมการ 7) การมีส่วนร่วมปฏิบัติตามนโยบาย แผนงานโครงการ และกิจกรรมที่เกี่ยวกับป่าชุมชนตามที่กำหนด และวางแผน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ คนในชุมชนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมเกี่ยวกับป่าชุมชน เช่น ปลูกป่า ทดแทน ตรวจตรา ลาดตระเวน สอดส่องดูแลการลักลอบตัดไม้ ดูแลแนวกันไฟ ทำฝายทดน้ำ บวชป่า และการเข้ามา มีส่วนร่วมในรูปแบบของคณะกรรมการป่าชุมชน สมาชิกป่าชุมชน 8) การมีส่วนร่วมควบคุมติดตาม ประเมินผล และร่วมบำรุงรักษาป่าชุมชน ในรูปแบบคณะกรรมการ ป่าชุมชน โดยมีการประชุมติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานการจัดการป่าชุมชนของคณะกรรมการป่าชุมชน ทุกๆ เดือน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2562). *แผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ.2561-2564*. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม.
- กฤติน จันท์สนธิมา และอรทัย อินตะไชยวงศ์. (2559). การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน : ศึกษาเฉพาะกรณี ป่าชุมชน บ้านคลองห้วยหวายอำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์. *วารสารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน*, 9(1), 58-79.
- คณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 (ฉบับย่อ)*. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- ชล บุนนาค. (2555). *แนวคิดว่าด้วยการจัดการทรัพยากรร่วม ประสบการณ์จากต่างประเทศและแนวคิด ในประเทศไทย*. กรุงเทพมหานคร: เครือข่ายวิชาการเพื่อการปฏิรูป คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป.
- ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2525). *บททวนการพัฒนาชนบทไทย*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ดีแอนด์เอส.
- อารตี อยุทธธร. (2564). *ระเบียบเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออกและเครือข่ายทุนจีนข้ามชาติ*, รายงานการวิจัย ฉบับสมบูรณ์, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2544). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร : บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด.
- ปาริชาติ อินสว่าง อนุวัตร จินตกลสิกรรม และเอกชัย ระดาพัฒน์. (2560). *สภาพปัญหาข้อจำกัดในปัจจุบันและทิศทางแนวโน้มในอนาคตของการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไทย*. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพมหานคร.
- เพ็ญนภา สวนทอง. (2561). การศึกษาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : มุมมองเศรษฐศาสตร์การเมือง. *วารสารเศรษฐศาสตร์การเมืองบูรพา*, 5(2). 95-118.
- Ostrom Elinor. (1990). *Governing the commons: The Evolution of Institutions for Collective Action*. UK: Cambridge University Press.
- Moustakas, C. (1994). *Phenomenological Research Methods*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Yamane, Taro.(1967). *Statistics, An Introductory Analysis*, 2nd Ed., New York : Harper and Row.

ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขต
เทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

THE PUBLIC OPINION AND PARTICIPATION IN SOLID WASTE MANAGEMENT OF
BANBUNG MUNICIPALITY CHONBURI PROVINCE

ทงศ์ศักดิ์ ขวัญอ่อน ^{*1}, อุษณากร ทาวารอม ²
Thanongsak Kwan-On ^{*1}, Ausanakorn Thawarom ²

^{*1,2} คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
^{*1,2} FACULTY OF POLITICAL SCIENCE AND LAWS BURAPHA UNIVERSITY
^{*} *ausa.tavarom@gmail.com*

วันที่รับบทความ 19 สิงหาคม 2567

วันแก้ไขบทความ 27 สิงหาคม 2567

วันที่รับบทความ 30 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย และเพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างคือประชาชนที่เป็นตัวแทนครัวเรือนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จำนวน 385 คน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า , 1.ความคิดเห็นของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย พบว่า (1) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (=3.92) โดยประชาชนเห็นด้วยมากกับการมีธนาคารขยะ เพราะถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการลดปริมาณขยะมูลฝอย และยังเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน/ชุมชน (=4.14) (2) ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (=3.76) โดยประชาชนเห็นด้วยมากกับการที่เทศบาลเมืองบ้านบึงออกระเบียบข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ (=4.16) และ ประชาชนเห็นด้วยน้อยเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนต้องเป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองบ้านบึงเท่านั้น (=2.31) , 2.การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า (1) ประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (=3.61) โดย ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภทอยู่ในระดับมากที่สุด (=4.24) รองลงมาคือ มีการแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว กลับมาใช้งานใหม่ซ้ำ อยู่ในระดับมาก (=4.14) และ บ้านมีถังขยะหรือภาชนะรองรับขยะมูลฝอยอย่างเพียงพอ อยู่ในระดับมาก (=4.06) ตามลำดับ (2) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยกับเทศบาลเมืองบ้านบึงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก (=3.48) โดยประชาชนมีการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก (=4.01) รองลงมาคือ เคยร่วมกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้น อยู่ในระดับมาก (= 3.91) และ ประชาชนมักจะแสดงความคิดเห็นหรือมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแผนงานหรืองบประมาณในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก (= 3.73) ตามลำดับ

คำสำคัญ: ความคิดเห็น; การมีส่วนร่วม; การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน

ABSTRACT

The study of the opinions and participation in waste management of the people in Banbueng Municipality, Chonburi Province, aimed to study the opinions of people in Banbueng Municipality, Chonburi Province, in solid waste management and to study their participation in waste management. The research is quantitative. The data was collected by a questionnaire with a sample of 385 people who are representatives of households in Banbueng Municipality. Furthermore, the data were analyzed with descriptive statistics such as frequency, percentage, mean, and standard deviation. The results of the study concluded that People's opinions on solid waste management were at a high level (=3.92). The public strongly agreed with the existence of a garbage bank because it is another form of reducing the amount of solid waste and also increases household/community income (=4.14). (2) Overall, people's opinions on the municipality's solid waste management in Banbueng were at a high level (=3.76). The people strongly agreed with the Banbueng Municipality issuing regulations on solid waste, namely: Sewage and Solid Waste Management Ordinance and publicized to the public (=4.16). People agree that solving the problem of solid waste in the community must be the duty of the Banbueng Municipality only (=2.31). Public participation in solid waste management found that (1) People's behaviors in household solid waste management were at a high level (=3.61). People's knowledge and understanding of each type of waste sorting was at the highest level (=4.24), followed by plastic bags that have been used, separated, and used again at a high level (=4.14). The house has enough bins or containers for solid waste at a high level (= 4.06) (2). People participated in solid waste management with Banbueng Municipality at a high level (=3.48). The people participated in community meetings to prepare solid waste management plans for Banbueng Municipality at a high level (=4.01), followed by participating in activities or projects related to management or educating about waste separation organized by Banbueng Municipality at a high level (=3.91). People often express their opinions or have suggestions about plans or budgets for household solid waste management in Banbueng Municipality at a high level (= 3.73), respectively.

Keywords: Opinions; Participation; Solid waste management in the people

บทนำ

ประเทศไทยมีปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ ประมาณ 27.37 ล้านตัน เพิ่มขึ้นจาก พ.ศ. 2559 ร้อยละ 1.15 ที่มีปริมาณเกิดขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของชุมชนเมือง เมื่อพิจารณาในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2551-2560) พบว่า ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น ต่อวันมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น (กรมควบคุมมลพิษ 2548) รัฐบาลให้ความสำคัญกับปัญหาขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย โดยถือเป็นวาระแห่งชาติ และเป็น นโยบายที่เร่งด่วนกว่าได้ ดังจะเห็นได้จากการกำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมการจัดการขยะตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ด้วยเป้าหมาย 3R (Reduce, Reuse, Recycle) การจัดหา แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทางประชารัฐ ระยะ 1 ปี (พ.ศ. 2559-2560) ตามหลักการ 3 ช : ใช้น้อยลง ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ (3 Rs) Reduce Reuse Recycle และแนวทางการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอย “จังหวัดสะอาด” การประกาศของกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอย พ.ศ. 2560 การให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยดังกล่าว จึงได้มีการมอบนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่มีในกฎหมาย (ณิชชา บุรณสิงห์, 2560)

เทศบาลเมืองบ้านบึง มีประชากรแฝงที่เข้ามาประกอบอาชีพในพื้นที่เป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการขยายตัวอย่างก้าวกระโดดของชุมชน และนำมาซึ่งปัญหาขยะที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ประสบกับปัญหาขยะล้นเมือง เทศบาลเมืองบ้านบึงได้มีดำเนินการจัดเก็บขยะเป็นประจำทุกวัน ปริมาณวันละไม่ต่ำกว่า 50 ตัน (กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลเมืองบ้านบึง, 2562) ซึ่งก็มักพบการลักลอบทิ้งขยะ การทิ้งขยะไม่เป็นที่ เป็นทางในหลายชุมชน และเมื่อพิจารณาจากสถิติการดำเนินการจัดเก็บขยะมูลฝอยของเทศบาล จะพบว่า มีแนวโน้มประสบปัญหาขยะตกค้าง จัดเก็บได้ไม่ทันตามกำหนด รวมถึงการที่ประชาชนในพื้นที่ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะในครัวเรือนที่เหมาะสม หากมีการบริหารจัดการที่ไม่ดี อาจส่งผลทำให้เกิดปัญหาขยะล้นเมืองตามมา (เทศบาลเมืองบ้านบึง, 2562) ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็น และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ที่มีลักษณะโดยทั่วไปของครัวเรือนเป็นอย่างไร มีความคิดเห็น พฤติกรรมในการจัดการขยะในครัวเรือน การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ รวมถึงวิธีการแก้ไขปัญหา อุปสรรค หรือแนวทางอื่น ๆ เกี่ยวกับการจัดการขยะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงเป็นอย่างไร เพื่อจะเป็นแนวทางในการปรับปรุงการดำเนินการจัดการขยะในชุมชน และการวางแผนแก้ไขปัญหาเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัด

ชลบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยนี้ ทำการศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน และทำการศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน โดยแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 ส่วนคือ พฤติกรรมจัดการขยะในครัวเรือน และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะร่วมกับเทศบาล

ขอบเขตด้านประชากร ประชากรวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10,183 ครัวเรือน (สำนักงานทะเบียนท้องถิ่น 2564) ซึ่งผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างตัวแทนครัวเรือนมาสำรวจด้วยแบบสอบถามจำนวน 385 ครัวเรือน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

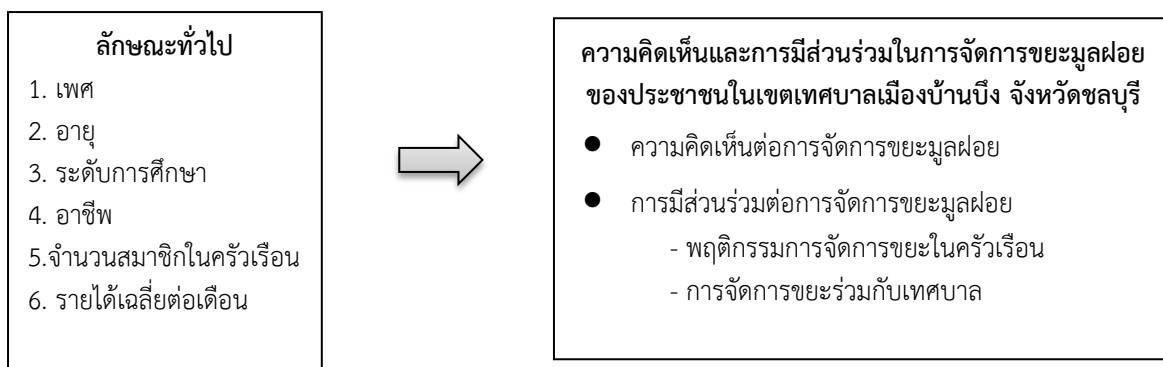
ขยะมูลฝอย (Refuse or Solid Waste) หมายถึง (ราชบัณฑิตยสถาน, 2530) สิ่ง ปฏิกูลที่อยู่ในรูปของแข็งซึ่ง อาจจะมีน้ำ หรือความชื้น ปะปนมาด้วย ซึ่งมีทั้งอินทรีย์สาร และอนินทรีย์สารบางชนิดย่อยสลายได้โดยจุลินทรีย์ในเวลาอันรวดเร็ว โดยเฉพาะเศษอาหารเศษพืชผัก แต่บางชนิดก็ไม่อาจย่อยสลายได้เลย เช่น พลาสติก เศษแก้ว (พัฒนา มูลพฤกษ์, 2539 : 26)

ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นการแสดงออกด้านความรู้สึก (ศิริพร ไกรประสิทธิ์, 2545: 20; อ้างอิงจาก Good) ต่อการจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง เช่น ความถี่ในการจัดเก็บขยะ, การแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอย, การวางแผน วางนโยบายในการจัดการขยะ เป็นต้น

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย หมายถึง (เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, 2550 : 1) การปฏิบัติ หรือ การทำกิจกรรมร่วมกันของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรีในการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมจัดการขยะในครัวเรือน และ การมีส่วนร่วมจัดการขยะร่วมกับเทศบาล

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

3. วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยแบ่งขั้นตอนการศึกษาวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรวิจัย (Population) คือ ผู้อาศัยอยู่ในครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 10,183 ครัวเรือน (ข้อมูลสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบ้านบึง ณ เดือนมกราคม 2564) **กลุ่มตัวอย่าง (Sample)** คือ ตัวแทนครัวเรือนตั้งอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเมืองบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดขนาดตัวอย่าง (Sample size) โดยการใช้สูตรของ Taro Yamane ในการคำนวณ (อ้างใน ธนัน อนุমানราชธน, 2538) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 ตัวอย่าง และผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากตัวแทนครัวเรือนโดยผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างตามชั้นภูมิ (Stratified random sampling) จากชุมชนทั้งหมด 65 ชุมชน และสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) ทั้งนี้ ทำการคำนวณตามสัดส่วน (proportion to size)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยปรับปรุงและพัฒนาจากการกรอบแนวคิดและความหมายในนิยามศัพท์เฉพาะ โดยแบบสอบถามนี้ แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่ง ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) **ตอนที่ 2** เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย และความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลบ้านบึง โดยเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ **ตอนที่ 3** เป็นคำถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน และ การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลบ้านบึง โดยเป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) และ **ตอนที่ 4** เป็นการถามความคิดเห็นเพิ่มเติม และข้อเสนอแนะอื่น ๆ ลักษณะคำถามแบบปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนบรรยายเป็นข้อความ

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยทำการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบแนวคิดและกำหนดนิยามความหมายของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา จากนั้น ได้สร้างแบบสอบถามและประเด็นข้อคำถาม

สำหรับการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามชุดนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความตรง (Validity) และตรวจสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ดังนี้ 1. ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา จำนวน 4 ท่าน 2. ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปทำการทดลองใช้ (try-out) กับประชาชน ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง ตำบลบ้านบึง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี จำนวน 30 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (Cronbach's alpha) ซึ่งแบบสอบถามชุดนี้ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) เท่ากับ 0.913 ซึ่งถือว่าแบบสอบถามดังกล่าวน่าเชื่อถือ และสามารถนำไปใช้ได้จริง (Jump, N., 1978)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการขอความยินยอมเข้าร่วมเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการจัดทำเอกสารอธิบายการเข้าร่วมตอบแบบสอบถามได้อ่านทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์และตอบข้อซักถามจนเข้าใจ หากยินยอมเข้าร่วมจึงดำเนินการแจกเอกสารแก่หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จำนวน 385 คน (65 ชุมชน) โดยในซองเอกสารประกอบด้วย แบบสอบถาม และหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดการตอบแบบสอบถามใส่ในซองให้ผู้ตอบแบบสอบถาม หากมีข้อสงสัยซักถามด้วย เมื่อผู้วิจัยจัดเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้ตอบแบบสอบถามครบตามจำนวน 385 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 แล้วผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่ได้ทั้งหมดมาตรวจสอบความถูกต้อง และครบถ้วนของข้อมูล และนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทาลงใน Excel เพื่อเตรียมทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล (Data analysis)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ตอนที่ 1) ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ตอนที่ 2) และการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี (ตอนที่ 3) ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบมาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 62.30) มีอายุระหว่าง 40-49 ปี (ร้อยละ 32.47) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า (ร้อยละ 30.13) ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 53.51) มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 2 คน (ร้อยละ 36.88) และแต่ละคนมีรายได้เฉลี่ยอยู่ที่ 10,001-20,000 บาทต่อเดือน (ร้อยละ 49.61)

ความคิดเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี

1.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) โดยประชาชนเห็นด้วยในประเด็น “ธนาคารขยะถือเป็นอีกหนึ่งรูปแบบในการลดปริมาณขยะมูลฝอย และยังเพิ่มรายได้ให้ครัวเรือน/ ชุมชน” เป็นอันดับที่หนึ่ง โดยเห็นด้วยในระดับมาก

2.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) โดยประชาชนมีความคิดเห็นในประเด็น “เทศบาลเมืองบ้าน

บึงอกระเปียบ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ” ($\bar{x} = 4.16$) เป็นอันดับหนึ่ง โดยเห็นด้วยในระดับมาก

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลบ้านบึง

1.) พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน พบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.61$) โดยประชาชนมีส่วนร่วมในประเด็น “ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท” ($\bar{x} = 4.24$) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ “ท่านแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว นำกลับมาใช้งานอีกหลายครั้ง” ($\bar{x} = 4.14$) มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

2.) ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย กับเทศบาลเมืองบ้านบึง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.48$) โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากในประเด็น “ท่านเคยเข้าร่วม ประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง” ($\bar{x} = 4.01$) เป็นอันดับที่หนึ่ง รองลงมาคือ ประเด็น “ท่านเคยร่วมกิจกรรมหรือโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการหรือการให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยก ขยะมูลฝอยในครัวเรือนที่เทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้น” มีส่วนร่วมในระดับมาก ($\bar{x} = 3.91$)

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง จังหวัดชลบุรี มีประเด็นในการอภิปราย ดังนี้

1. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอย อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งกับต่อการจัดตั้งธนาคารขยะเพื่อรองรับขยะเหลือใช้จาก และเพิ่มรายได้ให้กับครัวเรือน/ ชุมชน และเห็นด้วยว่าการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน/ ชุมชนที่ดี ควรเริ่มจากการปลูกจิตสำนึก และให้ความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชนก่อน จากการศึกษาพบว่า ประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนในการจัดการขยะมูลฝอยจากครัวเรือน จึงส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นว่าการคัดแยกขยะในครัวเรือนถือว่าไม่ใช่หน้าที่ของคนในชุมชน อยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ โกศล โมมา (2556) ที่ทำการศึกษาวิจัยความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม พบว่า ประชาชนคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลนายายอามมีการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการวางแผนและด้านการจัดการองค์กร อยู่ในระดับดีมากที่สุด ด้านการนำและด้านการควบคุม อยู่ในระดับดีมาก ในขณะที่ งานวิจัยของ สารีณีย์ สุวรรณศิลป์ (2555) ที่ทำการศึกษาคำความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอยคือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสะอาด อีกทั้งข้อบังคับของทางเทศบาลหรือเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดบนทางสาธารณะมีบทลงโทษน้อยเกินไป

2. จากผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งที่เทศบาลเมืองบ้านบึงมีการอกระเปียบ ข้อกฎหมายเกี่ยวกับขยะมูลฝอย ได้แก่ เทศบัญญัติเรื่องการจัดการสิ่งปฏิกูลและขยะมูลฝอย และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และยังจัดทำแผน กิจกรรม หรือโครงการเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน หรือชุมชน อยู่เป็นประจำ นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนบางส่วนยังขาดจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม จึงส่งผลให้ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการแก้ปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชนว่าไม่ใช่หน้าที่ของคนในชุมชน แต่เป็นหน้าที่ของเทศบาลเมืองบ้านบึงเท่านั้น อยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงชัย บุญทวงศ์ (2564) ที่ทำการศึกษา ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ระดับความคิดเห็น

ของประชาชนที่มีต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองบ้านสวน อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ด้านการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับดีมาก รองลงมาคือ ด้านการแปรรูปขยะมูลฝอย ถัดมาคือด้านการขนส่งขยะมูลฝอย และลำดับสุดท้ายคือ ด้านการกำจัดขยะมูลฝอย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริณีย์ สุวรรณศีลศักดิ์ (2555) ที่ทำการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมภวา จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ประชาชนท้องถิ่นมีความเห็นในการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็น คือ ความรู้เกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอย ที่ระดับนัยสำคัญ 0.001 ซึ่งปัญหาอุปสรรคที่สำคัญในการจัดการขยะมูลฝอย คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และจิตสำนึกด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเรื่องการรักษาความสะอาด อีกทั้งข้อบังคับของทางเทศบาลหรือเทศบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดบนทางสาธารณะมีบทลงโทษน้อยเกินไป

3. จากผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชน อยู่ในระดับมาก แสดงว่า ประชาชนส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึง มีความรู้ ความเข้าใจในการคัดแยกขยะแต่ละประเภทภายในครัวเรือน จึงมีพฤติกรรมการแยกและนำถุงพลาสติกที่ถูกใช้งานแล้ว นำกลับมาใช้งานอีกหลายครั้ง แต่ก็ยังพบว่า ประชาชนบางส่วนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ค่อยทำการคัดแยกขยะก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด หรือนำเศษวัสดุเหลือใช้ เช่น เศษไม้ มาตัดแปลง หรือใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัลยานี อุปราสิทธิ์ (2558) ที่ทำการศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสันป่า อำเภอมะริม จังหวัดเชียงใหม่ และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน อยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า พฤติกรรมด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอย อยู่ในระดับปานกลาง พฤติกรรมด้านการนำไปใช้ต่อ อยู่ระดับปานกลาง และพฤติกรรมการคัดแยกขยะมูลฝอย อยู่ในระดับดี ในขณะที่ งานวิจัยของ นัยนา เดชะ (2556) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะและนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ด้านการจัดการขยะในชุมชนได้ลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 95.4 การทิ้งขยะทิ้งรวมในถุงเดียวกันคิดเป็น ร้อยละ 43.5 วิธีการเผา คิดเป็นร้อยละ 41.8 แยกประเภทของขยะเป็นขยะประเภทผักผลไม้ และเศษอาหารคิดเป็น ร้อยละ 57.5 ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมในด้านวิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด 860 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.42 เจตคติเกี่ยวกับมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.32 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.67

4. จากผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนกับเทศบาลเมืองบ้านบึง อยู่ในระดับมาก แสดงว่า กิจกรรม หรือโครงการต่างๆ ที่ทางเทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้นประชาชนมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมค่อนข้างดี โดยเฉพาะการเข้าร่วมประชุมประชาคมเพื่อจัดทำแผนการบริหารจัดการขยะของเทศบาลเมืองบ้านบึง ทำให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่าง ๆ และโครงการหรือกิจกรรมที่จัดให้ความรู้เกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยที่จัดขึ้นอยู่เป็นประจำ แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดยังพบว่า ประชาชนยังไม่ค่อยให้ความสนใจเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลเมืองบ้านบึงจัดขึ้นเท่าที่ควร โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสำนึกการจัดการขยะมูลฝอยจากในครัวเรือน เช่น การคัดแยกขยะจากครัวเรือนก่อนนำไปทิ้งหรือกำจัด การประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ซึ่งกันและกัน รวมถึงยังหลีกเลี่ยงการชำระค่าธรรมเนียมการเก็บขยะมูลฝอยอีกด้วย จึงส่งผลให้ระดับความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปภาวรินทร์ นาจำปา (2557) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ผลการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดสรุปได้ว่า ประชาชนมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด ในด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก ประชาชนให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาคือด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก และอันดับสุดท้ายคือด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลอยู่ในระดับน้อย

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษานี้ไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ นัยนา เดชะ (2556) ซึ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการมูลฝอยของประชาชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ประชาชนมีพฤติกรรมในการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่เหมาะสม มีการทิ้งขยะในพื้นที่สาธารณะและนำไปทิ้งบริเวณพื้นที่ว่างรอบบ้าน ประชาชนไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยก่อนทิ้ง ด้านการจัดการขยะในชุมชนได้ลดปริมาณขยะในครัวเรือน โดยการไม่สร้างขยะเพิ่มขึ้นคิดเป็น ร้อยละ 95.4 การทิ้งขยะทิ้งรวมในถุงเดียวกันคิดเป็น ร้อยละ 43.5 วิธีการเผา คิดเป็นร้อยละ 41.8 แยกประเภทของขยะเป็นขยะประเภทผักผลไม้ และเศษอาหารคิดเป็น ร้อยละ 57.5 ความรู้ที่ต้องการเพิ่มเติมในด้านวิธีการแยกขยะอย่างถูกวิธีมากที่สุด 860 คะแนน ความรู้เกี่ยวกับขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 45.42 เจตคติเกี่ยวกับมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 67.32 พฤติกรรมการจัดการมูลฝอยในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 66.67

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรมีนโยบายส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยจากครัวเรือน และผลักดันให้เป็นนโยบายเชิงรุกในทุกพื้นที่ทุกชุมชน
2. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรมีนโยบายสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือน

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการชี้แจงถึงสถานการณ์ปัญหาขยะที่เกิดขึ้นในสังคม และสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนได้ตระหนักข้อดีข้อเสียของการจัดการขยะมูลฝอยจากในครัวเรือนสู่สาธารณะ โดยแบ่งตามกลุ่มอาชีพ กลุ่มอายุ เพื่อจัดกิจกรรมและสื่อประชาสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับกลุ่ม
2. เทศบาลเมืองบ้านบึงควรให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ปรับกิจกรรมและกระบวนการในการเข้าถึงชุมชน โดยเน้นที่ความสอดคล้องกับความเป็นอยู่และวิถีชีวิตของประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อเจาะลึกปัญหาขยะ และวิธีการจัดการขยะมูลฝอยในครัวเรือนของประชาชนในพื้นที่ เพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง
2. ควรมีการจัดเก็บข้อมูลการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านบึงอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบการพัฒนาเปลี่ยนแปลงของประชาชนในพื้นที่ และหน่วยงานผู้ให้บริการทั้งเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กรมควบคุมมลพิษ. (2548). เกณฑ์มาตรฐานและแนวทางการจัดการมูลฝอยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: กรมควบคุมมลพิษ.
- กัลยาณี อุปราสิทธิ์. (2558). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลสันโป่ง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่. ปัญหาพิเศษสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2550). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน. กรุงเทพฯ : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน.
- โกศล โมมา. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลนายายอาม อำเภอนายายอาม จังหวัดจันทบุรี. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2545). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพลส.

- เจมส์ แอล. เครย์ตัน. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วม. แปลโดย ศ.นพ.วันชัย วัฒนศัพท์, ดร.ถวิลวดี บุรีกุล, ผศ.ดร.เมธิตา พงษ์ศักดิ์ศรี. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ศิริภรณ์ออฟเซ็ท.
- ชูดา จิตพิทักษ์. (2525). พฤติกรรมศาสตร์เบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สารมวลด.
- ชูชาติ พวงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชีพ ศิริ. (2549). การจัดการขยะในเขตเทศบาลตำบลบ้านกาด อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. ค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณิชา บุณสิงห์. (2560). นโยบายประชารัฐ : แนวทางการจัดการขยะในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ตระกูล มีชัย. (2538). การกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (2552). พลวัตการมีส่วนร่วมของประชาชน: จากอดีตจนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด. หน้า 16, หน้า 37 – 55, หน้า 85 – 93, และหน้า 99 – 103
- กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม. (2562). แผนปฏิบัติการด้านการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน “จังหวัดสะอาด” ระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระยะ 1 ปี (ตุลาคม 2562 - กันยายน 2563). ชลบุรี: เทศบาลเมืองบ้านบึง
- เทศบาลเมืองบ้านบึง. (2564). ข้อมูลสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองบ้านบึง. เข้าถึงได้จาก http://www.banbueng.go.th/index.php?option=com_content&view=article&id=11&Itemid=64
- ธิดารัตน์ ปลื้มจิตต์. (2551) การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริการซ่อมบำรุงและดูแลรักษาคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในตึกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลศิริราช. สารนิพนธ์ กศ.ม. (ธุรกิจศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นฤมล ด่านตระกูล. (2560). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์กรบริหารส่วนตำบลของพระอำเภอปากช่อง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- นัยนา เดชะ. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตำบลเสม็ด อำเภอไชยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการสิ่งแวดล้อม ,คณะการจัดการสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. (2548). ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า.
- บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และคณะ. (2554). รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : บริษัท เอ.พี.กราฟิก ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด.
- บพิศ นาโควงศ์. (2560). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า จังหวัดนครพนม. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ปภาวรินทร์ นาจำปา. (2557). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลคลองใหญ่ อำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ปัทมา สุก้าปัง. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- พัฒนา มุลพุกษ์. (2539). อนามัยสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : หจก.เอ็นเอส.แอล. พรินตติ้ง.

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2530). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์ จำกัด.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์.
- ล้ำศักดิ์ ขวณิชย์. (2531). การจัดการขยะมูลฝอย. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิมลสิทธิ์ หรยางกูร. (2526). พฤติกรรมมนุษย์กับสภาพแวดล้อม. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาะ แก้วคง. (2560). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยภาคครัวเรือน ในเขตเทศบาลตำบลบางวัวควนราษฎร์ อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากรเพื่อความมั่นคง. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำอังก์ นันทแสง. (2551). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเมืองมหาสารคาม อำเภอมือเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Yamane, T. (1973). Statistics: An Introductory Analysis. (3rd ed). New York: Harper and Row.

การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านแหลมโฮมสเตย์
ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

COMMUNITY TOURISM MANAGEMENT CASE STUDY : BAN LAEM HOMESTAY THA
SALA SUBDISTRICT THA SALA DISSTRIC NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE

ศุภพิชญ์ นาคัน *¹, อภาภรณ์ สุขหอม *², กิจฐเขต ไกรवास *³
Supaphit Nakan *¹, Arpaporn Sookhom *², Kittachet Krivart *³

*1,2,3 สำนักวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

*1,2,3 School of Political Science and Public Administration, Walailak University

* qcm_uho@hotmail.com

วันที่รับบทความ 22 สิงหาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567

วันที่รับบทความ 30 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (2) เพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และ (3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จำนวน 7 คน

ผลการศึกษามีดังนี้ 1) การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ พบว่า (1) ด้านการวางแผน มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรในอนาคตว่าต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการวางแผนงานในการรองรับนักท่องเที่ยว มีการจัดวางแผนงาน เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมในการรองรับนักท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้า (2) ด้านการจัดองค์กร มีการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน (3) ด้านการจัดบุคลากร ได้มีการจัดบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เหมาะสม แต่ละฝ่ายมีหัวหน้ากลุ่มในการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี (4) ด้านการอำนวยความสะดวก มีการตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน โดยมีการประสานงานและเชื่อมโยงงานผ่านการวางบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างองค์กรที่แบ่งไว้ (5) ด้านการประสานงาน ได้มีการประสานงานผ่านประธานกลุ่ม และรองประธานกลุ่มเป็นหลัก ในการกระจายข้อมูลต่างๆ ไปสู่หัวหน้าแต่ละกลุ่มงาน หลังจากนั้นหัวหน้ากลุ่มงานจะประสานเชื่อมต่องานต่างๆ ไปยังบุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาต่อไป (6) ด้านการรายงาน สมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรายงานผ่านหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม และหัวหน้ากลุ่มจะมารายงานแก่ประธานกลุ่ม ในการจัดการ หรือหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นๆ และ (7) ด้านงบประมาณ มีการบริหารจัดการงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถบริหารจัดการได้ดี 2) ปัญหา/อุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านการพัฒนาทักษะ และด้านสาธารณูปโภค 3) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ พบว่า (1) การพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ (2) การประชาสัมพันธ์และทำการตลาด (3) การพัฒนาด้านทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร และ (4) การพัฒนาด้านสาธารณูปโภค

คำสำคัญ : การจัดการท่องเที่ยว; การท่องเที่ยวโดยชุมชน; วิสาหกิจชุมชน; บ้านแหลมโฮมสเตย์

ABSTRACT

This research studied 1) community tourism management of Ban Laem Homestay, Tha Sala subdistrict, Tha Sala district, Nakhon Si Thammarat province; 2) related organizational problems and obstacles; and 3) proposed guidelines for improvement. Qualitative research was done with data gathered by in-depth interviews with seven members of the Ban Laem Homestay Mangrove Forest Conservation Group community enterprise group.

Results were that 1) planning for future tourist reception and activities has been prepared; 2) a formal organizational aspect of authority and duties clearly divides work responsibilities; 3) appropriate staffing for each department has been arranged, including a group leader for each division to carry out its operations, with informed, train personnel serving tourists; 4) administration decisions are made with work coordinated and linked by assignment of roles and responsibilities according to the organizational structure; 5) coordination by the group president and vice president comprises distributing information to the head of each work group for task assignment to other personnel; 6) group members are overseen by group leaders, who report to the group president to find solutions to any issues; and 7) operational budget management copes with all challenges.

Problems and obstacles included lack of funding, public relations, skill development, and public utilities.

In terms of guidelines, development was needed of 1) a vocational training center/natural learning resource; 2) public relations and marketing; 3) staff skills and knowledge and 4) public utilities

Keywords : Tourism management; Community tourism; Community enterprise; Ban Laem Homestay

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นกลไกทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย โดยคิดเป็นสัดส่วนที่สำคัญ (15-20%) ของ GDP ของประเทศ (Jitsomnuk, 2023) ก่อนที่จะได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 (Mahawanakul & Prasongsak, 2023) ด้วยประเทศไทย เป็นประเทศที่จัดได้ว่ามีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการท่องเที่ยวแทบทุกประเภททั้งทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม และในยุคปัจจุบันประเทศไทยก้าวขึ้นมาเป็นประเทศชั้นนำทางการท่องเที่ยวและเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาจากทั่วโลกในช่วงปี 2566 ที่ผ่านมานั้น ประเทศไทยมีจำนวนนักท่องเที่ยวและรายได้สะสมจากการท่องเที่ยว ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศขยายตัวจากปี 2565 โดยจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ขยายตัวร้อยละ 154.40 และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ขยายตัวร้อยละ 22.59 ขณะที่รายได้จากนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติขยายตัวร้อยละ 165.72 และรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวไทย ขยายตัวร้อยละ 19.81 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา โดยมีรายได้รวมจากการท่องเที่ยวทั้งหมด 2.13 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 78.45 จากช่วงเวลาเดียวกันของปีที่ผ่านมา (Ministry of Tourism and Sports, 2024)

จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นหนึ่งในเมืองรอง อาจยังไม่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวมากนัก จึงอาจไม่ได้เป็นจุดหมายหลักในการท่องเที่ยว แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลังจากได้มีการเผยแพร่ภาพสถานที่ที่น่าสนใจต่างๆ ของจังหวัดมากขึ้น ด้วยเป็นเมืองโบราณที่มีความสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และศาสนามายาวนาน พร้อมทั้งการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหน่วยงานต่างๆ ทำให้หลายคนเริ่มรู้ว่าเมืองนครศรีธรรมราช มีความน่าสนใจไม่แพ้จังหวัดอื่นในภาคใต้ โดยในปี 2566 มีรายได้จากการท่องเที่ยว จำนวน 13,295.81 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2565 ถึงร้อยละ

137.37 ซึ่งมีรายได้เป็นอันดับ 5 ของภาคใต้ รองจาก ภูเก็ต สุราษฎร์ธานี กระบี่ และสงขลา ตามลำดับ (Economics Tourism and Sports Division, 2024) ด้วยจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 ของจังหวัดในภาคใต้ รองจากจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีภูมิประเทศที่หลากหลาย มีจุดเด่นที่ดึงดูดให้ผู้คนเข้ามาเยือนได้ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสูงที่สุดในภาคใต้ จนได้รับขนานนามว่า “หลังคาแดนใต้” ประกอบด้วยพื้นที่ที่เป็นภูเขาที่ราบและทะเล จึงก่อกำเนิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สมบูรณ์แบบ ด้วยลักษณะบริเวณที่เป็นเทือกเขาที่มีความอุดมสมบูรณ์เป็นแหล่งน้ำสำคัญและมีบริเวณที่ราบชายฝั่งทะเลซึ่งทั้งสองบริเวณต่างมีอุทยานแห่งชาติรวม 5 แห่ง ได้แก่ อุทยานแห่งชาติเขาน้อย อุทยานแห่งชาติเขาหลวง อุทยานแห่งชาติเขานัน อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง และอุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของจังหวัดนครศรีธรรมราช จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การประกอบอาชีพทางการเกษตร อีกทั้งมีสวนผลไม้จำนวนมาก สวนดอกไม้ ผลไม้ และสวนผักที่เหมาะสมแก่การเยี่ยมชมและสัมผัสลิ้มรสผลไม้ที่หลากหลาย

ทั้งนี้ บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตั้งอยู่ที่หมู่ 7 บ้านหน้าทับ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช วิถีชีวิตของชาวชุมชนบ้านแหลม ถือเป็นรูปแบบการดำรงชีวิตที่เรียบง่าย เป็นกันเองและอยู่อย่างพอเพียง เป็นวิถีที่สืบทอดกันมาจากบรรพบุรุษสู่คนรุ่นหลัง ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบการดำเนินชีวิตที่หาได้ยากในปัจจุบัน รวมถึงมีวิถีสหกิจชุมชนเชิงท่องเที่ยว ที่เกิดจากการรวมกลุ่มกันของคนในชุมชนและทำกิจกรรมสร้างรายได้จากทุนในชุมชนที่มีอยู่ คือทรัพยากร ธรรมชาติ “อ่าวทองคำ” อันเป็นแหล่งอาหารและวิถีชีวิตของคนในชุมชน ความน่าสนใจของชุมชนบ้านแหลม คือ วิถีชีวิตของชาวบ้านที่ปรากฏออกมาเป็นอาชีพที่ผู้มาเยือนพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังมีวัตถุดิบเด่นของชุมชนคือ ผลิตภัณฑ์จากโคลนทะเล ได้แก่ โคลนขัดผิว มาร์คหน้าโคลน ทริทเม้นท์หมักผมโคลน โฟมล้างหน้าโคลน สบู่โคลน ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานจากหลากหลายสถาบันวิจัยในประเทศไทย ทำให้กลายเป็นชุมชนทรัพย์แห่งท้องทะเล ที่นักท่องเที่ยวและผู้บริโภคสนใจและเลือกมาเยือนยังชุมชนแห่งนี้ มีที่พักโฮมสเตย์ไว้คอยบริการผู้มาเยือนที่ต้องการสัมผัสวิถีชีวิตชาวชุมชน และสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด พร้อมด้วยกิจกรรมที่น่าสนใจ อาทิเช่น การล่องเรือจิบกาแฟแลหวัน (ตะวัน) การชมหิ่งห้อยในตอนกลางคืน การชมวิถีชีวิตของชาวชุมชน ลิ้มรสอาหารท้องถิ่นที่น่าตื่นตาตื่นใจ และการสปาโคลน ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการให้บริการ ความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานในการให้บริการ สปาโคลน ภาพรวมในระดับมาก (Sumethokul, Phuhonphakdee, Thirachun, Phetmon, Sangthong, Yodudom, & Khamhanphon, 2017)

การท่องเที่ยวชุมชนบ้านแหลมโฮมสเตย์ เป็นรูปแบบของการท่องเที่ยวที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเลือกพักกับชาวบ้าน เพื่อเรียนรู้วิถีการดำรงชีพ วัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นเฉพาะท้องถิ่น และความสมบูรณ์ของสภาพแวดล้อมในชุมชน ทั้งนี้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์มีการดำเนินกิจกรรมโดยชุมชนเอง เพื่อความเข้าใจในวิถีชุมชนและทรัพยากรในชุมชนมากที่สุดซึ่งอยู่ในรูปแบบการร่วมกันจัดตั้งขึ้นของชุมชนและมีการบริหารจัดการภายในกลุ่มและชุมชนตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ และในปัจจุบันพยายามพัฒนาและขับเคลื่อนวิสาหกิจชุมชนเชิงท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและเป็นที่ยึดมั่นในดวงของการท่องเที่ยวไทย ซึ่งจำนวนนักท่องเที่ยวที่สนใจมาใช้บริการสปาโคลนที่บ้านแหลมโฮมสเตย์ และมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากเป็นดินโคลนธรรมชาติกลางทะเล เนื้อนุ่มและเนียนลื่น มีกลิ่นหอม และมีสีเทาอมฟ้า เต็มไปด้วยแร่ธาตุจากป่าเขาหลวง สามารถพอกหน้าและตัวได้ จึงเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่ตอบโจทย์คนรักสุขภาพ ทำให้สิ่งอำนวยความสะดวกไม่เพียงพอต่อจำนวนนักท่องเที่ยว เช่น ห้องอาบน้ำ ห้องสุขา ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษาบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อให้ทราบถึงสภาพการณ์ปัจจุบันศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และแนวทางทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน ของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อันจะนำมาซึ่งการกระตุ้นการท่องเที่ยวให้ขยายตัวและเกิดความยั่งยืน ทั้งด้านคุณภาพ การสร้างรายได้ และการกระจายรายได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยชุมชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

2.เพื่อศึกษาปัญหา/อุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3.เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชน

การท่องเที่ยวโดยชุมชน มีพัฒนาการมาจากการท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนและการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนโดยมีชุมชนเป็นฐาน (Community Base Sustainable Tourism: CBST) ซึ่งได้มีโครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ (Responsible Ecological Social Tour Project: REST) เป็นผู้บุกเบิกงานด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทย ได้มีการเรียกการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยวว่า "การท่องเที่ยวโดยชุมชน" (Community Based Tourism: CBT) ทั้งนี้ การท่องเที่ยวโดยชุมชน คือการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม กำหนดทิศทางโดยชุมชน จัดการโดยชุมชน และชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของมีสิทธิในการจัดการดูแลเพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน" โดยมองว่าการท่องเที่ยวต้องทำงานครอบคลุม 5 ด้าน พร้อมกัน ทั้งการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม โดยมีชุมชนเป็นเจ้าของและมีส่วนร่วมในการจัดการ (Swarbrooke, 2005) Fennel ได้เสนอคุณสมบัติที่สำคัญของการท่องเที่ยวชุมชน ประกอบไปด้วย 5 ประการ ได้แก่ (Fennel, 1999)

1. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่มีผลกำไรตอบแทนมายังครอบครัวของสมาชิกในชุมชนผู้ที่ยินยอมเปิดบ้านให้เป็นที่พักอาศัยของนักท่องเที่ยวในชุมชนนั้นๆ โดยไม่ต้องผ่านนายหน้าใดๆอันจัดเป็นการสร้างรายได้ทางตรงแก่คนในชุมชน
2. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ชุมชนได้รับประโยชน์โดยรวมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็นการสร้างสาธารณูปโภคและการยกระดับความเป็นอยู่ที่มีมุ่งสร้างการพัฒนา "เพื่อสมาชิกในชุมชน" แต่ไม่ใช่ "เพื่อนักท่องเที่ยว"
3. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ไม่ก่อให้เกิดความตึงเครียดด้านสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนอันเนื่องมาจากความพยายามนำความทันสมัยแบบตะวันตกเข้ามาสู่ชุมชน
4. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สร้างจิตสำนึกในการเคารพและรักษาสิ่งแวดล้อม สังคมตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชนให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว
5. ต้องเป็นการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ ทั้งในระดับนานาชาติ นานาภูมิภาค ที่ล้วนอยู่ภายใต้ขนานวัฒนธรรม โดยนัยนี้การท่องเที่ยวชุมชนต้องเป็นการท่องเที่ยวที่สอนให้นักท่องเที่ยวเคารพในความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในสังคม และไม่มองว่าใคร "เจริญกว่า" และใคร "ด้อยกว่า"

แนวคิดการจัดการ

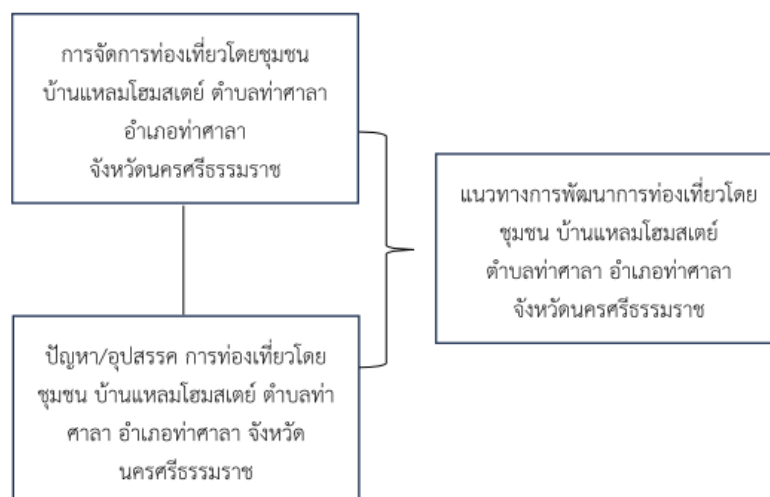
Gulick and Urwick (1937) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารงานไว้ 7 ด้านด้วยกัน เรียกย่อๆ ว่า "POSDCoRB" เป็นผลสืบเนื่องมาจากการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ซึ่งพยายามที่จะค้นหาวิธีการบริหารที่ดีที่สุด Gulick and Urwick, 1937) ได้สรุปไว้ใน "Papers on the Science of Administration" ในปี ค.ศ. 1937 (อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552) โดยมีลำดับขั้นต่อไปนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึง การวางแผนทางการปฏิบัติงาน รวมทั้งวิธีการปฏิบัติงานตามแนวทางนั้น ๆ พร้อมทั้งระบุวัตถุประสงค์และเป้าหมายไว้อย่างชัดเจนก่อนลงมือปฏิบัติการ
2. การจัดองค์การ (Organization) หมายถึง การจัดทำเค้าโครงสร้างของการบริหาร โดยกำหนดอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานย่อยในองค์กร พร้อมกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน ตามการกำหนดหน้าที่ การจัดกรอบอัตรากำลังขององค์กร กำหนดวิธีการติดต่อประสานงานตำแหน่งต่าง ๆ ในทุกระดับ

3. การบริหารบุคคล (Staffing) การจัดการด้านบุคลากรทั้งหมด ตั้งแต่การสรรหาการบรรจุแต่งตั้ง การพัฒนา การบำรุงขวัญ การจัดสวัสดิการ การเลื่อนขั้น การลดขั้น การเลื่อนตำแหน่ง การพิจารณาให้ออกจากงาน
4. การอำนวยการ (Directing) (ดำเนินการในการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการในงานที่ปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อย รวมถึงการติดตามดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนงานที่ได้วางไว้แล้ว
5. การประสานงาน (Coordination) ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานของฝ่ายต่าง ๆ ในองค์การ ไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงานและทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึง การแจ้งผลการปฏิบัติงานไปยังหน่วยงาน คณะบุคคลหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น หน่วยงานในระดับล่าง หน่วยงานในระดับเดียวกัน รายงานต่อผู้บังคับบัญชา สาธารณชน ทำให้ก่อประโยชน์ ในการขอความร่วมมือด้านต่าง ๆ ช่วยสนับสนุนให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จ
7. การงบประมาณ (Budgeting) หมายถึง การจัดทำงบประมาณทางการเงิน ในส่วนของการเสนอขอตั้งงบประมาณขององค์การ และหมายรวมถึงการใช้จ่ายเงินงบประมาณด้วย พร้อมทั้งการตรวจสอบ ควบคุมการใช้จ่ายเงินให้เป็นประโยชน์ต่องานที่ทำให้มากที่สุด (จันทรา สงวนนาม, 2551)

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้แนวคิดกระบวนการบริหาร POSDCoRB (Gulick & Urwick, 1937)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

3. วิธีกรวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการศึกษาโดยใช้แนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยนำแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยการศึกษาผ่านเอกสาร (Document Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interview) โดยมีวิธีการศึกษาวิจัย ดังนี้ ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย

- 1) ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จำนวน 1 คน
- 2) หัวหน้ากลุ่มวิทยากรกิจกรรมต่างๆ จำนวน 1 คน
- 3) หัวหน้ากลุ่มเรือประมง จำนวน 1 คน

- 4) หัวหน้าไคด์ชุมชน จำนวน 1 คน
- 5) หัวหน้าบ้านพักโฮมสเตย์ จำนวน 1 คน
- 6) หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน จำนวน 1 คน
- 7) เจ้าของสวนมัลเบอร์รี่ จำนวน 1 คน

2. เกณฑ์การคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

- 1) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป
- 2) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจะต้องเป็นผู้มีความรู้ และมีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช อย่างน้อย 1 ปี ขึ้นไป
- 3) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญต้องมีตำแหน่งในระดับประธานกลุ่ม และหัวหน้าฝ่ายต่างๆ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- 1) การสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการสัมภาษณ์เชิงลึกนั้นเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นการถามเจาะลึกคำตอบอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยมีวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

  - (1) ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านแหลมโฮมสเตย์ อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จากตำรา เอกสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์
  - (2) นำแบบสัมภาษณ์เสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
  - (3) พัฒนาปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
  - (4) นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงเรียบร้อยแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง โดยเฉพาะประเด็นข้อความคำถามที่สอดคล้องกับขอบเขตของการวิจัยและวัตถุประสงค์ของการวิจัย
  - (5) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบแล้ว มาตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งหนึ่ง แล้วนำแบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์แบบไปใช้ในการเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ได้เลือกไว้

2) การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

- (1) การตรวจสอบโดยใช้หลักการสามเส้า (Triangulation)

จัดทำโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบจากการใช้ข้อมูลวิธีการเก็บข้อมูลหลาย ๆ วิธีร่วมกัน (Triangulation of Method) ได้แก่ การศึกษาจากเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึกบุคคลที่เกี่ยวข้อง การสังเกตการณ์ บันทึกเสียง และจดบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ รวมถึงการใช้วิธีการเก็บข้อมูลจากเอกสารประกอบ เพื่อให้ได้ข้อมูลสำคัญและเพียงพอในการนำมาสรุปและวิเคราะห์ และค้นหาคำตอบในระดับต่อไป
- (2) การตรวจสอบสามเส้าโดยบุคคล (Personal Triangulation)

การตรวจสอบจากการให้ข้อมูล โดยบุคคลผู้ให้ข้อมูลเปลี่ยนไปข้อมูลจะเหมือนเดิมหรือไม่ จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ หน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยว และนักท่องเที่ยว ที่เดินทางเข้ามาจัดกิจกรรม/ท่องเที่ยว

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) การรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) สำหรับการศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานที่ช่วยในการอธิบายสถานภาพของกรณี โดยศึกษาจากหนังสือเอกสารทางวิชาการบทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย รายงานการสัมมนาและวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศการสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต

2) การเก็บรวบรวมข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และจากการลงพื้นที่สำรวจ (Field Research) โดยการจดบันทึก การบันทึกเทป การสังเกตแบบมีส่วนร่วมขณะสัมภาษณ์เชิงลึก และ 3) การสังเกตการณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

- 1) จำแนกข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษา
- 2) ทำการจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามเนื้อหา และสาระที่จะทำการวิเคราะห์
- 3) จัดกลุ่มข้อมูลแยกตามกลุ่มประเด็นที่จะตีความหมาย (Meaning) ด้วยการวิเคราะห์ตาม หลักการของวิธีการอุปมาน (Inductive Approach) ที่เน้นการใช้หลักตรรกวิทยา (Logic) ในการพิจารณา จากหลักฐานที่เป็นเนื้อหาข้อมูล ปรากฏการณ์ที่เป็นเรื่องเล่าจากข้อมูล ตลอดจนสัญลักษณ์ที่ได้จากเนื้อหา ข้อมูล ฯลฯ
- 4) ทำการวิเคราะห์ปรากฏการณ์วิจัยสัญลักษณ์ เนื้อหา และสาระจากข้อมูลว่าสื่อความหมายถึงประเด็นใดบ้าง
- 5) สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน กรณีศึกษา บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช” โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลตามกรอบ โดยใช้แนวคิดกระบวนการบริหาร POSDCoRB และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปผลวิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภотаศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ด้านการวางแผน พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรในอนาคตว่าต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการวางแผนงานในการรองรับนักท่องเที่ยว ทางวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการจัดวางแผนงาน เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมในการรองรับนักท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้า ทั้งในเรื่องการจอง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การแนะนำผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มบ้านแหลมโฮมสเตย์ ซึ่งเป็นการเตรียมการก่อนลงมือปฏิบัติ หรือเป็นการวางแผนเค้าโครงกิจกรรม และแผนงานต่าง ๆ เพื่อให้ดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การรองรับนักท่องเที่ยวหรือลูกค้าที่จะเข้ามาใช้บริการ มีลักษณะของการวางแผนตามหน้าที่ความรับผิดชอบ สำหรับในแผนงานปฏิบัติการกิจกรรมต่าง ๆ ในการรับบริการนักท่องเที่ยว ประธานวิสาหกิจชุมชนจะเป็นผู้วางแผนเป็นหลักแล้วจึงส่งต่อประสานงานมายังสมาชิกในองค์กร แต่อย่างไรก็ตามแม้วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ที่ดีแต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย

ทั้งนี้ การวางแผนงานในการรองรับนักท่องเที่ยว ทางวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการจัดวางแผนงาน เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมในการรองรับนักท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้า ทั้งในเรื่องการจอง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ การแนะนำผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มบ้านแหลมโฮมสเตย์

2) ด้านการจัดองค์กร พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน แต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ชัดเจน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ เป็นการบริหารจัดการองค์กรที่มุ่งเป้าหมายความสำเร็จ ให้เกิดความพึงพอใจในการบริการต่อยกท่องเที่ยว ซึ่งในการจัดโครงสร้างองค์กรได้มีการจัดวางบทบาทหน้าที่ที่ออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามความถนัดของสมาชิกองค์กรแต่ละคน พร้อมทั้งการจัดสรรบุคลากรเข้ามาทำงานโดยการเลือกตามความสามารถและความชอบของบุคคลเช่นกัน

3) ด้านการจัดบุคลากร พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ได้มีการจัดบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เหมาะสม แต่ละฝ่ายมีหัวหน้ากลุ่มในการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เพื่อความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวให้กลับมาใช้บริการใหม่ และการ

บริหารจัดการบุคลากรได้ค่านึงจำนวนบุคคลกร และงานแต่ละประเภท เช่น งานทางด้านมัธยม งานสปา และอื่น ๆ จะใช้จำนวนคนเท่าใด จึงจะเหมาะสม จะต้องค่านึงจำนวนของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการในแต่ละช่วง ซึ่งจะต้องจัดสรรให้เพียงพอต่อการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และและพนักงานแต่ละจะทำหน้าที่ได้หลากหลาย รวมถึงมีการจัดบุคลากรให้มีบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับงาน เช่น บทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับงาน ซึ่งการจัดสรรไค้ค่านึงเที่ยวแต่ละกลุ่มนั้น จะค่านึงถึงกลุ่มเป้าหมายของแต่ละกลุ่ม ว่า เป็นใคร มีอายุเท่าไร เป็นคนไทยหรือต่างชาติ หากเป็นต่างชาติไม่สามารถสื่อสารภาษาไทยได้ก็จะจัดสรรไค้ค่านึงเที่ยวที่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

4) ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า การตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน ของวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ โดยมีการประสานงานและเชื่อมโยงงานผ่านการวางบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างองค์กรที่แบ่งไว้ ทั้งการวางแผนงาน การสั่งงาน และการติดตามงาน โดยในการสั่งการในการปฏิบัติงาน ประธานจะเป็นผู้ที่คอยประสานความเชื่อมโยงในการขับเคลื่อนของงานให้สอดคล้องกัน ใช้วิธีการสั่งการให้ปฏิบัติตาม และในการติดตามดูแลของแต่ละฝ่ายและกระจายไปสู่กลุ่มงานต่าง ๆ ให้ได้รับทราบ และนำไปปฏิบัติ

5) ด้านการประสานงาน พบว่า หน้าที่ในการประสานกับหน่วยต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ได้มีการประสานงานผ่านประธานกลุ่ม และรองประธานกลุ่มเป็นหลัก ในการกระจายข้อมูลต่าง ๆ ไปสู่หัวหน้าแต่ละกลุ่มงาน หลังจากนั้นหัวหน้ากลุ่มงานจะประสานเชื่อมต่องานต่าง ๆ ไปยังบุคลากรผู้ใต้บังคับบัญชาต่อไป

6) ด้านการรายงาน พบว่า การรายงานความเคลื่อนไหวภายในองค์กร ความก้าวหน้า ปัญหา ตลอดจนข่าวสารต่าง ๆ ให้ทุกฝ่ายทราบ เพื่อจะได้ติดตามการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการดำเนินงานได้นั้น ทางแต่ละกลุ่มงานต่าง ๆ ของวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จะมีรายงานปัญหาต่าง ๆ ความก้าวหน้าในการดำเนินด้านต่าง ๆ สมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรายงานผ่านหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม และหัวหน้ากลุ่มจะมารายงานแก่ประธานกลุ่ม ในการจัดการ หรือหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต่อไป

7) ด้านงบประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการบริหารจัดการงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถบริหารจัดการได้ดี แต่ยังคงงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ

2. ปัญหา/อุปสรรค การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของบ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอนาทวี จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ด้านงบประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ขาดงบประมาณในการดำเนินการต่าง ๆ ดังนี้

(1) ขาดงบประมาณในการสนับสนุนจากภาครัฐในการสนับสนุนสร้างเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ หรือเป็นฐานแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อพัฒนาองค์ความรู้แก่ทรัพยากรบุคคล

(2) การขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ และการตลาด ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวในพื้นที่ต่าง ๆ ได้มาท่องเที่ยวชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์

(3) การขาดงบประมาณในการจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนรู้ทางธรรมชาติ

2) ด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ยังขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

3) ด้านการพัฒนาทักษะ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ดังนี้

(1) ขาดการพัฒนาทางด้านทักษะและองค์ความรู้ต่างๆ เกี่ยวกับการให้บริการที่พักที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าโรงแรม เช่น การปูผ้าปูที่นอนให้เรียบร้อย

(2) ขาดการพัฒนาทักษะทางด้านภาษา

(3) ขาดความรู้เกี่ยวกับการขออนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ชุมชนอย่างถูกต้อง

4) ด้านสาธารณูปโภค พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีปัญหา/อุปสรรค ด้านสาธารณูปโภค คือ

(1) นักท่องเที่ยวยังไม่เข้าใจข้อปฏิบัติในองค์กรและบริบทวิถีชุมชนมุสลิม

- (2) เส้นทางเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวชุมชนยังไม่สะดวก เนื่องจากยังไม่มีมีการปรับปรุงของทางหน่วยงานรับผิดชอบและมีการสร้างถนนบริเวณเส้นทางหลักอยู่ตลอดเวลา ทำให้การเดินทางมาชุมชนยากลำบาก
- (3) ยังขาดแผนที่การเดินทางท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นสถานที่สำคัญในชุมชน ทำให้การวางแผนการท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวไม่มีความหลากหลายและไม่มีการรองรับนักท่องเที่ยว กรณีที่เข้ามาใช้บริการในช่วงเวลา มรสุมของสภาพอากาศและช่วงเวลาองค์กรติดภารกิจ อีกทั้ง ช่วงฤดูกาลที่เปลี่ยนแปลงในช่วงมรสุมหรือลมฝน เดือน พฤศจิกายน ถึง มกราคมทำให้การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ เนื่องจากไม่สามารถออกทะเลท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือธรรมชาติได้

3 แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภوتاศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

- 1) ด้านการพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ พบว่า
  - (1) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการพัฒนาให้เป็นศูนย์ฝึกอาชีพ หรือเป็นฐานแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพโดยชุมชน เนื่องจากในพื้นที่มีต้นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพให้กับบุคลากร
  - (2) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ดังนั้นจึงควรมีการผลักดันให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ
  - (3) ด้านการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการประชาสัมพันธ์ และทำการตลาดให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มรายได้อีกช่องทางหนึ่งแก่กลุ่มบ้านแหลมโฮมสเตย์
- 2) ด้านการพัฒนาด้านพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร พบว่า
  - (1) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการพัฒนาทางด้านการจัดการพักที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าโรงแรม เช่น การปูผ้าปูที่นอนให้เรียบร้อย
  - (2) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการพัฒนาทักษะองค์ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่ไกด์นำท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าจะเส้นทางด้านภาษา หรือแม้แต่การขออนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ชุมชนอย่างถูกต้องมีข้อมูลถ่ายทอดให้แก่นักท่องเที่ยว
  - (3) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวที่ยังไม่เข้าใจข้อปฏิบัติในองค์กรและบริบทวิถีชุมชนมุสลิม
- 3) ด้านการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค พบว่า
  - (1) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการปรับปรุงถนน พัฒนาเส้นทางเดินทางในการเข้ามาท่องเที่ยวชุมชน
  - (2) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการจัดทำแผนที่การเดินทางท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นสถานที่สำคัญในชุมชน เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลา มรสุมของสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง
  - (3) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีการจัดการทางด้านการรักษาความสะอาดและการกำจัดขยะอาหาร โดยนำขยะอาหารที่ไม่สามารถรับประทานได้แล้วไปกำจัดอย่างถูกวิธี และนำขยะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ไปทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำน้ำหมัก การทำปุ๋ย และอื่น ๆ เพื่อนำไปขายและช่วยเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชน

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

- 1) การวางแผน พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กรในอนาคตว่าต้องทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ โดยมีการวางแผนงานในการรองรับนักท่องเที่ยววัน ทางวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการจัดวางแผนงานที่ เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมในการรองรับนักท่องเที่ยวไว้ล่วงหน้า ทั้งในเรื่องการจอง การจัดกิจกรรมต่างๆ การแนะนำผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มบ้าน

แหลมโฮมสเตย์ แต่อย่างไรก็ตาม แม้วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ที่ดีแต่ยังขาดการประชาสัมพันธ์อย่างแพร่หลาย ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ Sinchai et al., (2019) ที่พบว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนตำบลบ่อสวกมีการจัดการที่ดีชุมชนมีความเป็นธรรมชาติแต่ขาดการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จัก ทำให้นักท่องเที่ยวไม่ทราบถึงจุดเด่นหรือเอกลักษณ์ของชุมชน และยังใกล้เคียงผลการศึกษาศึกษาของ Kueajan (2019) ที่พบว่า วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจการที่ดำเนินการโดยบุคคลในชุมชนที่รวมตัวกันมีวิถีร่วมกัน โดยมีการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดการ การนำและการสั่งการ และการควบคุม

2) ด้านการจัดองค์กร พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่แบบเป็นทางการ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานอย่างชัดเจน แต่ละฝ่ายมีบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งไว้ เป็นการบริหารจัดการองค์กรที่มุ่งเป้าหมายความสำเร็จ ให้เกิดความพึงพอใจในการบริการต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งในการจัดโครงสร้างองค์กรได้มีการจัดวางบทบาทหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามความถนัดของสมาชิกองค์กรแต่ละคน พร้อมทั้งการจัดสรรบุคลากรเข้ามาทำงานโดยการเลือกตามความสามารถและความชอบของบุคคลเช่นกัน ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ Kueajan (2019) ที่พบว่า ระบบการบริหารวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ที่ผู้นำเป็นหลักในการกระจายงานประสานงานและบริหารงบประมาณทั้งหมด ในรูปแบบการดำเนินงานมีการนำหลักวิสาหกิจชุมชนเข้ามาใช้ในการวางโครงสร้างองค์กรและแบ่งบทบาทหน้าที่ มีการจัดวางบทบาทหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่างๆตามความถนัดของสมาชิกองค์กรแต่ละคน และยังใช้หลักการบริหารแบบธรรมชาติที่เป็นการวางใจให้ผู้นำเป็นผู้ดำเนินการและมีสมาชิกเป็นผู้รับคำสั่งในการทำงาน อีกทั้งยังสอดคล้องกับซึ่งสอดคล้องกับ Gulick & Urwick (1937) ที่กล่าวไว้ว่า การจัดองค์กร คือ การจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และคนในองค์กรให้มีความสอดคล้องกัน โดยมีการกำหนดภารกิจ หน้าที่ ความรับผิดชอบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการดำเนินงานตามภารกิจขององค์กรบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตามในทางการขับเคลื่อนงานยังคงไม่มีการดำเนินงานที่ต่อเนื่องตามเป้าหมายที่วางไว้ เนื่องจากสถานการณ์การบริหารขององค์กรยังไม่เป็นระบบ แม้จะมีการวางบทบาทงานชัดเจนตามบุคลากร แต่ยังไม่สามารถสร้างความเข้าใจร่วมกันให้เกิดแก่สมาชิกในองค์กรได้ นอกจากนี้การดำเนินกิจกรรมบางอย่างขององค์กรยังไม่ได้รับความร่วมมือจากสมาชิกในองค์กรเท่าที่ควรขาดการตระหนักถึงความสำคัญของการผลักดันและการวางแผนงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในองค์กร

3) ด้านการจัดบุคลากร พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ได้มีการจัดบุคลากรแต่ละฝ่ายที่เหมาะสมกับ แต่ละฝ่ายมีหัวหน้ากลุ่มในการดำเนินงาน บุคลากรทุกคนมีความรู้ความสามารถในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี เพื่อความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวให้กลับมาใช้บริการใหม่ และการบริหารจัดการบุคลากรได้คำนึงจำนวนบุคลากร และงานแต่ละประเภทได้สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ Kueajan (2019) ที่พบว่า บ้านแหลมโฮมสเตย์มีการจัดวางบทบาทหน้าที่ออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ ตามความถนัดของสมาชิกองค์กรแต่ละคน พร้อมทั้งการจัดสรรบุคลากรเข้ามาทำงานโดยการเลือกตามความสามารถและความชอบของบุคคลเช่นกัน

4) ด้านการอำนวยความสะดวก พบว่า การตัดสินใจและสั่งการ การควบคุมงาน ของวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ โดยมีการประสานงานและเชื่อมโยงงานผ่านการวางบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างองค์กรที่แบ่งไว้ ทั้งการวางแผนงาน การสั่งงาน และการติดตามงาน โดยในการสั่งการในการปฏิบัติงาน ประธานจะเป็นผู้คอยประสานความเชื่อมโยงในการขับเคลื่อนของงานให้สอดคล้องกัน ใช้วิธีการสั่งการให้ปฏิบัติตาม และในการติดตามดูแลของแต่ละฝ่ายและกระจายไปสู่กลุ่มงานต่างๆ ให้ได้รับทราบ และนำไปปฏิบัติ ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาศึกษาของ Kueajan (2019) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาองค์กรวิสาหกิจชุมชนอย่างมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่า องค์กรวิสาหกิจชุมชน มีการประสานงานและเชื่อมโยงงานผ่านการวางบทบาทหน้าที่ตามโครงสร้างองค์กรที่แบ่งไว้ชัดเจน สำหรับในการใช้ทรัพยากรขององค์กรวิสาหกิจชุมชน มีการดำเนินกิจกรรมที่สร้างการอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชนโดยส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเข้ามาทำกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและอนุรักษ์วิถีชุมชนอย่างเข้าใจ แต่อย่างไรก็ตามในด้านของความต่อเนื่องของกระบวนการตรวจสอบหรือติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อรักษาให้องค์กรดำเนินไปในทิศทางสู่เป้าหมายอย่างถูกต้องตามวัตถุประสงค์หลักขององค์กรยังไม่ถูกให้ความสำคัญเท่าที่ควร

5) ด้านการประสานงาน พบว่า หน้าที่ในการประสานกับหน่วยต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ได้มีการประสานงานผ่านประธานกลุ่ม และรองประธานกลุ่มเป็นหลัก ในการกระจายข้อมูลต่างๆ ไปสู่หัวหน้าแต่ละกลุ่มงาน หลังจากนั้นหัวหน้ากลุ่มงานจะประสานเชื่อมต่องานต่างๆ ไปยังบุคลากรผู้ได้บังคับบัญชาต่อไป ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Kueajan (2019) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนางานองค์กรวิสาหกิจชุมชนอย่างมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่พบว่าประธานองค์กรหรือผู้นำ เป็นผู้ที่ได้รับบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานเป็นหลัก แต่ปัจจุบันองค์กรพยายามสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และกระตุ้นให้สมาชิกในกลุ่มบริหารจัดการองค์กรร่วมกัน โดยการผลักดันบุคคลที่มี มีความสนใจและพร้อมที่จะเรียนรู้ได้ออกไปเรียนรู้ผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรเข้าร่วม ทั้งการประกวดชุมชนท่องเที่ยว การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวจังหวัดหรือการจัดแสดงงานต่าง ๆ เป็นต้น เพื่อเป็นการฝึกสมาชิกในองค์กรให้มีทักษะความรู้และมีความเป็นภาวะผู้นำในตัวเองมากขึ้น ทำให้การติดต่อสื่อสารงานกันขององค์กรนอกจากจะเป็นการกระจายงานโดยประธานเป็นหลักแล้ว การประสานงานเชื่อมโยงและการส่งต่องานกันอยู่ในรูปแบบระบบความเป็นเครือข่ายและความสัมพันธ์กันของสมาชิกองค์กรและคนในชุมชน

6) ด้านการรายงาน พบว่า การรายงานความเคลื่อนไหวภายในองค์กร ความก้าวหน้า ปัญหา ตลอดจนข่าวสารต่างๆ ให้ทุกฝ่ายทราบ เพื่อจะได้ติดตามการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากการทำงานได้นั้น ทางแต่ละกลุ่มงานต่างๆ ของวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ จะมีรายงานปัญหาต่างๆ ความก้าวหน้าในการดำเนินงานด้านต่างๆ สมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรายงานภายในหัวหน้ากลุ่มแต่ละกลุ่ม และหัวหน้ากลุ่มจะมารายงานแก่ประธานกลุ่ม ในการจัดการ หรือหาแนวทางแก้ไขปัญหานั้นๆ ต่อไป

7) ด้านงบประมาณ พบว่า วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ มีการบริหารจัดการงบประมาณในการดำเนินงาน สามารถบริหารจัดการได้ดี แต่ยังคงงบประมาณสนับสนุนจากภาครัฐ ได้ใกล้เคียงกับการศึกษาของ Aka (2019) ที่พบว่า (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญคือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันใช้งบประมาณในการบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ใช้ในการเพิ่ม ขยาย หรือกระจายเส้นทางคมนาคมขนส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ที่ไม่เหมาะสม หรือใช้น้อยเกินไป (2) แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการที่สำคัญคือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันควรบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเรื่องการเพิ่ม ขยาย หรือกระจายเส้นทางคมนาคมขนส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจากเครือข่าย เช่น ภาคประชาชน กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักลงทุน และนักพัฒนาเอกชน พร้อมทั้งควรประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงให้ประชาชนทราบและเข้าใจเรื่องดังกล่าวโดยผ่านเครือข่าย หรือการสื่อสารของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันด้วย

แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านแหลมโฮมสเตย์ ตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

1) ด้านการพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ พบว่า ควรมีการพัฒนาให้เป็นศูนย์ฝึกอาชีพ หรือเป็นฐานแหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการพัฒนาอาชีพโดยชุมชนเนื่องจากในพื้นที่มีต้นทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาเป็นศูนย์ฝึกอาชีพให้กับบุคคล ตลอดจนมีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ ได้สอดคล้องกับ Somnuk (2019) พบว่า กลไกการจัดการในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมชุมชนบ้านภูนั้น มีการดำเนินการในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยผ่านศูนย์เรียนรู้ชุมชนบ้านภู ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านศิลปะและวัฒนธรรมเพื่ออนุรักษ์ฟื้นฟู และด้านการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม ปัจจัยในการดำเนินงานที่นำไปสู่ความสำเร็จในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนคือ ความต้องการและความสามัคคีของคนในชุมชน การมีจิตสำนึกและภูมิใจในบ้านเกิดที่เป็นแบบฉบับของชาวผู้ไท ที่มีวัฒนธรรมและความเป็นอยู่อย่างเรียบง่าย มีจิตใจโอบอ้อมอารี และการรู้จักการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

2) ด้านการพัฒนาด้านการประชาสัมพันธ์ พบว่า ควรมีการประชาสัมพันธ์ และทำการตลาดให้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่มากขึ้น อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มรายได้อีกช่องทางหนึ่งแก่กลุ่มบ้านแหลมโฮมสเตย์ ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Sinchai et al., (2019) ที่พบว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ตำบลบ่อสวก ภาครัฐควรจัดหางบประมาณในการประชาสัมพันธ์การ

ท่องเที่ยวตำบลบ่อสวกให้เป็นที่รู้จัก และยังใกล้เคียงกับ Ponyothi et al., (2022) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา ชุมชนไทดำ บ้านนาป่าหนาด อำเภอเชียงคน จังหวัดเลย ต้องพัฒนา ด้านข้อมูลข่าวสารในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ฐานข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศในการเข้าถึงข้อมูลการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่นักท่องเที่ยว

3) ด้านการพัฒนาพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถของบุคลากร พบว่า วิชาหกิจชุมชนอนุรักษ์ ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ควรมีพัฒนาทางด้านทักษะการให้บริการและการจัดการที่พักที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าโรงแรม เช่น การปูผ้าปูที่นอนให้เรียบร้อย และพัฒนาทักษะองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่ไกด์นำท่องเที่ยวชุมชน ไม่ว่าจะ เป็นทางด้านภาษา หรือแม้แต่การขออนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ชุมชนอย่างถูกต้องต้องมีข้อมูลค่าตอบแทนแก่นักท่องเที่ยว รวมถึงควรให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวยังไม่เข้าใจข้อปฏิบัติในองค์กรและบริบทวิถีชุมชนมุสลิม ได้ใกล้เคียงกับ (Sirivejjabhandu, 2021) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชน ต้องส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ ได้แก่ การต้อนรับนักท่องเที่ยว การให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น บริการอาหารเครื่องดื่ม และที่พักเป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัย และ 3) การส่งนักท่องเที่ยว มีการเช็คเอาท์ ประเมินการให้บริการ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเป็นการท่องเที่ยวชุมชนมาตรฐานความปกติใหม่

4) ด้านการพัฒนาด้านสาธารณูปโภค พบว่า ควรปรับปรุงถนน พัฒนเส้นทางเดินทางการเดินทางในการเข้ามาท่องเที่ยวชุมชน จัดทำแผนที่การเดินทางท่องเที่ยวชุมชนที่เป็นสถานที่สำคัญในชุมชน เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทางของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงเวลากรมของสภาพอากาศที่ไม่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง รวมถึงการจัดการด้านการรักษาความสะอาด และการกำจัดขยะอาหาร นำขยะอาหารที่ไม่สามารถใช้ประโยชน์ได้แล้วไปกำจัดอย่างถูกวิธี และนำขยะที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ไปทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การทำน้ำหมัก การทำปุ๋ย และอื่นๆ เพื่อนำไปขายและช่วยเสริมสร้างรายได้ให้ชุมชนนั้น ได้ใกล้เคียงกับ Aka (2019) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญคือ กลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันควรบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในเรื่องการเพิ่ม ขยายหรือกระจายเส้นทางคมนาคมขนส่งไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ โดยขอความร่วมมือจากเครือข่าย เช่น ภาคประชาชน กลุ่มนักธุรกิจ กลุ่มนักลงทุน และนักพัฒนาเอกชน พร้อมทั้งควรประชาสัมพันธ์ หรือชี้แจงให้ประชาชนทราบและเข้าใจเรื่องดังกล่าวโดยผ่านเครือข่าย หรือการสื่อสารของกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอันดามันด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) สำนักงานพัฒนาชุมชน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครศรีธรรมราช ฯลฯ ควรเร่งสนับสนุนในการพัฒนาวิชาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ ให้เป็นศูนย์ฝึกอาชีพ/แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เนื่องจากมีศักยภาพเพียงพอในการพัฒนา อันจะนำมาซึ่งการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และเสริมรายได้จากการประกอบอาชีพที่เพิ่มขึ้น

2) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ฯลฯ ควรเร่งช่วยส่งเสริมทางด้าน การประชาสัมพันธ์ และการทำการตลาดให้กับบ้านแหลมโฮมสเตย์ ให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยว นักเรียน นักศึกษา และผู้ที่ชื่นชอบวิถีธรรมชาติให้เดินทางมาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครศรีธรรมราช ฯลฯ จึงควรเร่งสนับสนุนการพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถของบุคลากร ทั้งในด้านการบริการที่พักที่ได้มาตรฐานเทียบเท่าโรงแรม และฝึกทักษะทางด้าน ภาษา การขออนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ชุมชนอย่างถูกต้อง รวมถึงให้ความรู้เรื่องข้อการปฏิบัติของการเที่ยวในชุมชน มุสลิมแก่กลุ่มนักท่องเที่ยวเป้าหมาย และประชาชนทั่วไป

4) กระทรวงคมนาคม องค์การบริหารส่วนตำบล ฯลฯ จึงควรเร่งปรับปรุง หรือซ่อมแซมเส้นทาง การเดินทาง รวมถึงจัดทำแผนที่การเดินทางท่องเที่ยวชุมชนบ้านแหลมโฮมสเตย์ เพื่อความสะดวกสบายในการเดินทาง ของนักท่องเที่ยวต่อไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

- 1) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้านการให้บริการที่พักที่ได้มาตรฐาน เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาพัก
- 2) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ควรควรเข้มงวดเกี่ยวกับข้อปฏิบัติของนักท่องเที่ยวในชุมชนมุสลิม รวมถึงจัดทำป้าย หรือข้อความเกี่ยวกับข้อปฏิบัติต่าง ๆ ให้กับกลุ่มนักท่องเที่ยว
- 3) วิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์ควรมีการพัฒนาศักยภาพภาพภาพให้เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 1) การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาจากผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ ซึ่งเป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษารั้งถัดไป ผู้วิจัยอาจเพิ่มกลุ่มผู้ให้ข้อมูลอื่นๆ อาทิ กลุ่มหน่วยงานภาครัฐที่มีส่วนเกี่ยวข้อง กลุ่มนักท่องเที่ยว และอื่นๆ
- 2) การศึกษาครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ป่าชายเลนบ้านแหลมโฮมสเตย์เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษารั้งถัดไป ผู้วิจัยอาจเพิ่มกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอื่นๆ ในพื้นที่จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยอาจระบุเป็นรายอำเภอ หรือครอบคลุมทั้งจังหวัด ตลอดจนขยายไปสู่ระดับภูมิภาค และระดับประเทศ
- 3) การศึกษาเป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์แบบเชิงลึก เท่านั้น ดังนั้นในการศึกษารั้งถัด อาจเพิ่มการศึกษาเชิงปริมาณ โดยการศึกษาเกี่ยวกับ ความคาดหวัง ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อบ้านแหลมโฮมสเตย์

เอกสารอ้างอิง

- Aka, J. (2019). Management to promote tourism in the southern provinces on the Andaman Coast according to the philosophy of sufficiency economy. *Journal of politics, administration and law*, 11(2), 425-439. [in Thai].
- Economics Tourism and Sports Division. (2024). Summary of the camping situation Number of visitors and income from visitors from January to December 2023. Retrieved February 1, 2024, from <https://www.mots.go.th/news/category/705>. [in Thai].
- Gulick, L. & Urwick, L. (1937). *Paper on the science of administration*. New York ,Institute of Public Administration.
- Jitsomnuk, W. (2023). Consideration factors Before investing in stocks tourism industry. Retrieved March 15, 2024, from <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/article/chaengsibia/article-2023jun13.html>. [in Thai].
- Khamgerd, T., Rueangrit, U., Sengiamsin, P., Tenwat, J. & Markchan, C. (2020). Community-based Tourism Management Model on the Foundations of Sustainable Community Lifestyles of Tontan Subdistrict Songphinong District, Suphanburi Province. *Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi*. [in Thai].
- Kueajan, V. (2019). Participative community enterprise development strategy : A Case study of the Ban laem homestay Mangrove conservation group community enterprise Tha sala district, Nakhon si thammarat province. *Thammasat (Master's Thesis)*. Thammasat University, Bangkok. [in Thai].
- Mahawanakul, W., & Prasongsak, N. (2023). How does Thai tourism recover in terms of space?. Retrieved March 15, 2024, from <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/article/chaengsibia/article-2023jun13.html>. [in Thai].
- Ministry of Tourism and Sports. (2024). International Tourist Arrivals to Thailand Jan - Dec 2023?. Retrieved February 2, 2024, from <https://www.mots.go.th/news/category /704>. [in Thai].

- Ponyothi, M., Nooniam, S., & Sakulwanichcharoen, S. (2022). Sustainable community-based tourism development Guideline: A case study of Taidam community at ban na pa nard, Chiang khan district, Loei province. *Journal of International and Thai Tourism*, 18(1), 1-25. [in Thai].
- Sinchai, P., Rodchuen, P., Charujinda, S., Jongjaihan, A., Chansathitphon, P., Aunruea, P., & Uesuratanachai, M. (2019). The Guideline of Community-Based Tourism Management for sustainability in Bor Suak Sub-district, Muang District, Nan Province. Srinakharinwirot University. [in Thai].

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ
บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช

A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN WORK MOTIVATION AND WORK
EFFICIENCY OF PERSONNEL OF THA SALA SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE
ORGANIZATION, THA SALA DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

คัคนันท์ มีแก้ว ^{*1}, กิจฐเขต ไกรวาส ^{*2}, อาภาภรณ์ สุขหอม ^{*3}

KAKANAN MEEKAEW ^{*1}, KITTACHET KRIVART ^{*2}, ARPAPORN SOOKHOM ^{*3}

^{*1,2,3} สำนักวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

^{*1,2,3} School of Political Science and Public Administration, Walailak University

* kittachet.kr@wu.ac.th

วันที่รับบทความ 22 สิงหาคม 2567

วันที่แก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 30 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการส่งเสริมท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในทุกด้าน เพื่อสามารถตอบสนองเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความหลากหลายและครอบคลุม การดำเนินการในหลายด้านโดยเฉพาะการบริหารทรัพยากรบุคคล การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (2) เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช (3) เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ทั้งหมด (พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป) จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามเก็บจากกลุ่มตัวอย่างพนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างตามภารกิจ พนักงานจ้างทั่วไป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานในการทดสอบสมมติฐาน ใช้สถิติ t-Test และ One-way ANOVA เพื่อทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของตัวแปรโดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่าด้านปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1) ปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบ 2) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน 3) ปัจจัยด้านลักษณะงาน 4) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ และ 5) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน และด้านค้ำจุน อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน 2)

ด้านนโยบายการบริหาร 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 4) ด้านความมั่นคงในการทำงาน และ 5) ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ

คำสำคัญ : ปัจจัยจูงใจ; ความรับผิดชอบ; ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน; สวัสดิการ

ABSTRACT

Subdistrict Administrative Organization It is a government agency with a mission to promote local strength in every aspect. To truly respond to the people's wishes, this mission is diverse and covers operations in many areas, especially human resource management. The objectives of this research are (1) to study the level of motivation in the performance of personnel of the Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province, (2) to study the level of performance efficiency of the personnel of the Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. (3) To compare the work efficiency of personnel of Tha Sala Subdistrict Administrative Organization, Tha Sala District, Nakhon Si Thammarat Province. The sample group consisted of personnel from the Tha Sala Subdistrict Administrative Organization. (Subdistrict employee Employees hired according to the mission and general employees) totalling 150 people. The instrument used to collect data was a questionnaire. The researcher distributed and collected questionnaire data from a sample group of sub-district employees. Employees hired according to mission General employees Statistics used in data analysis include frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation in hypothesis testing. T-test and One-way ANOVA statistics were used to test and compare the means of variables by determining statistical significance. At the .05 level

The results of the research found that the motivational factors All items were at a high level, including 1) responsibility motivation factor, 2) work success factor, 3) work characteristics factor, 4) recognition and respect factor, and 5) work advancement factor. And supporting side All items were at a high level, including 1) relations with co-workers, 2) management policy, 3) work environment, 4) job security, and 5) compensation and welfare.

Keywords : motivating factors; responsibility; relationship with co-workers; welfare

บทนำ

องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการส่งเสริมท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งในทุกด้าน เพื่อสามารถตอบสนองเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง บุคลากรในองค์กรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีบุคลากรหลายประเภทและบุคลากรมีภูมิหลังในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทำให้การบริหารของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา จะต้องสร้างทีมงาน สร้างความเข้าใจ โดยปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศนคติให้ตรงกัน ขจัดปัญหาจากการปฏิบัติงานที่หลากหลาย การปรับแก้ไขพฤติกรรม การปฏิบัติงานของบุคลากร ในหน่วยงาน บริหารจัดการหน่วยงานให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจและละลายพฤติกรรมเดิมให้การบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีความคล่องตัว รวดเร็ว มีคุณภาพ ประสิทธิภาพ ซึ่งการที่จะดำเนินงานสำเร็จลุล่วงอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุภารกิจของหน่วยงานนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึง คือ ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานบุคลากรจะปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน การปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานและสร้างความพึงพอใจให้กับประชาชนผู้ใช้บริการ

การบริหารงานเป็นเป้าหมายสำคัญที่จะส่งผลให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผล บุคลากรในองค์กรถือเป็นทรัพยากรทางการบริหารที่สำคัญที่สุดสำหรับทุกองค์กร ซึ่งการที่บุคลากรจะทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างดีนั้น ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจในการทำงานและบรรยากาศการทำงานที่ช่วยสนับสนุนความสำเร็จในงานนั้นๆ ซึ่งถือเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน แต่ถ้าขาดแรงจูงใจหรือความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน งานนั้นอาจไม่ประสบความสำเร็จ การบริหารงานก็จะมีประสิทธิภาพ (สุชาติรัตน์ รักทองแดง, 2553, หน้า 1) จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา เพราะมีความเห็นว่าประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบุคลากร มีความสำคัญที่จะส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร และมีส่วนช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาประสบความสำเร็จ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ให้แก่ประชาชนโดยตรง ซึ่งผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการวางแผน แก้ไข สนับสนุนและส่งเสริมให้การทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามปัจจัยด้านบุคคลและปัจจัยจูงใจในการทำงาน

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ณัฐธัญ ถนอม (2545) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพหมายถึง การกระทำของแต่ละบุคคลที่มีความสามารถและความพร้อม พยายามทุ่มเทอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานอย่างคล่องแคล่วด้วยความมีระเบียบ มีกฎเกณฑ์ ปฏิบัติงานให้เสร็จทันเวลา รวดเร็ว ถูกต้อง มีคุณภาพ และมาตรฐาน ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต้องเกิดจากความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ และการเอาใจใส่ในงาน พร้อมด้วยจิตใจที่ซื่อสัตย์และภักดีต่อองค์กร โดยสอดคล้องกับ ดิน ปรัชญพฤทธิ์ (2542) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพ (Efficiency) คือการสนับสนุนให้มีวิธีการบริหารที่จะได้รับผลดีมากที่สุดโดยสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด ซึ่งหมายถึงการลดค่าใช้จ่ายด้านวัสดุและบุคลากร ในขณะที่พยายามเพิ่มความเร็วและความราบเรียบในการทำงาน รวมทั้งกรณีของ ราชบัณฑิตยสถาน (2525) ได้ให้ความหมายว่า ประสิทธิภาพหมายถึง ความสามารถในการทำงานให้เกิดผลในการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่แตกต่างกับกรณีของ ปีเตอร์สัน และโพลแมน (Grosvenor E Plowman and E Peterson, 1989) ได้ให้แนวคิดใกล้เคียงกับ Emerson Harrington โดยตัดทอนบางข้อและสรุปองค์ประกอบของประสิทธิภาพไว้ 4 ข้อ คือ

1. คุณภาพของงาน (Quality): งานต้องมีคุณภาพสูง ผู้ผลิตและผู้ใช้ต้องได้รับประโยชน์คุ้มค่าและมีความพึงพอใจ
2. ปริมาณงาน (Quantity): งานที่เกิดขึ้นต้องตรงกับความคาดหวังของหน่วยงาน
3. เวลา (Time): เวลาที่ใช้ในการดำเนินงานต้องเหมาะสมกับงานและทันสมัย
4. ค่าใช้จ่าย (Costs): ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการทั้งหมดต้องเหมาะสมกับงานและวิธีการ คือต้องลงทุนน้อยและได้กำไรมากที่สุด

การวัดประสิทธิภาพ

ปุลณรัตน์ ชนะสิทธิ์ (2554, 98) ชี้ให้เห็นว่าประสิทธิภาพในระบบราชการมีความหมายรวมถึงผลิตภาพและประสิทธิภาพ โดยประสิทธิภาพเป็นสิ่งที่วัดได้หลายมิติ ตามแต่วัตถุประสงค์ที่ต้องการพิจารณา คือ

1. ประสิทธิภาพในมิติของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนการผลิต (input) ได้แก่ การใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ เทคโนโลยีที่มีอยู่อย่างประหยัด คุ้มค่า และเกิดการสูญเสียน้อยที่สุด
2. ประสิทธิภาพในมิติของกระบวนการบริหาร (process) ได้แก่ การทำงานที่ถูกต้องได้มาตรฐาน รวดเร็ว และใช้เทคโนโลยีที่สะดวกกว่าเดิม
3. ประสิทธิภาพในมิติของผลผลิตและผลลัพธ์ ได้แก่ การทำงานที่มีคุณภาพ เกิดประโยชน์ต่อสังคม เกิดผลกำไร ทนเวลา ผู้ปฏิบัติงานมีจิตสำนึกที่ดีต่อการทำงานและบริการเป็นที่พอใจของลูกค้าหรือผู้มารับบริการ

ชินินทร์ ชุณหพันธ์รักษ์ (2553, 1-6) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ เป็นการวัดจำนวนทรัพยากรที่ใช้ไปในการบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยพิจารณาระหว่างปัจจัยนำเข้า (Input) และผลผลิต (Output) เพื่อให้ต้นทุนของการใช้ทรัพยากรต่ำสุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การทำให้ถูกต้องในสิ่งที่ทำ (Doing the thing right)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การทำงานหรือบรรลุผลลัพธ์ที่ดีโดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดหมายถึงการดำเนินกิจกรรมหรืองานต่างๆ ให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

สุชารัตน์ รักทองแดง (2553, หน้า 10) ได้สรุปความหมายของแรงจูงใจไว้ว่า แรงจูงใจหมายถึงพลังภายในของแต่ละบุคคลที่ถูกกระตุ้นโดยบุคคลหรือสภาพแวดล้อมให้แสดงพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งออกมาเพื่อไปสู่เป้าหมายที่ตนเองต้องการหรือมีผู้นำมาชักจูง

ความสำคัญของแรงจูงใจในการทำงาน

ตามทฤษฎีของ สตีเวน สเปียร์แมน (2553) ได้กล่าวไว้ว่า ดังนี้

1. พลัง (Energy): แรงจูงใจเป็นแรงขับเคลื่อนที่สำคัญต่อการกระทำหรือพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานใด ๆ ถ้าบุคคลมีแรงจูงใจในการทำงานสูง ย่อมทำให้ขยันขันแข็ง กระตือรือร้น ทำงานให้เสร็จ ซึ่งตรงกันข้ามกับบุคคลที่ทำงานแบบ “เช้าชาม เย็นชาม” ที่ทำงานเพียงเพื่อให้ผ่านไปวัน ๆ

2. ความพยายาม (Endeavor): แรงจูงใจทำให้บุคคลมีความมานะอดทน บากบั่น คิดหาวิธีการนำความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของตนมาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่องานให้มากที่สุด ไม่ท้อถอยหรือละความพยายามง่าย ๆ แม้งานจะมีอุปสรรคขัดขวาง และเมื่องานได้รับผลสำเร็จด้วยดี ก็มักคิดหาวิธีการปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

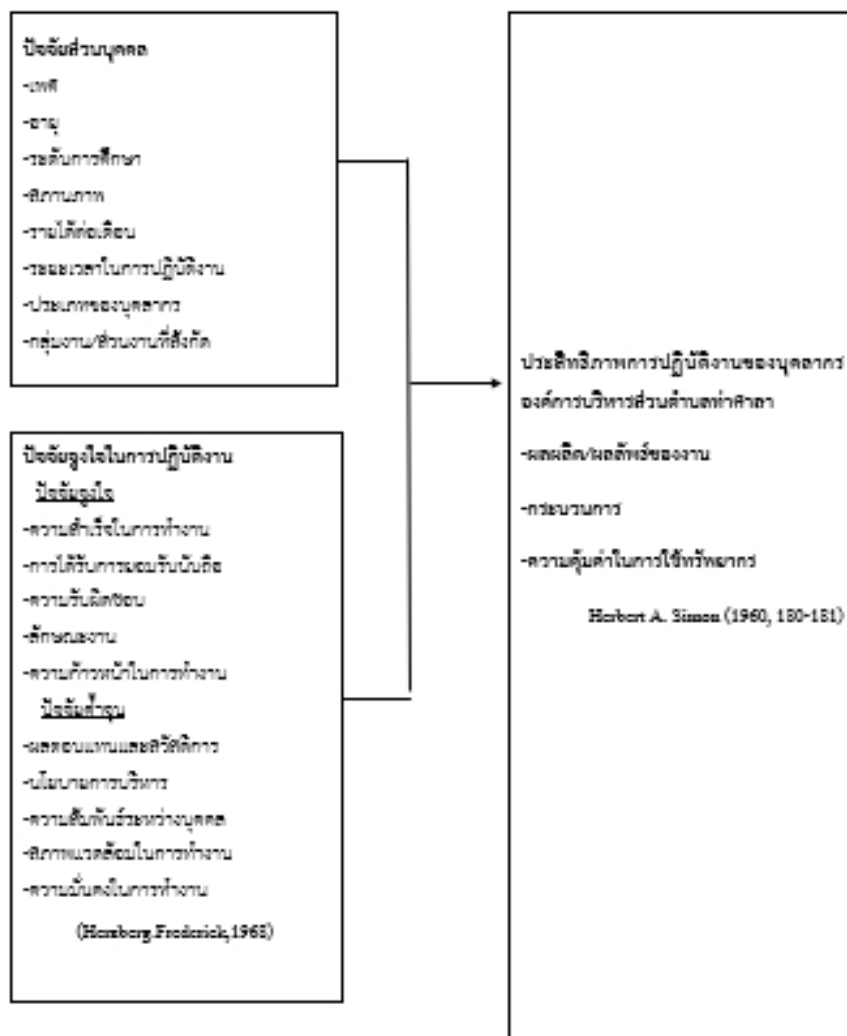
3. การเปลี่ยนแปลง (Variability): รูปแบบการทำงานหรือวิธีทำงานในบางครั้งก่อให้เกิดการค้นพบช่องทางดำเนินงานที่ดีกว่า หรือประสบผลสำเร็จมากกว่า นักจิตวิทยาบางคนเชื่อว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นเครื่องหมายของความเจริญก้าวหน้าของบุคคล เมื่อตื่นรนเพื่อจะบรรลุวัตถุประสงค์ใดๆ หากไม่สำเร็จ บุคคลก็มักพยายามค้นหาสิ่งผิดพลาดและพยายามแก้ไขให้ดีขึ้นในทุกวิถีทาง ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการทำงานจนในที่สุดทำให้ค้นพบแนวทางที่เหมาะสมซึ่งอาจจะแตกต่างไปจากแนวเดิม

4. จรรยาบรรณในการทำงาน (Work Ethics): บุคคลที่มีแรงจูงใจในการทำงานจะเป็นบุคคลที่มุ่งมั่นทำงานให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและการมุ่งมั่นทำงานที่ตนรับผิดชอบให้เจริญก้าวหน้า จิตว่าบุคคลผู้นั้นมีจรรยาบรรณในการทำงาน ผู้มีจรรยาบรรณในการทำงานจะเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบ มั่นคงในหน้าที่ มีวินัยในการทำงาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสมบูรณ์ ผู้มีลักษณะดังกล่าวนี้มักไม่มีเวลาเหลือพอที่จะคิดและทำในสิ่งที่ไม่ดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ประชากรสำหรับการศึกษาคครั้งนี้ คือ บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 275 คน (พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป) ทั้งนี้ได้ใช้สุทธาโรยามาเน่ คำนวณ ทำให้เก็บข้อมูล จำนวน 150 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติการแจกแจงค่าความถี่ และค่าร้อยละ ในการวิเคราะห์ข้อมูล 2) การวิเคราะห์ระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา 3) ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นและความพึงพอใจของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลาทั้งหมด และความสัมพันธระหว่างปัจจัยจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ใช้สถิติ t-test และ Oneway-ANOVA ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดอันดับหนึ่ง คือ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X} = 4.25, SD = 0.71$) รองลงมาในปัจจัยด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.25, SD = 0.68$) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน ($\bar{X} = 4.24, SD = 0.63$) ปัจจัยด้านนโยบายการบริหาร ($\bar{X} = 4.22, SD = 0.68$) ปัจจัยด้านลักษณะงาน ($\bar{X} = 4.16, SD = 0.73$) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ($\bar{X} = 4.16, SD = 0.73$) ปัจจัยด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ($\bar{X} = 4.13, SD = 0.66$) ปัจจัยด้านความมั่นคงในการทำงาน ($\bar{X} = 4.06, SD = 0.69$) ปัจจัยด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ ($\bar{X} = 4.03, SD = 0.81$) และปัจจัยด้านความก้าวหน้าในการทำงาน ($\bar{X} = 3.98, SD = 0.75$) เป็นอันดับสุดท้าย

ปัจจัยจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยจูงใจในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยจูงใจและด้านปัจจัยค้ำจุนเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

ด้านปัจจัยจูงใจ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ 1) ปัจจัยจูงใจด้านความรับผิดชอบ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช มีด้านความรับผิดชอบ พึงพอใจที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงาน มีอิสระในการแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน 2) ปัจจัยด้านความสำเร็จในการทำงาน เนื่องจากบุคลากร สามารถที่จะทำงานได้เสร็จสิ้นและประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีสามารถแก้ปัญหาในการปฏิบัติงานได้สำเร็จอยู่เสมอ ได้ทุ่มเททำงานในหน้าที่และงานที่ได้รับอย่างเต็มความสามารถ 3) ปัจจัยด้านลักษณะงาน เนื่องจากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตรงกับความรู้ความสามารถ ลักษณะของงานท้าทายความสามารถและน่าสนใจ ได้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน 4) ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ เนื่องจากท่านได้รับความไว้วางใจในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงาน ได้รับการยกย่องชมเชยผลงานจากผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงานและบุคคลในหน่วยงาน เพื่อนร่วมงานมักขอคำแนะนำปรึกษาในการปฏิบัติงานจากท่านเสมอ และ 5) ด้านความก้าวหน้าในการทำงาน เนื่องจากบุคลากรได้รับการเลื่อนตำแหน่ง/แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสูงขึ้น ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานที่มีโอกาสเจริญก้าวหน้าสู่ตำแหน่งงานที่สูงขึ้น และมีโอกาสได้รับการศึกษาหรือการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ

ด้านค้ำจุน อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ ได้แก่ 1) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เนื่องมาจากบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช บุคลากรสามารถทำงานร่วมกับทีมงานได้เป็นอย่างดี เมื่อเกิดปัญหาในการทำงานบุคลากรมักจะเข้าไปร่วมช่วยแก้ปัญหา เมื่อบุคลากรมีปัญหาและอุปสรรค

ในการปฏิบัติงานผู้บังคับบัญชา/เพื่อนร่วมงานคอยให้คำปรึกษาและให้กำลังใจ 2) ด้านนโยบายการบริหาร เนื่องจากหน่วยงานรับฟังข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นของพนักงานอยู่เสมอ หน่วยงานมีนโยบายที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน นโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของหน่วยงานมีความเหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของบุคลากร 3) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน เนื่องจากในสถานที่ทำงานของท่านมีอุปกรณ์เครื่องมือ 4) ด้านความมั่นคงในการทำงาน เนื่องจากหน่วยงานของท่านมีสวัสดิการที่เหมาะสมและเพียงพอต่อสภาพการดำรงชีวิต ได้รับอัตราเงินเดือนเหมาะสมกับความรู้ความสามารถกับประสบการณ์ของบุคลากร การปรับของเงินเดือนประจำ มีความเหมาะสมและยุติธรรม และ 5) ด้านผลตอบแทนและสวัสดิการ เนื่องจากจากบุคลากรพึงพอใจในอัตราเงินเดือนที่ได้รับ โดยเห็นว่ามีความเหมาะสมกับหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากร สวัสดิการและค่าตอบแทนอื่น ๆ ที่มีใช้เงินเดือนที่ได้รับมีความเหมาะสม ได้รับการขึ้นค่าตอบแทนอย่างเป็นธรรม ได้รับสิทธิที่ควรได้รับในการปฏิบัติงาน เช่น ค่าล่วงเวลา ค่าเดินทาง เป็นต้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ปัจจัยจูงใจในการทำงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ด้านปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมากทุกข้อ ด้านค่าจูง อยู่ในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญรุ่ง แก้วทอง (2559) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจกับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการศาลยุติธรรม กรณีศึกษา ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พบว่า ปัจจัยจูงใจ ด้านความสำเร็จของงาน ด้านการยอมรับในงาน ด้านความก้าวหน้า ด้านความรับผิดชอบในงาน และด้านลักษณะงาน มีความสัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เกศณรินทร์ งามเลิศ (2559) ได้ทำการศึกษา แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน และลูกจ้าง องค์การคลังสินค้า ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจด้านปัจจัยค่าจูงมีผลต่อประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญรุ่ง แก้วทอง (2559) ศึกษาเรื่อง แรงจูงใจ กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ธุรการศาลยุติธรรม กรณีศึกษา ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พบว่า ปัจจัยค่าจูง ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านเทคนิคการนิเทศงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้านเงินเดือนและผลตอบแทน ด้านความมั่นคงในงาน และด้านนโยบายและการบริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

2. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร อยู่ในระดับมากทุกข้อ ได้แก่ 1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร ($\bar{X} = 4.22$) โดยบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา มีผลงานที่มีคุณภาพมาตรฐานและเป็นแบบอย่างแก่เพื่อนร่วมงาน ปริมาณงานของท่านสมดุลกับทรัพยากรที่ใช้เกิดความสุขน้อยที่สุด ผลงานของท่านเป็นที่พึงพอใจของผู้ระดับบัญชา 2) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านกระบวนการ ($\bar{X} = 4.24$) เนื่องจากบุคลากรมักคิดลงมือปฏิบัติตรวจสอบและปรับปรุงการทำงานเสมอ มีวิธีการทำงานให้รวดเร็วและได้ผลผลิตเพิ่มมาตรฐาน จัดลำดับความสำคัญหรือความเร่งด่วนของงานหรือกิจกรรมได้ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ถูกต้องตามระเบียบ กฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพและวินัยที่กำหนดความมีจิตสำนึกในความเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐ และกล้ายอมรับผิดและแสดงความรับผิดชอบงานในหน้าที่ และ 3) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของงาน ($\bar{X} = 4.23$) บุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ใช้เวลา เงิน ทรัพยากรของทางราชการอย่างประหยัดคุ้มค่า รวมทั้งไม่นำไปใช้เพื่อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น สามารถบริหารเวลาในการทำงานได้อย่างเหมาะสมไม่เร่งรีบเกินไป การดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์ในการทำงานเป็นอย่างดี และบุคลากรสามารถบริหารค่าใช้จ่ายได้เหมาะสมกับงานและทำให้ลดต้นทุนให้ต่ำลงได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช ไม้จันทร์ (2560) ที่ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงาน กลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้ง เครื่องจักรสายการผลิตในจังหวัดสงขลา พบว่า ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน จำแนกตามเพศของพนักงาน กลุ่มอุตสาหกรรมติดตั้งเครื่องจักรต่างก็มีประสิทธิภาพในการ ปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉาย ประเสริฐ (2560) ได้ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการทรัพยากรมนุษย์กับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม จังหวัดปทุมธานีพบว่าพนักงานที่มีประสบการณ์ ทำงานแตกต่างกันมีประสิทธิภาพการท างานไม่แตกต่างกัน

3. ความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหาร ส่วนตำบลท่าศาลา ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงานของบุคลากร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการปฏิบัติงานในหน่วยงาน และประเภทของการรับราชการ ที่แตกต่างกันมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนกลุ่ม/ส่วนงานที่ สังกัดมีระดับความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชญาณูช วุฒิสักดิ์ (2563) ได้อธิบายว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมของบุคลากรแตกต่างกัน โดยบุคลากรที่มี สถานภาพโสด มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมน้อยกว่าบุคลากรที่มีสถานภาพสมรส และหย่าร้าง/แยกกัน อยู่ และ บุคลากรที่มีสถานภาพสมรส มีความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมน้อยกว่าบุคลากรที่มีสถานภาพหย่าร้าง/แยกกันอยู่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรทัตย์ จารุทวีผลบุญกุล, ธัญญฤดี วัทโล และวิลาสิณี สูดประเสริฐ (2563) ได้อธิบาย ว่า บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกัน ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรโดยรวมของบุคลากรแตกต่างกัน

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การ บริหารส่วนตำบลท่าศาลาจากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยจิตใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการ ปฏิบัติงาน ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของงาน ด้านกระบวนการ ด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร พบว่า ปัจจัยจิตใจใน การทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของงาน โดยรวมมีความสัมพันธ์ใน ทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ ถ้าบุคลากรมีปัจจัยจิตใจ ในการทำงาน เช่น ผลตอบแทนและสวัสดิการ ความมั่นคงในการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น จะ ทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านผลผลิต/ผลลัพธ์ของงาน เพิ่มขึ้นในระดับปานกลางสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ นิมนวน ทองแสน (2559) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการท างานของพนักงานกลุ่ม ธุรกิจผลิต เครื่องสำอางในเขตจังหวัดปทุมธานีพบว่าสภาพแวดล้อมในการทำงานมีผลต่อประสิทธิภาพ การทำงาน ของพนักงาน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กฤษดา เขียววัฒน์สุข (2560) ศึกษาแรงจูงใจที่มีอิทธิพลต่อผลการ ปฏิบัติงานของพนักงาน กรณีศึกษา บริษัท ทีไอทีจก๊าด (มหาชน) สำนักงานใหญ่แจ้งวัฒนะ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัย จูงใจด้าน ความสำเร็จในหน้าที่ ด้านการยอมรับนับถือ ด้านความก้าวหน้า และมีปัจจัยอัตรารักษา ด้าน ความสัมพันธ์ กับผู้บังคับบัญชามีอิทธิพลต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านปริมาณผลการ ปฏิบัติงาน ปัจจัยจูงใจด้าน ความสำเร็จในหน้าที่ ด้านความรับผิดชอบและด้านความก้าวหน้า และมี ปัจจัยอัตรารักษา ด้านสภาพแวดล้อมในการ ทำงานและด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีอิทธิพล ต่อผลการปฏิบัติงานของพนักงานในด้านระยะเวลาการ ปฏิบัติงาน

ปัจจัยจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านกระบวนการ โดยรวมมี ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ ถ้า บุคลากรมีปัจจัยจูงใจในการทำงาน เช่น ผลตอบแทนและสวัสดิการ ความมั่นคงในการทำงาน และความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลมากขึ้น จะทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านกระบวนการ เพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สมใจ สวยสม (2554) กล่าวว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการใช้ปัจจัยและ กระบวนการในการดำเนินงาน โดยมีผลผลิตที่ได้รับเป็นตัวกำกับกับการแสดงประสิทธิภาพของการดำเนินการใดๆ อาจ แสดงค่าประสิทธิภาพในลักษณะการเปรียบเทียบระหว่างค่าใช้จ่ายในการลงทุนกับผลกำไรที่ได้รับ ซึ่งถ้าการพบว่าการรับผลกำไรมีสูงกว่าต้นทุนเท่าไร ก็ยิ่งแสดงประสิทธิภาพมากขึ้นประสิทธิภาพอาจไม่แสดงเป็นค่าประสิทธิภาพ เชิงตัวเลข แต่แสดงด้วยการบันทึกถึงลักษณะการใช้ เงิน วัสดุ คนและเวลาในการปฏิบัติงานอย่างคุ้มค่า ประหยัด ไม่ มีการสูญเสียเปล่าเกินความจำเป็นรวมถึงมีการใช้กลยุทธ์หรือเทคนิควิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมสามารถนำไปสู่การบังเกิด ผลได้เร็ว ตรงเวลาและมีคุณภาพ

ปัจจัยจูงใจในการทำงานกับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร ด้านความคุ้มค่าในการใช้ ทรัพยากร โดยรวมมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

0.01 กล่าวคือ ถ้าบุคลากรมีปัจจัยจูงใจในการทำงาน เช่น ผลตอบแทนและสวัสดิการ ความมั่นคงในการทำงาน และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากขึ้น จะทำให้บุคลากรมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร เพิ่มขึ้นในระดับปานกลางสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ดาริน ภรณ์ (2556) ศึกษาแรงจูงใจในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพในของพนักงาน บริษัท ขนส่งทางอากาศของเอกชนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่า การจูงใจด้วยการให้ผลตอบแทน ในการประหยัดการใช้สิ่งแวดล้อมและพลังงานในหน่วยงานทำให้ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านความคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร และสอดคล้องกับผลการศึกษารัตนชนก จันยัง (2556) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานในองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร พบว่า ปัจจัยจูงใจและปัจจัยค้ำจุนมีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการทำงานด้านการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการใช้ทรัพยากร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายเศรษฐกิจพอเพียงให้มีการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเป็นรูปธรรม องค์กรมีการจัดตั้งระบบการประเมินและให้รางวัลประจำปีที่ครอบคลุมทั้งระดับแรงจูงใจและประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน เพื่อกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้นในการทำงานและมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

1. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ควรกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาค่าตอบแทนทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างเป็นธรรมและโปร่งใส รวมถึงการปรับขึ้นเงินเดือนที่เหมาะสมกับความรู้และความสามารถในการปฏิบัติงาน

2. องค์กรบริหารส่วนตำบลท่าศาลา ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนาอย่างเท่าเทียมกันในทุกตำแหน่งงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ และส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาสดำเนินงานไปยังตำแหน่งงานและความรับผิดชอบที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานกับประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ดังนี้

1. ควรศึกษาบทบาทและขีดสมรรถนะของบุคลากรเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อนำไปกำหนดบทบาทและเพิ่มสมรรถนะของบุคลากรในการปฏิบัติงานต่อไป

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสุขในการปฏิบัติงานของบุคลากรเกี่ยวกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลท่าศาลา อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อสร้างแรงจูงใจในการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพ

3. ควรมีการขยายขอบเขตของประชากรในการวิจัยครั้งต่อไป เพื่อศึกษาประชากรในกลุ่มที่กว้างขึ้นและสามารถเปรียบเทียบความสัมพันธ์และความแตกต่างได้

เอกสารอ้างอิง

- เสกสรร อรกุล. (2555). *ปัจจัยแรงจูงใจในการปฏิบัติงานที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท เมทเทิลคอม จำกัด*. การศึกษาอิสระหลักสูตรบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- อรสุดา ดุสิตรัตนกุล. (2557). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร สำนักงานปลัดกระทรวง เกษตรและสหกรณ์: ศึกษาเฉพาะกรณีของบุคลากร ส่วนกลางการ. ค้นคว้าอิสระ ศิลปะศาสตร์มหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหาร ศาสตร์.*
- อิสริย์ ไทรตระกูล. (2553). *ทฤษฎีแรงจูงใจ. กรุงเทพฯ: ชณะการพิมพ์ สำนักงานทางหลวงชนบทที่ 11 (สุราษฎร์ธานี). (2557). โครงสร้างหน่วยงาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 เมษายน 2559, จาก <http://drr.11.drr.go.th/th>*
- ธนิตา พัฒนพงศ์. (2559). *ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรสำนักงานทางหลวงชนบทที่ 11 (สุราษฎร์ธานี). (การศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์)*
- ปริศนา พิมพ์า. 2558. *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขต อำเภอหาดุพนม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.*
- สุริพร สงหมื่นไวย. 2551. *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วน จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์. ขอนแก่น.*
- ณัฐวรรณ ศุกลาภ. (2543). *ความพึงพอใจในการท างานของพนักงานสาขาธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) ใน เขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร : การศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเอง ปริญญาโทสำหรับ ผู้บริหาร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.*
- สาวิตรี สองศรี. (2560). *ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ บุคลากร สานักงาน เศรษฐกิจการค้าคลัง. Paper presented at the Rangsit Graduate Research Conference: RGRC.*
- ภูมรินทร์ ทวิชศรี. (2554). *ความคาดหวังและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท บริษัท พรอคเตอร์ แอนด์แกมเบล แมนูแฟคเจอร์ (ประเทศไทย) จำกัด. มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคล ธัญบุรี.*
- จิราพร ชุมบางหมั่ง. (2556). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร บริษัท สีมารธุรกิจ จำกัด. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช).*
- จุฬาลักษณ์ คำดวงดาว. (2553). *ประสิทธิภาพการทำงานและการบริหารคุณภาพทั่วทั้งองค์กร : ศึกษาเฉพาะกรณี บุคลากรห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์เอกชน. (การศึกษาค้นคว้าอิสระคณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์).*
- เทศพร ทรงเกียรติ. (2554). *แรงจูงใจที่มีผลต่อประสิทธิภาพการทำงานด้านภูมิสารสนเทศของพนักงานการไฟฟ้าส่วน ภูมิภาคเขต 3 (ภาคเหนือ) จังหวัดลพบุรี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระ คณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัย เทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).*
- พีระศักดิ์ นิลทะสิน. (2551). *ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของพนักงานการปกครองท้องถิ่น สำนักงานเทศบาลเมือง เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี. (การศึกษาค้นคว้าอิสระคณะบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต).*
- Silva, F. J., & Machado, A. (2019). *The evolution of the behavior systems framework and its connection to interbehavioral psychology. Behavioural processes, 158, 117 - 125.*
- Singh, S. K. (2016). *Authentic leadership, work engagement and organizational citizenship behaviors in petroleum company. International Journal of Productivity and Performance Management.*

คุณภาพชีวิตของประชาชน ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอสีซัด
จังหวัดนครศรีธรรมราช

QUALITY OF LIFE OF PEOPLE IN THE AREA OF SI KHIT SUBDISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION, SICHON DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT
PROVINCE.

วันชัย ประจันพล *¹, นันธิดา จันทร์ศิริ *², กิจฐเขต ไกรवास *³

Wanchai Prajunpol *¹, Nantida Jansiri *², Kittachet Krivart *³

*1,2,3 สำนักวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

*1,2,3 School of Political Science and Public Administration, Walailak University

* kittachet.kr@wu.ac.th

วันที่รับบทความ 22 สิงหาคม 2567

วันแก้ไขบทความ 29 สิงหาคม 2567

วันที่ตอบรับบทความ 30 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิต

ของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ต่างกัน 3) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ใช้กลุ่มประชากรจากผู้ที่มิถุมิลาเนาและพักอาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอสีซัด จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยข้อมูลจากฐานข้อมูลทะเบียนราษฎร สำนักทะเบียนราษฎรอำเภอสีซัด ปี 2566 องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัดมีประชากรรวมทั้งสิ้น 10,098 คน ผ่านการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป Taro Yamane (1973) ด้วยการกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน (e) 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 390 คน

ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด

- 1) ด้านร่างกาย พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.835 ถือว่าอยู่ในระดับดี
- 2) ด้านจิตใจ พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.79 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.883 ถือว่าอยู่ในระดับดี 3)
- ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.872 ถือว่าอยู่ในระดับดี 4) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.815 ถือว่าอยู่ใน

ระดับดี 3. ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จำนวน 4 ข้อ และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้จำนวน 1 ข้อ แสดงให้เห็นว่าประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญ ส่วนการศึกษาการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ระดับรายได้ ต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตของประชาชน

ABSTRACT

The objectives of this research are 1) to study the level of quality of life of people in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province 2) to compare the level of quality of life. of people in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province, classified by Gender, age, education level, occupation, and income level are different. 3) To propose guidelines for improving the quality of life. of the people in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province, this research It is quantitative research. (Quantitative Research) used a population group from people who were domiciled and residing in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province. By information from the civil registration database Sichon District Civil Registration Office, year 2023, Si Khit Subdistrict Administrative Organization has a total population of 10,098 people through determining the sample size with the ready-made table Taro Yamane (1973) by setting the confidence value at 95 percent and setting the level of error (e) 5% got a sample number 390 people

The results of the study found that Quality of life of people in the Si Khit Subdistrict Administrative Organization area: 1) Physical aspect, found that overall the average was 3.61 and the standard deviation was 0.835, considered to be at a good level. 2) Psychological aspect, it was found that overall the average was 3.79 and the standard deviation was 0.883, considered to be at a good level. 3) Social relationships, it was found that overall the average was 0.883. 3.81 and a standard deviation of 0.872, considered to be at a good level. 4) In terms of the environment, it was found that the mean was 3.77 and the standard deviation was 0.815, considered to be at a good level. 3. The results of the research were consistent with the assumptions set. There were 4 items and 1 item was inconsistent with the hypothesis. It shows that people in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province Seeing that the quality of life of the people is important As for the comparative study of the quality of life levels of people in the area of Si Khit Subdistrict Administrative Organization, Sichon District, Nakhon Si Thammarat Province, it was found that people who are aged Different educational levels, occupations, income levels, different quality of life. As for people of different genders There is no difference in quality of life.

Keywords : Quality of life of the people

บทนำ

การส่งเสริมให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ การส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน มีชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะทางด้านวัตถุทางด้านสังคม ทางด้านเศรษฐกิจ ทางด้านความก้าวหน้า ของเทคโนโลยี เพื่ออำนวยความสะดวกสบายในชีวิตแก่พลเมือง รวมถึงการส่งเสริมทางด้านร่างกาย และสภาพจิตใจ ต่างก็เป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งสิ้น ประเทศไทยเล็งเห็นถึงความสำคัญ “มนุษย์หรือคนในสังคมเป็นหลัก” ดังจะเห็นได้จากแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในฉบับที่ 13 ที่ได้จัดทำบนพื้นฐานของยุทธศาสตร์ชาติ 20ปี (พ.ศ.2561-2580) ซึ่งเป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ ประเทศไทย 4.0 เพื่อมุ่งสู่ “ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” มีแนวทางการพัฒนาบนพื้นฐานของการให้ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” และได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งพัฒนาสู่สังคมที่เข้มแข็งและมีศักยภาพเพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยที่ยั่งยืน” และได้กำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์การวิจัยเพื่อการพัฒนาคนและสังคมที่มีคุณภาพ คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2566)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพื่อให้ประชาชนสามารถพัฒนาตนเอง และสังคม ไปสู่เป้าหมายที่พึงปรารถนา ทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน จึงต้องมีการพัฒนาใน ด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อให้มีแนวคิดเจตคติที่ดี ยกระดับทั้งตนเองและสังคมทำให้มีคุณค่า มีความเจริญงอกงาม ปัญหาต่าง ๆ ในสังคมลดน้อยลง เช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาอาชญากรรม ปัญหามลภาวะเป็นพิษ เป็นต้น ประเทศต่าง ๆ จึงพยายาม อย่างเต็มที่ในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่สูงขึ้น เพื่อช่วยให้ สมาชิกทุกคนในสังคมกินดี อยู่ดี มีความสุขสมบูรณ์ ประโยชน์ของการพัฒนาคุณภาพชีวิตมีดังนี้ 1) การพัฒนาคุณภาพชีวิตช่วยให้บุคคลสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโดยมีแนวทางในการ ดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งส่งผลให้สังคมมีความสงบสุขไปด้วย 2) การพัฒนาคุณภาพชีวิต กระตุ้นให้บุคคล และสังคมเกิดความกระตือรือร้นคิดที่จะปรับปรุงตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้นอยู่เสมอ 3) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลรู้จักใช้ปัญญา มีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม หลักการบริหาร เพื่อมาแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม 4) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลและสังคมอยู่ร่วมกันด้วยความสมานฉันท์ ช่วยลดปัญหาความขัดแย้งและปัญหาสังคม 5) การพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้บุคคลและสังคมที่มีความรู้ความเข้าใจอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการส่งเสริม ศิลปะวัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมที่ดีงามให้เกิดขึ้นในสังคม ดังจะเห็นได้ว่า หากคนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีคุณภาพที่ดี ย่อมนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าก้าวไกลขึ้น (มานพ นักการ เรียน, 2562)

ทั้งนี้องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชได้เล็งเห็นถึงประโยชน์จากการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน หากชุมชนตำบลสี่ขีด ไม่มีการพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของประชาชนได้ การดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ก็ไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้ การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช นั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับพื้นที่ผู้วิจัยมีความสนใจในการศึกษาคุณภาพชีวิต โดยจะศึกษาและทราบข้อมูลของสภาพ ปัญหาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด และหวังไว้ว่าจะนำผลการศึกษาไปเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารในการนำข้อเสนอแนะหรือปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของประชาชนไปกำหนดนโยบาย เพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับประชาชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

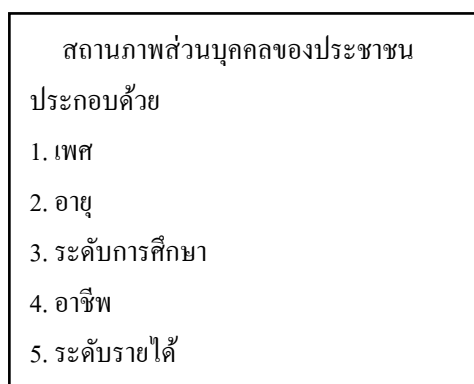
1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ ต่างกัน
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

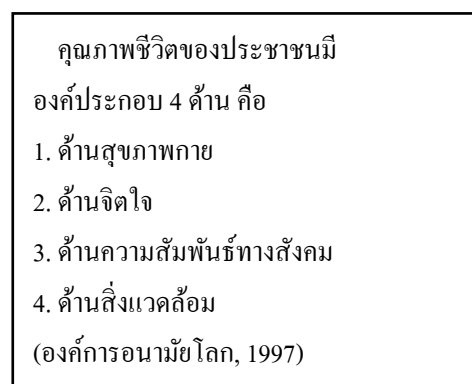
คุณภาพชีวิต เป็นเป้าหมายของการพัฒนาสังคมของแต่ละประเทศ แต่อย่างไรก็ตามคำว่า คุณภาพชีวิตซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญดังกล่าวก็ยังคลุมเครือ และมีความเป็นนามธรรมอยู่ค่อนข้างสูง จึงทำให้เป็นที่พยายามศึกษาของนักวิชาการและหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ เพื่อจะค้นหาพัฒนา ถึงแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต เพื่อที่จะนำมาสู่วิธีการกำหนดเป้าหมายในการพัฒนา ประเทศที่เป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น จึงได้มีนักวิชาการหลายท่านให้ความหมาย ซึ่งใช้ในแวดวงวิชาการ มากมายหลายสาขาเพราะเป็นสิ่งที่พึงปรารถนาของในแต่ละสังคม และยังเป็นองค์ประกอบในการ ดำรงชีวิตของมนุษย์ เราสามารถสังเกตได้จากความต้องการที่เรามองเห็นได้ชัดเจน คือ ปัจจัยสี่ส่วน ที่เป็นองค์ประกอบของการอยู่ร่วมกันในสังคม คือ ความต้องการภายนอกหรือความรู้สึกที่พึงปรารถนา เช่น ความรู้สึกสบายใจ ความมั่นคงปลอดภัย ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่น ความร่วมมือร่วมใจ หรือ ความสัมพันธ์ทางสังคมที่มนุษย์อยู่ในสังคมเดียวกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากร

กลุ่มประชากรคือประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช รวมทั้งสิ้น 10,098 คน

กลุ่มตัวอย่าง

จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูป Taro Yamane (1973) ผ่านการกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และกำหนดระดับความคลาดเคลื่อน (e) 5% ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 354 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Average) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับรายได้ โดยใช้การทดสอบค่า (T-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ด้วยสถิติ F-test และเมื่อพบความแตกต่างรายคู่ใช้วิธีการทดสอบความแตกต่างรายคู่ (Post hoc) โดยวิธีของ Scheffe

ผลการวิจัย

1. ระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 354 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.5 ช่วงอายุ 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 30.5 ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 22.9 รายได้อยู่ในช่วง 10,001-20,000 คิดเป็นร้อยละ 50.6

2. เปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลแสดงคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช แบ่งเป็น 4 ด้าน

1) ด้านร่างกาย พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 อยู่ในระดับดี โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีกำลังเพียงพอที่จะทำ สิ่งต่าง ๆ ในแต่ละวัน (ทั้งเรื่องงานหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.92 มีระดับความพึงพอใจในระดับดี รองลงมา ความพอใจกับสุขภาพในตอนนี มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.89 มีระดับความพึงพอใจในระดับดี

2) ด้านจิตใจ พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.79 อยู่ในระดับดี โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ พอใจที่ทำงานต่าง ๆ ให้ผ่านพ้นไปได้ในแต่ละวันได้สำเร็จ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.88 มีระดับความพึงพอใจในระดับดี รองลงมาคือ ไม่มีความรู้สึกไม่ดี เช่น รู้สึกเหงา เศร้า หดหู่ สิ้นหวัง วิตกกังวล อยู่บ่อย ๆ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.86 อยู่ในระดับดี

3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.81 อยู่ในระดับดี โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพอใจกับสภาพ บ้านเรือนที่อาศัยตอนนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.99 ระดับ ความพึงพอใจในระดับดี รองลงมาคือ ความพร้อมจะช่วยเหลือผู้อื่นในชุมชนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.97 ความพึงพอใจในระดับดี

4) ด้านสภาพแวดล้อม พบว่าคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราชในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 อยู่ในระดับดี โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ สภาพแวดล้อมในชุมชนและที่อาศัยของท่านปลอดภัยจากมลพิษ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.85 ความพึงพอใจในระดับดี รองลงมาคือ สภาพแวดล้อมในชุมชนมีความอุดมสมบูรณ์และน่าอยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.77 ความพึงพอใจในระดับดี

ผลการทดสอบสมมติฐาน

เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน (ได้ค่า F-test=0.40 และ ค่า Sig=0.67)

เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอายุต่างกัน มีระดับ คุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน (ได้ค่า F-test=0.90 และ ได้ค่า Sig=0.48)

เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน (ได้ค่า F-test 8.16 และ ได้ค่า Sig=0.00)

เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน (ได้ค่า F-test=1.88 และ ได้ค่า Sig=0.10)

เมื่อเปรียบเทียบประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีรายได้ต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน (ได้ค่า F-test=3.14 และ ได้ค่า Sig=0.02)

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากข้อเสนอแนะคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช จากข้อมูลแบบสอบถามในส่วนที่ 3 โดยจากการเก็บข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถามสามารถที่จะเลือกแสดงความคิดเห็นหรือไม่ก็ได้ ซึ่งจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเสนอแนะ ที่น่าสนใจ ทำให้ผู้วิจัยย้อนสังเกตข้อมูลจากการวิเคราะห์ก่อนหน้านี้ ซึ่งจากร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่อาศัยในพื้นที่มีทั้งเพศชาย เพศหญิง และเพศทางเลือก ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและเกษตรกร มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและมีมัธยมศึกษา โดยสามารถจัดอันดับความสำคัญคุณภาพชีวิตได้ดังนี้ 1) ด้านร่างกาย ถือเป็นอันดับแรกของระดับคุณภาพชีวิต เนื่องจากประชาชนในชุมชน ซึ่งมีผู้สูงอายุ มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิต รวมถึงคุณภาพชีวิตในการดูแลเรื่องสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงมากยิ่งขึ้น 2) ด้านสภาพแวดล้อม เนื่องจากในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีซัด อำเภอลีล จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นพื้นที่ที่เต็มไปด้วยธรรมชาติในการดูแลสภาพแวดล้อม รวมถึงความสะดวกสบายและความสะอาด ความปลอดภัยในการใช้ชีวิตมากขึ้นในการอยู่

อาศัย แต่ยังคงขาดเรื่องของสาธารณูปโภค เช่น โคมไฟเสาไฟ ถนน ถึงขยะตามจุดต่างๆ 3) ด้านจิตใจ 4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ในพื้นที่เป็นชุมชนที่มีการดูแลจากหน่วยงานที่กำกับ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและสร้างความสัมพันธ์ให้มีความสามัคคีกันมากขึ้น ซึ่งเป็นการดูแลถึงคุณภาพชีวิตของคนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีชิต อำเภอลิชล จังหวัดนครศรีธรรมราชมากขึ้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าประชาชนเพศหญิง เพศชาย และเพศทางเลือก ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีชิต อำเภอลิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีคุณภาพชีวิตที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับ อนรรฆ อิศระ (2561,บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อ.จะนะ จ.สงขลา ที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีคุณภาพชีวิตในด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านร่างกาย ผ่านการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มีเพศ อายุ และจำนวนสมาชิกใน ครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีชิต อำเภอลิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้อง กับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้และไม่สอดคล้องกับ ทบทวนวรรณกรรมที่ได้ศึกษามาของ ว่าที่ อนรรฆ อิศระ (2561,บทคัดย่อ) ที่กล่าวถึงประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสะกอม อ.จะนะ จ.สงขลา ที่ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 36-45 ปี มีคุณภาพชีวิตในด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านร่างกาย ผ่านการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชน พบว่าประชาชนที่มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในขณะที่ประชาชนที่มีเพศ อายุ และจำนวนสมาชิกใน ครอบครัวแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีชิต อำเภอลิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ แต่ไม่สอดคล้องกับ ณัฐวัฒน์ ชันโท (2557,บทคัดย่อ) ที่กล่าวไว้ว่า ประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนาที่มีอายุ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคุณภาพที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนประชาชนในพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์แพทย์พัฒนา ที่มีเพศสถานภาพสมรส และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตไม่แตกต่างกัน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสีชิต อำเภอลิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ และสอดคล้องกับ พรานทิพย์ ภักดีศิริไพรวัลย์ (2559,บทคัดย่อ) ที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรในด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ มีผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมเมื่อวัดด้วยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย และแบบวัดคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสามารถแบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาที่เกิดขึ้นมาจากชุมชนและมีการบริหารจัดการโดยชุมชนให้เข้มแข็ง และการสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน 2. การส่งเสริมด้านสัมพันธ์ทางสังคม ควรมีการอนุรักษ์สืบสานและส่งเสริมประเพณีที่ดีงามเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และการสร้างองค์ความรู้ของประเพณีและภูมิปัญญาของชุมชน 3.การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ครัวเรือนมีการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม 4. การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้มีการอบรมความรู้เฉพาะทาง และการส่งเสริมให้มีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น 5. ด้านความมั่นคงปลอดภัย การส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยเพื่อให้สามารถดูแลความปลอดภัยในชุมชน

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่างกันในแต่ละพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช มีระดับคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้อง ปรากฏ ทิพย์ ภักดีศรีไพรวัลย์ (2559, บทคัดย่อ) ที่กล่าวไว้ว่า ตัวแปรในด้านเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และ รายได้ มีผลต่อคุณภาพชีวิตโดยรวมเมื่อวัดด้วยแบบชี้วัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อฉบับภาษาไทย และแบบวัดคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ โดยการส่งเสริมคุณภาพชีวิตสามารถแบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ การส่งเสริมกลุ่มจิตอาสาที่เกิดขึ้นมาจากชุมชนและมีการ บริหารจัดการโดยชุมชนให้เข้มแข็ง และการสนับสนุนโครงการที่ดำเนินการให้มีความต่อเนื่องยั่งยืน 2. การส่งเสริม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ควรมีการอนุรักษ์สืบสานและส่งเสริมประเพณีที่ดีงามเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน และการสร้างองค์ความรู้ของประเพณีและภูมิปัญญาของชุมชน 3. การส่งเสริมด้านสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ครัวเรือนมี การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมที่สอดคล้องกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม 4. การส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมให้มีการ อบรมความรู้เฉพาะทาง และการส่งเสริมให้มีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น 5. ด้านความมั่นคงปลอดภัย การส่งเสริม กลุ่มจิตอาสาในการรักษาความสงบเรียบร้อย และการสร้างองค์ความรู้ด้านความมั่นคงปลอดภัยเพื่อให้สามารถดูแล ความปลอดภัยในชุมชนจากการวิจัยพบว่า ผลการวิจัยส่วนใหญ่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า คุณภาพ ชีวิตของคนในชุมชนองค์การบริหารตำบลบางไปไม้ อำเภอเมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีระดับ คุณภาพชีวิตที่ดี มีทั้งเพศหญิงเพศชายและเพศทางเลือก ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไปและ เกษตรกรมีระดับ การศึกษาปริญญาตรีและมัธยมศึกษา รวมถึงคุณภาพชีวิตในเรื่องของด้านร่างกาย เป็นอันดับแรกของระดับคุณภาพ ชีวิตเนื่องจากประชาชนในชุมชน ซึ่งผู้สูงอายุมีอิทธิพลต่อการดำเนิน ชีวิตรวมถึงคุณภาพชีวิตในการดูแลเรื่องสุขภาพ ร่างกายให้แข็งแรงมากยิ่งขึ้น ต่อด้วยด้าน สภาพแวดล้อม เนื่องจากในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางไปไม้ เป็น พื้นที่ที่เต็มไปด้วยธรรมชาติ ในการดูแลสุขภาพแวดล้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงความสะอาดสุขภาพและความสะอาด ความปลอดภัย ในการใช้ชีวิตมากขึ้นในการอยู่อาศัย แต่ขาดในเรื่องของสาธารณูปโภค เช่น โคมไฟเสาไฟฟ้าถนน ถึง ขยะตามสถานที่ต่างๆ ส่วนในเรื่องของด้านจิตใจและด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งในพื้นที่เป็น ชุมชนที่มีการดูแล จากหน่วยงานที่กำกับ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การประชุมหมู่บ้าน เพื่อให้ ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมและ สร้างความสัมพันธ์ให้มีความสัมพันธ์กันมากขึ้น ซึ่งเป็นกรดูแลถึง คุณภาพชีวิตของคนในชุมชนองค์การบริหารส่วน ตำบลบางไปไม้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนมากมีระดับคุณภาพชีวิตที่อยู่ในระดับที่ดี ทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และด้านสิ่งแวดล้อม แต่ยังมีประชาชนบางส่วนที่เข้าไม่ถึง บริการสาธารณะขององค์กรหรือหน่วยงานในพื้นที่ ทำให้ระดับคุณภาพชีวิตหรือความพร้อมด้านสาธารณูปโภคต่าง ๆ ยังไม่ทั่วถึง และยังมีปัญหาที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข เช่น ยังขาดสาธารณูปโภคที่สำคัญในบางพื้นที่ ประกอบด้วย โคมไฟเสาไฟ ถนน ถึงขยะตามจุดต่างๆ จึงเป็นแนวทางให้กับผู้บริหารในการนำข้อเสนอแนะของ ประชาชนในพื้นที่ไปวางแผนพัฒนาคุณภาพชีวิต ผ่านกระบวนการออกแบบและกำหนดนโยบายสาธารณะเพื่อ ตอบสนองความต้องการที่แท้จริงให้กับประชาชนในพื้นที่ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ

องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด ควรนำปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ไปกำหนดยุทธศาสตร์ แผนงาน เพื่อการแก้ไข ปัญหาของประชาชนในพื้นที่ ให้สามารถมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น รวมไปถึงควรมีช่องทางในการร้องทุกข์เร่งด่วน เพื่อให้ ประชาชนสามารถสะท้อนปัญหาได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านการบริหารจัดการงานวิจัยของหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆ เพื่อให้ได้รูปแบบของการบริหารจัดการงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. ควรจัดทำกรวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ประชาชนคุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีด อำเภอลิขิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยสอบถามถึงคุณภาพชีวิตได้อย่างทั่วถึงและละเอียด เพื่อนำผลที่ได้เป็นแนวทางให้องค์การบริหารส่วนตำบลสี่ขีดกำหนดนโยบายสาธารณะ และเข้าใจระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนมากยิ่งขึ้น
3. ควรมีการเก็บแบบสอบถามให้ครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งถัดไปมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎากมล ชื่นอ้อม. (2555). คุณภาพชีวิตในมิติสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีภาวะข้อเข่าเสื่อมในชุมชน
จังหวัดสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาล เวชปฏิบัติ
ชุมชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาลัยคริสเตียน.
- กญญรัตน์ อุบลวรรณ. (2540). พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาคกลาง
ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ พยาบาลผู้ใหญ่
มหาวิทยาลัยมหิดล.
- จักรี สวางไพโร. (2525). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานครูโรงเรียนแห่งหนึ่งในสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษาในจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ : สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ การเมืองและ
การบริหารจัดการมหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจษฎา บุญทา. (2545). คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในตำบลหอพระอำเภอมะแตงจังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้า
แบบอิสระ ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชาญชัย อินทรประวัติ. (2547). การพัฒนาคุณภาพชีวิต. นครราชสีมา : เอเชียสาส์น.
- ชิดชัย ไชยรัตน์. (2536). คุณภาพชีวิตของประชากรในชนบท : ศึกษาเฉพาะกรณีบ้านนาหน้า บ้านโนน
ธาตุและบ้านห้วยสูง อำเภอฟ้าท่าจังหวัดอุดรดิตร. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาสังคมวิทยาและมนุษยวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชุมพร ฉ่ำแสงและคณะ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรฝ่ายการพยาบาล ศูนย์
การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดนครนายก. โครงการวิจัยเพื่อ
พัฒนาคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัฐวัฒน์ ชันโท. (2557). คุณภาพชีวิตของประชาชนในเขตพื้นที่หน่วยบริการชุมชน คลินิกศูนย์ แพทย์
พัฒนา. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป วิทยาลัยการ

- บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทรงศักดิ์ ทองพันธ์. (2555). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจภูธรบ้านตาขุน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ทิพย์วัลย์ เรืองขจร. (2554). วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- ทิพย์อรุณ สมภู . (2552). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิพนธ์ คันธเสวี. (2526). คุณภาพชีวิต ประมวลบทความวิชาการ : การศึกษาและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : ประชาชน.
- เบญจวรรณ คุณรัตนภรณ์. (2540). คุณภาพชีวิตของสตรีวัยหมดประจำเดือนในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลแม่และเด็ก มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประภาพร จินันทุยา. (2536). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในชมรมทางสังคมผู้สูงอายุ เขตดินแดง. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ปรางทิพย์ ภักดีศิริไพโรวัลย์. (2559). การศึกษาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนบ้านแสนตอ หมู่ 11 ตำบลท่าผ้า อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง. สารนิพนธ์สาขาการบริหารและนโยบาย สวัสดิการสังคม ภาควิชาสังคมสงเคราะห์ศาสตร์คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พัชรี หล้าแหล่ง. (2556). การศึกษาคุณภาพชีวิตและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของ เกษตรกรชาวสวนปาล์มน้ำมันในพื้นที่ภาคใต้. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยแม่โจ้จังหวัด ชุมพร.
- พัฒน์น กิตติพราภรณ์. (2531). นานาทรรศนะ : ธุรกิจเพื่อคุณภาพชีวิต...ของใคร.วารสาร เศรษฐกิจและบริหารธุรกิจ.
- มณัฐกร คงทอง. (2554). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาชุมชนริมทางรถไฟภายในเขต เทศบาลนครหาดใหญ่จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ยุวดี ลีลัคณาวิระ. (2536). วิถีชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดชลบุรี :มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เยาวลักษณ์ กลิ่นหอม. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งในการมองโลกของสมาชิกครอบครัวผู้ป่วยจิตเภท. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา สุขภาพจิต และการพยาบาลจิตเวช บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

การซื้อขายสินค้าริมถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

LAW ENFORCEMENT INUSE CONCERNING SALE OF GOODSOR SERVICES IN THE SLIDEWALK

ยศวัดณ์ โภทญา *¹

Yotsawat Kotya *¹

*¹ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

*¹ Faculty of Law Pathum Thani University

* Yotsawat_K@Gmail.com

วันที่รับบทความ 9 สิงหาคม 2567 วันแก้ไขบทความ 20 สิงหาคม 2567 วันตอบรับบทความ 23 สิงหาคม 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาจากเอกสารแนวคิด และทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมายทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทย แล้วนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายให้มีคุณภาพต่อไป

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าเกิดจากการที่ ผู้ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ได้กระทำความผิดกฎหมายโดยการเข้าไปประกอบการค้าโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิประโยชน์ของประชาชนในการใช้ทางเท้าในการสัญจรไปมา ถึงแม้เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะดำเนินคดีตามกฎหมาย ก็ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบการเกรงกลัวแต่อย่างใด จะมีการกระทำความผิดซ้ำซ้ำขึ้นอีก จึงควรต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 109 วรรคสอง และมาตรา 110 วรรคสอง และแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 20 วรรคสาม และ มาตรา 21 วรรคสอง โดยเพิ่มเติมข้อความต่อไปนี้ “การกระทำความผิดตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดในครั้งก่อน”

คำสำคัญ : ปัญหาและอุปสรรค; กฎหมาย; ซื้อขายสินค้า; บนทางเท้า

Abstract

The objective of this thesis is to study about the Law Enforcement Inuse Concerning Sale of Goods or Services in the Sidewalk to manner quality research by study from idea document and the theory and legislative both of imported goods measure and of Thailand already lead the data that relate come to analyses in rows for editing meditation adds the law next quality.

The education meets that the Law Enforcement Inuse Concerning Sale of Goods or Services about goods trading or serve on the sidewalk is born with regard trading goods inventor or serve on the sidewalk get break law by entering trades no take permit from locality officer which regard right disobedience of people in using sidewalk in the travel and forth although locality officer will sue according law as result still can not make the entrepreneur reverses anyhow will have mistake repeated behaviour goes up again. The suggestion is to solve the correct act of public road legislation Buddhist Eras 2535 by enhance space two sections 44 and space two sections 45 and correct act of traffic legislation by land Buddhist Eras 2522 space two sections 109 and 110 and correct act of legislation heals the clean and the decorum of the country Buddhist Eras 2535 space two sections 20 and space three sections 21 add messages this time mistake behaviour follows first space be mistake repeated behaviour to enhance half penalty of penalty rate that receives from mistake behaviour in the last time.

Key words : Problem and Obstacle; The Law; Trade Goods; Sidewalk.

1. บทนำ

การที่ผู้ซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ ได้เข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะ ในบริเวณที่มีประชาชนสัญจรไปมา นั้นจะส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนนเกิดความสับสนต่อระบบการสัญจร ทั้งบนทางเท้าและถนนสาธารณะ เป็นผลเสียต่อระบบการคมนาคมขนส่งของชุมชนเมืองตามมา ยังผลให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน นอกจากนี้กิจกรรมการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ ยังก่อให้เกิดปัญหาความสกปรก ปัญหาในด้านสุขภาพอนามัย และปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำลายภาพลักษณ์ที่สวยงามของชุมชนเมือง เนื่องจากผู้ซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ บางกลุ่มไม่ได้คำนึงถึงการรักษาความสะอาดกับสินค้าและสถานที่ประกอบการ และยังอาจเป็นพาหะแพร่เชื้อโรคต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว และกิจกรรมการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ นี้เป็นองค์ประกอบของชุมชนเมืองที่สำคัญซึ่งมีผลกระทบเป็นอย่างมากต่อสภาพแวดล้อมและทัศนียภาพของชุมชนเมือง นอกจากนี้ ยังมีแรงงานต่างด้าวจำนวนมากไม่ยอมหันมาประกอบอาชีพการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ (บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ, 2558)

ผู้ทำการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ มักจะมีปัญหาในการกระทำผิดกฎหมาย เช่น การที่ผู้ประกอบการบางรายสามารถเข้าถึงพื้นที่ประกอบการค้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่จุดผ่อนผัน โดยการใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่นและผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้มีการประกอบกิจการการค้า โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติผิดกฎหมาย และละเมิดสิทธิประโยชน์ของประชาชนส่วนรวม มีการเข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้า และถนนสาธารณะ เพื่อประกอบกิจการการค้าของตน ซึ่งเป็นตัวอย่างที่ไม่ดี ทำให้ร้านค้าต่าง ๆ ริมทางเท้าที่ประกอบการอย่างถูกต้องกฎหมาย พยายามวางสินค้าของตนบนทางเท้าบ้าง เพื่อเสนอขายสินค้าและกีดกันคู่แข่งที่เป็นผู้ที่ทำการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือ

ถนนสาธารณะด้วยกัน นอกจากนี้ ยังไม่ปฏิบัติตามระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนด ในบางสถานที่เช่น กรุงเทพมหานครได้มีการจัดตั้งหน่วยงานขึ้นมากำกับดูแลเรื่องนี้โดยตรงคือ สำนักเทศกิจ เพื่อกวาดล้างและจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร (วรรณวิศา รัตนบุรี, 2559 : 2) และจากการที่ผู้ซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะที่ได้ดำเนินการกันอยู่ทั่วไปในปัจจุบันเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหลายด้านด้วยกัน

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า ในจังหวัดเชียงใหม่โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 109, 110 และ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 20, 21 มีบทบัญญัติห้ามทั้งกระทำการขาย หรือกระทำการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะ ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ด้วย แต่เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่ จะดำเนินการจับกุมและลงโทษเฉพาะผู้ขายหรือบริการริมถนนสาธารณะเท่านั้นจะไม่ดำเนินคดีกับผู้ซื้อ จึงไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ดังกล่าว

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษา แนวคิด และทฤษฎี เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาวิเคราะห์กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่
4. เพื่อเสนอแนะแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

สมมุติฐานของการศึกษา

พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มีบทบัญญัติห้ามทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า แต่ยังไม่สามารถยับยั้งการกระทำดังกล่าวได้ จึงควรต้องมีบทบัญญัติของกฎหมายให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น หรือ พนักงานเจ้าหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง จะเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ขอบเขตการศึกษา

ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขายสินค้าบนถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ได้แก่ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 และกฎหมายอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการศึกษาศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในรูปแบบของตำราทางวิชาการ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย พระราชบัญญัติและตัวบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติ ให้สิทธิและเสรีภาพแก่ของปวงชนชาวไทยแต่ต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และประการสำคัญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังกำหนดให้บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัดเสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบ การประกอบอาชีพเพื่งเท่าที่จำเป็น การตรากฎหมายเพื่อจัดระเบียบการประกอบอาชีพ ต้องไม่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติ บุคคลมีหน้าที่ ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด เคารพและไม่ละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง เสริมสร้างให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพและ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการให้สิทธิและเสรีภาพแก่ปวงชนชาวไทยดังกล่าวบุคคลจึงย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ และด้วยความเจริญของบ้านเมือง จึงเกิดมีชุมชนเมืองซึ่งเป็นศูนย์รวมของประชาชน และจากการที่มีศูนย์รวมของประชาชนจึงมีผู้ประกอบการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าขึ้น หรือถนนสาธารณะ เพราะเป็นการทำการค้าที่ลงทุนน้อยไม่ต้องเสียค่าต้นทุนประกอบการและผู้บริโภคมักจะนิยมซื้อสินค้า อาหารที่มีความหลากหลาย สะดวก และราคาถูก เนื่องมาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจและ ค่าครองชีพที่สูงขึ้น จึงยิ่งทำให้มีจำนวนผู้ค้าและซื้อเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะตามบริเวณพื้นที่เศรษฐกิจ ศูนย์รวมกิจกรรม บริเวณที่มีผู้คนหนาแน่น บริเวณที่มีผู้คนสัญจรไปมาอย่างคับคั่ง มักจะมีผู้ซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะเข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้าและถนนสาธารณะ ในบริเวณที่มีประชาชนสัญจรไปมาเพื่อใช้ประกอบกิจกรรมทางการค้า ในที่สุดส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก เพราะเป็นอุปสรรคต่อการเดินทาง ทำให้ผู้ใช้ทางเท้าและถนนสาธารณะ เกิดความไม่ปลอดภัยต่อชีวิต และทรัพย์สิน นอกจากนี้การซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าหรือถนนสาธารณะ ยังก่อให้เกิดปัญหาความสกปรก ปัญหาในด้านสุขภาพอนามัย และปัญหาความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ทำลายภาพลักษณ์ที่สวยงามของชุมชนเมือง

ผู้ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าหรือถนนสาธารณะ มักจะมีปัญหาในการกระทำผิดกฎหมาย ถ้าหากผู้ประกอบการค้าในพื้นที่ที่ไม่ใช่จุดผ่อนผัน ก็จะใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายโดยการเข้าไปประกอบการค้าโดยพลการ หรือใช้ประโยชน์จากความสัมพันธ์กับนักการเมืองท้องถิ่น และผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ทำให้มีการประกอบกิจกรรมการค้าโดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นผู้ปฏิบัติผิดกฎหมาย และละเมิดสิทธิประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมตามรัฐธรรมนูญ และในเมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นผู้มีอำนาจหน้าที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ไม่ว่าด้วยสาเหตุใดๆก็ตามจึงมีการเข้าครอบครองพื้นที่บนทางเท้า และถนนสาธารณะ เพื่อประกอบการขายสินค้าหรือบริการของตน และผลตามมาก็คือจะเป็นการเวียนแบบอย่างกัน เพิ่มปริมาณผู้ประกอบการมากขึ้น ทั้ง ๆ ที่มีกฎหมาย ระเบียบ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดห้ามเอาไว้ จึงถือว่าเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหลายด้านด้วยกัน

(1) พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 109 “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใด ๆ บนทางเท้า หรือทางใด ๆ ที่จัดไว้สำหรับคนเดินเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยที่ไม่มีเหตุอันควร ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท และ มาตรา 110 “ห้ามมิให้ผู้ใด ชื้อขาย แจกจ่าย เรียไร ในทางเดินรถ หรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเป็นการกีดขวางทางจราจร ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 500 บาท” ซึ่งข้อห้ามและบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถยับยั้งผู้ที่ทำการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือบริการบนทางเท้า หรือถนนสาธารณะได้ เนื่องจากอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นน้อยเกินไป ไม่สามารถทำให้ผู้กระทำความผิดกลัวได้ หรือเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

(2) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 มาตรา 20 “ห้ามมิให้ผู้ใด 1) ปรุงอาหาร ขายหรือจำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะเว้นแต่บริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร 2) ใช้รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรุงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะเว้นแต่บริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร 3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรทุกบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนถนนหรือในสถานสาธารณะ ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 200 บาท” และ มาตรา 21 “ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขี่หรือผู้หนึ่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือจำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล ถ้าฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 1,000 บาท” ซึ่งข้อห้ามและบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถยับยั้งผู้ที่ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า หรือถนนสาธารณะได้เนื่องจากอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นน้อยเกินไป ไม่สามารถทำให้เกรงกลัวได้ หรือเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

ในญี่ปุ่นจะมีพระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร กำหนดให้ออกใบอนุญาตการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า คือใบอนุญาตประเภทการเร่ขาย ใบอนุญาตประเภทร้านอาหารเคลื่อนที่ ใบอนุญาตประเภทแผงลอยอาหารข้างทางชั่วคราว และใบอนุญาตประเภทการขายชั่วคราว เพื่อความปลอดภัยของสุขอนามัยของประชาชน จึงต้องได้รับใบอนุญาตในการซื้อขายสินค้าหรือบริการดังกล่าว ส่วนประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น จะมีบัญญัติเกี่ยวกับความผิดการกีดขวางการจราจร “บุคคลใดขัดขวางการจราจรโดยการทำลายหรือกีดขวางทางถนน ทางน้ำ หรือสะพาน จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 เยน” ซึ่งเป็นการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ส่วนกฎหมายจราจรของญี่ปุ่น จะให้ความสำคัญกับคนเดินเท้า รถยนต์ที่ใช้สัญจรบนถนนจะต้องให้ความเคารพแก่คนเดินเท้าหรือผู้ที่ข้ามถนน และยานพาหนะหรือสิ่งอื่นจะต้องไม่ขัดขวางการเดินเท้าของคนเดิน “ถ้าฝ่าฝืนกฎหมายจราจร จะต้องถูกจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 เยน” และถ้าฝ่าฝืนกฎหมายอื่นอีกด้วยก็จะได้รับโทษด้วยเช่นกัน ส่วนพระราชบัญญัติสวนสาธารณะธรรมชาติ เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องถูกปรับหรือถูกจำคุกตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการที่สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพที่จะทำการใดๆได้แต่จะต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น และบุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ การจำกัด

เสรีภาพจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวจึงเกิดมีการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าขึ้นมา ซึ่งเริ่มแนวคิดจากการมีตลาด ซึ่งตลาดเป็นสถานที่ซึ่งปรกติจัดไว้ให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าหรืออาหารอันมีสภาพเป็นของสด หรือปรุงแล้ว และไม่ว่าจะมีการจำหน่ายสินค้าประเภทอื่นด้วยหรือไม่ก็ตาม และหมายความรวมถึงบริเวณซึ่งจัดไว้สำหรับให้ผู้ค้าใช้เป็นที่ชุมนุมเพื่อจำหน่ายสินค้าประเภทดังกล่าวเป็นประจำ หรือเป็นครั้งคราวหรือตามวันที่กำหนด โดยที่ตั้งของตลาดอาจมีเพียงที่เดียว หรือหลายที่ที่ตั้งอยู่ใกล้กันในบริเวณเดียวกัน ตลาดเป็นตัวเชื่อมระหว่างเจ้าของสินค้าและผู้บริโภค ตลาดมีบทบาทความสำคัญในการสร้างโอกาสให้ผู้ผลิตหรือเจ้าของสินค้า หรือผู้บริโภคได้มีโอกาสพบกันเพื่อและเปลี่ยนสินค้าและบริการตามความพอใจ การซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าก็จะมีลักษณะคล้าย ๆ กันกับตลาดนั่นเองต่างกันตรงสถานที่เท่านั้น

จากวิวัฒนาการของการตลาดมาเป็นการขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ซึ่งจะเกิดปัญหามากที่สุดเนื่องจากประชาชนต้องใช้ทางเท้าในการสัญจรไปมา ซึ่งในปัจจุบันจะมีการค้าในรูปแบบหาบเร่ แผงลอยซึ่งนิยมขายสินค้าบนทางเท้า หาบเร่ แผงลอยเกิดขึ้นโดยมีวิวัฒนาการมาจากการค้าในตลาด ซึ่งสินค้าที่ขายส่วนใหญ่คืออาหาร การค้าหาบเร่ แผงลอยมีความสำคัญมากขึ้นทั้งรัฐบาลเองก็มีบทบาทสำคัญต่อการสนับสนุนการค้าหาบเร่ แผงลอยด้วยการส่งเสริมให้มีตลาดนัดเพื่อส่งเสริมอาชีพและรายได้ให้แก่ประชาชน ซึ่งปัจจุบันชีวิตประจำวันของประชาชนโดยเฉพาะในตัวเมืองใหญ่ๆ เช่นกรุงเทพฯ สามารถพบเห็นรถเข็นหาบเร่ แผงลอยวางขายของหลากหลายไม่ว่าจะเป็นประเภทของกิน ของใช้ หรือของใช้ฟุ่มเฟือย บริเวณริมถนนที่ผู้คนสัญจรผ่านไปมาโดยราคาสินค้าส่วนใหญ่ที่วางขายนั้นจะราคาไม่แพงมากเมื่อเทียบกับราคาของในห้างสรรพสินค้า จึงทำให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถจับจ่ายซื้อได้ง่าย แต่วัตถุประสงค์ของทางเท้า ไม่ได้ใช้เป็นที่ขายสินค้าหรือบริการ แต่เป็นการช่วยให้คนสัญจรด้วยการเดินเท้ามีความปลอดภัยมากขึ้น ลดปริมาณการใช้รถยนต์ ซึ่งเป็นการลดปัญหาด้านการจราจร ช่วยปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของชุมชนเมืองให้มีความสวยงามมากขึ้น ลดมลภาวะอันเกิดมาจากการสัญจรด้วยรถยนต์ ทั้งทางเสียงรบกวน และมลพิษที่เกิดจากการเผาไหม้เชื้อเพลิง รองรับปริมาณนักท่องเที่ยวในการเข้าถึงสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ในเมืองได้มากขึ้น และมีความใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น

ผู้ที่ประกอบการค้าขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นกลุ่มคนที่สามารถประกอบอาชีพด้วยการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า อาจเป็นผู้มีรายได้น้อยสามารถ ดำเนินการโดยใช้แรงงานของตนเอง ซึ่งจะมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมการกินอาหารของคนไทยที่เน้น ความสะดวกและเรียบง่าย จึงทำให้อาชีพการค้าขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า อยู่คู่กับสังคมคนไทยตลอดมา เจ้าของอาคารที่อยู่ติดกับทางเท้ามักจะฉวยโอกาสนำทางเท้าหน้าอาคารมาเป็นที่ทำมาหากิน ซึ่งแต่เดิมก็ทำธุรกิจ ค้าขายภายในอาคารของตนเอง แต่เนื่องจากเมื่อมีการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า มากขึ้น และมีผู้นิยมใช้พื้นที่หน้าอาคารทำการการค้าขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ส่งผลต่อธุรกิจของตนเองที่ถูกลบดับบังหน้าร้าน หรือสร้างความลำบากแก่ผู้ที่เข้ามาซื้อสินค้าของตนเอง จึงอาศัยความได้เปรียบในการเป็นเจ้าของหน้าร้าน ขยายพื้นที่หน้าร้านของตนเองออกมาเกินขอบเขตพื้นที่ของตน และรुकล้ำเข้ามาบนทางเท้า หรือบางรายก็เก็บเงินค่าเช่าพื้นที่บนเท้าดังกล่าว ซึ่งเป็นพื้นที่สาธารณะ ทางฝ่ายเจ้าหน้าที่ของรัฐเอื้อประโยชน์ไปด้วย ปัญหาดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นหากเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องได้ ดำเนินคดีตามกฎหมายอย่างตรงไปตรงมายึดถือกฎหมายเป็นสำคัญ ลงโทษผู้กระทำผิด รวมทั้งทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายดังกล่าวให้ประชาชนทราบตั้งแต่แรกเริ่ม แต่จากการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดละเลย เพิกเฉยกับการละเมิดสิทธิบนทางเท้าจึงส่งผลให้การซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าขยายตัวกว้างขวางออกไปมาก

ผลกระทบจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า จะทำให้ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ประชาชนผู้ใช้ทางเท้า ถูกแย่งชิงพื้นที่ไปใช้ในการตั้ง วางของขายสินค้าและบริการ ผลกระทบต่อปัญหา การจราจร การใช้รถใช้ถนนของประชาชน วินัยการขับขีรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ปัญหาการรुक้าทางเท้า ทำให้ประชาชนต้องลงมาใช้พื้นผิวจราจรในการสัญจรไปมา ซึ่งปัญหานี้ เป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ปัญหาการเกิดอุบัติเหตุบนผิวจราจร อันเนื่องมาจากการรुक้า ทางเท้า ทำให้ผู้ใช้ทางเท้าต้องลงไปเดินบนผิวจราจร ก่อให้เกิดอุบัติเหตุแก่ประชาชนมาอย่างต่อเนื่อง และการเกิดการ สูญเสียทั้งชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนผู้ใช้ทางเท้า ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมโดยเฉพาะในเรื่องของการ เพิ่มขึ้นของปริมาณขยะ และการ จัดเก็บที่ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ปัญหาเหล่านี้ เป็นผลมาจากการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ในกรณีที่ไมควบคุมดูแลการประกอบกิจการของตนเอง อีกทั้งเมื่อปริมาณ การซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าขึ้นในแต่ละจุดของพื้นที่แต่ละเขตที่เพิ่มมากขึ้น ย่อมส่งผลต่อปริมาณ ขยะมากขึ้น ทำให้เกิดขยะตกค้าง ส่งผลต่อปัญหาสุขภาพอนามัยของ ชุมชนที่อยู่บริเวณนั้น ๆ รวมถึง ประชาชนผู้ที่ สัญจรไปมาบนทางเท้าด้วย เป็นแหล่งแพร่ของเชื้อโรค ปัญหาเสียงบประมาณในการแก้ไขและ ดูแลเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดจากการรुक้าทางเท้าด้วย

กฎหมาย ที่บังคับใช้เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าบนทางเท้า จะมีประมวลกฎหมายอาญา เป็น ความผิดลหุโทษ ซึ่งความผิดลหุโทษ เป็นความผิดที่มีอัตราโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่ง หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ความผิดในการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า เป็นความผิดลหุโทษ ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 385 “ผู้ใดโดยไม่ได้รับอนุญาตอันชอบด้วยกฎหมาย กีดขวางทางสาธารณะ จนอาจเป็นอุปสรรคต่อความปลอดภัย หรือความสะดวกในการจราจร โดยวาง หรือทอดทิ้งสิ่งของ หรือโดย กระทำด้วยประการอื่นใด ถ้าการกระทำนั้นเป็นการกระทำโดยไม่จำเป็น ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อย บาท” หรือ มาตรา 387 “ผู้ใดแขวน ติดตั้ง หรือวางสิ่งใดไว้ โดยประการที่น่าจะตกหรือพังลง ซึ่งจะเป็นเหตุ อันตราย เปรอะเปื้อน หรือเดือดร้อนแก่ผู้สัญจรในทางสาธารณะ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท” ความผิดลหุโทษเป็นความผิดอาญาแผ่นดิน พนักงานทำการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือเปรียบเทียบ ปรับได้เลย ไม่มีข้อยุ่งยากใดๆ จึงทำให้ผู้ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าไม่เกรงกลัว และมี การกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535 เป็น ความผิดได้เกี่ยวกับการซื้อขายหรือบริการบนทางเท้าได้ มาตรา 20 “ห้ามมิให้ผู้ใด (1) ปรงอาหาร ขายหรือ จำหน่ายสินค้าบนถนน หรือในสถานสาธารณะเว้นแต่บริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร (2) ใช้ รถยนต์หรือล้อเลื่อนเป็นที่ปรงอาหารเพื่อขายหรือจำหน่ายให้แก่ประชาชนบนถนนหรือในสถานสาธารณะเว้น แต่บริเวณที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ประกาศผ่อนผันให้กระทำได้ในระหว่างวัน เวลาที่ กำหนด ด้วยความเห็นชอบของเจ้าพนักงานจราจร (3) ขายหรือจำหน่ายสินค้าซึ่งบรรจุบนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ หรือล้อเลื่อน บนถนนหรือในสถานสาธารณะ ผ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองพันบาท” และ มาตรา 21 “ห้ามมิให้ผู้อยู่ในรถยนต์หรือผู้ขับขีหรือผู้นั่งซ้อนท้ายรถจักรยานยนต์ซื้อสินค้าที่ขายหรือ จำหน่ายในสถานสาธารณะหรือบนถนนยกเว้นถนนส่วนบุคคล ถ้าฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพัน บาท” ซึ่งข้อห้ามและบทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถยับยั้งผู้ที่ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบน ทางเท้า หรือถนนสาธารณะได้เนื่องจากอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นน้อยเกินไป ไม่สามารถทำให้ เกรงกลัวได้ หรือเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา 42 “ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะให้คำแนะนำผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเพื่อ

พิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการดูแลรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในเขตเทศบาล สุขาภิบาล เมืองพัทยา และองค์การปกครองท้องถิ่นอื่นให้เป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด และของ ปลัดกระทรวงมหาดไทยสำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด” และ มาตรา 42 “ในกรณีที่ได้มีการ มอบหมายให้รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครหรือปลัดกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เทศมนตรีหรือปลัดเทศบาล กรรมการสุขาภิบาล ปลัดสุขาภิบาลหรือผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ช่วยปฏิบัติหน้าที่ให้ผู้ได้รับมอบหมายมีหน้าที่รับผิดชอบเช่นเดียวกับผู้มอบหมาย” กฎหมายได้กำหนดอำนาจ หน้าที่ให้แก่ผู้รับผิดชอบในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของกฎหมาย

พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นความผิดได้เกี่ยวกับการซื้อขายหรือบริการบน ทางเท้าได้ ตามมาตรา 109 “ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ บนทางเท้า หรือทางใดๆ ที่จัดไว้สำหรับคน เดินเท้าในลักษณะที่เป็นการกีดขวางผู้อื่นโดยๆ ไม่มีเหตุอันควร ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท” และ มาตรา 110 “ห้ามมิให้ผู้ใด ซื้อขาย แจกจ่าย เรี่ยไร ในทางเดินรถ หรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอัน สมควร หรือเป็นการกีดขวางทางจราจร ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท” ซึ่งข้อห้ามและ บทลงโทษตามกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถยับยั้งผู้ที่ทำการซื้อขายสินค้าในทางเท้าหรือบริการบนทางเท้า หรือถนนสาธารณะได้ เนื่องจากอัตราโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นน้อยเกินไป ไม่สามารถทำให้ ผู้กระทำความผิดกลัวได้ หรือเจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมาย

หน้าที่รับผิดชอบให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ให้เจ้าพนักงานจราจรคือ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานจราจร พนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ตำรวจ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจราจร และอาสาจราจรคือ ผู้ซึ่งผ่านการอบรมตามหลักสูตรอาสาจราจร และได้รับ แต่งตั้งจากอธิบดีให้ช่วยเหลือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา เมื่อเจ้าพนักงานจราจร หรือพนักงานเจ้าหน้าที่หรืออาสา จราจรพบว่า มีผู้ซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าโดยไม่ได้รับอนุญาต ก็สามารถดำเนินคดีตามกฎหมายได้ แต่ปัจจุบันมีการฝ่าฝืนกฎหมายดังกล่าวเป็นจำนวนมากถึงแม้จะมีบทลงโทษถ้าฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่ เกินห้าร้อยบาทก็ตาม

ในประเทศญี่ปุ่นการเร่ขายนั้นเป็นกลไกที่ทำให้การใช้ชีวิตสะดวกสบาย สำหรับคนที่มีไม่สะดวก ในการไปร้านค้า หรือห้างสรรพสินค้า นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งที่รวมกลุ่มคนชั้นล่าง เช่น คนสูงอายุที่ไม่ สามารถเดินทางไปไหนได้ไกลแล้ว สำหรับแผงลอยชั่วคราวและผู้ค้าชั่วคราว สามารถดำเนินการได้ในช่วง เทศกาล หรือการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามก็ยังคงให้ความสำคัญกับความสกปรกและ เสี่ยงรบกวน เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่ง โดยมีกรมตำรวจเมืองโตเกียว คอยเฝ้าจับตาดิจรกรรมการค้าขายเร่ แผงลอยนี้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และ การบังคับใช้กฎหมายในประเทศญี่ปุ่น คือพระราชบัญญัติสุขาภิบาล อาหาร โดยจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัตินี้ ป้องกันอันตรายจากอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อความปลอดภัย ของสุขอนามัยและปกป้องประชาชน โดยผู้ประกอบการอาหาร จะไม่ได้บัญญัติถึงเรื่องการขายสินค้า ในทางเท้าหรือถนนสาธารณะไว้เป็นการเฉพาะ พระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร จะมีการกำหนดรูปแบบการ ซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า จะมีการกำหนดให้ออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร โดยแบ่งเป็นใบอนุญาตประเภทการเร่ขาย เป็นการเคลื่อนย้ายขายไปเรื่อยโดยการเดินหรือจักรยานเพื่อขาย อาหาร ไม่มีการปรุงหรือประกอบอาหาร ใบอนุญาตประเภทร้านอาหารเคลื่อนที่ เป็นการขายในรูปแบบรถเข็น เคลื่อนที่ได้ โดยขายอาหารที่ปรุงสุกแล้ว หรือเครื่องดื่มพร้อมขาย ใบอนุญาตประเภทแผงลอยอาหารข้างทาง ชั่วคราว เป็นการขายในรูปแบบแผงลอยที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยขายอาหารที่ปรุงสุกแล้ว หรือเครื่องดื่ม พร้อมขาย และใบอนุญาตประเภทการขายชั่วคราว เป็นการขายในรูปแบบแผงลอยที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ โดยขายอาหารที่ปรุงสุกแล้ว หรือเครื่องดื่มพร้อมขาย จะเห็นว่าพระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร มี

จุดมุ่งหมายเพื่อ ป้องกันอันตรายจากอาหารและเครื่องดื่ม เพื่อความปลอดภัยของสุขภาพของประชาชน ผู้ประกอบกิจการอาหาร จึงต้องได้รับใบอนุญาต

ประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า มีบัญญัติเป็นการทั่วไปเกี่ยวกับเรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการกีดขวางการจราจร ไว้ในมาตรา 124 ซึ่งเป็นการกล่าวในภาพรวมกรณี บุคคลใดขัดขวางการจราจรโดยการทำลายหรือกีดขวางทางถนน ทางน้ำ หรือสะพาน จะต้องรับโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 20,000 เยน มิได้มีการบัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าไว้ในประมวลกฎหมายอาญาญี่ปุ่น

กฎหมายจราจรของญี่ปุ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันอันตรายจากการใช้ถนน และเพื่อความปลอดภัยในการสัญจรและเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาจากการใช้รถใช้ถนน โดยถนนคือทางหลวงและเส้นทางที่ใช้สำหรับการจราจรสาธารณะ ส่วนทางเท้า หมายถึงส่วนของถนนที่มีเส้นแบ่งเขตแดนรั้วหรือโครงสร้างอื่นที่คล้ายคลึงกัน เพื่อให้ส่วนดังกล่าวมีไว้สำหรับการเดินเท้าของคนเดินเท้า จากพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากฎหมายจราจรของประเทศญี่ปุ่นนั้นให้ความสำคัญกับคนเดินเท้า ก่อนเรื่องอื่นและรถยนต์ที่ใช้สัญจรบนถนนจะต้องให้ความเคารพแก่คนเดินเท้าหรือผู้ที่ข้ามถนน และยานพาหนะหรือสิ่งอื่นจะต้องไม่ขัดขวางการเดินเท้าของ คนเดินถนน คนที่กำลังจะข้ามถนน หรือที่ใด ๆ ถ้าผู้ทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้าฝ่าฝืนกฎหมายจราจร จะต้องถูกจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับไม่เกิน 50,000 เยน และถ้าฝ่าฝืนกฎหมายอื่นอีกด้วยก็จะได้รับโทษด้วยเช่นกัน กฎหมายจราจรของญี่ปุ่นให้ความสำคัญแก่ทางเท้าเป็นอย่างมาก และมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

พระราชบัญญัติสวนสาธารณะธรรมชาติ เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ผู้ที่ฝ่าฝืนจะต้องถูกปรับหรือถูกจำคุกตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง มีกฎหมายห้ามวางสิ่งของกีดขวางทางสาธารณะ ต้องรักษาความสะอาดพื้นที่ โดยเฉพาะเรื่องอาหาร จะต้องสะอาดและปรุงสุก จะไม่พบการขายอาหารสด รัฐบาลจึงห้ามไว้ เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภค การทานอาหารที่ร้านแผงลอยจึงต้องเป็นอาหารเฉพาะที่ปรุงสุกแล้วเท่านั้น และยังคงมีการระบุงราคาไว้อย่างชัดเจน การตรวจมาตรฐานของร้านเป็นไปอย่างเข้มข้น หากผู้ขายละเมิดอย่างต่อเนื่อง ก็จะถูกปิดร้านอย่างถาวร การซื้อขายสินค้าหรือบริการในทางเท้าหรือถนนสาธารณะที่ผิดกฎหมาย สำนักสวัสดิการสังคมและสาธารณสุขของเมืองโตเกียว เป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการค้าหาบเร่ แผงลอย และความตรวจสอบเกี่ยวกับการเตรียมอาหาร การประกอบอาหาร และการขายอาหาร ใบอนุญาตการค้า ใบอนุญาตเร่ขาย ที่ออกภายใต้พระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับของกระทรวงสวัสดิการแรงงานและสาธารณสุข

ในญี่ปุ่นจะมีการดำเนินธุรกิจการค้าซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า จะอยู่ในรูปแผงลอย ซึ่งผู้ค้าจะต้องได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการจากศูนย์สุขภาพ ตามพระราชบัญญัติสุขาภิบาลอาหาร โดยเฉพาะการขายอาหาร การขายชั่วคราว หรือรถเข็นต่างๆ ประเภทของใบอนุญาต การขายสินค้าในทางเท้าหรือถนนสาธารณะ หมายถึงการขายโดยใช้แรงของตนเอง แต่จำกัดรูปแบบไว้ คือการประกอบอาหาร รถยนต์ที่เคลื่อนที่ได้จะต้องมีเรื่องเฉพาะต้องปฏิบัติ จะต้องทำความสะอาดง่าย ปราศจากโรคติดต่อ รถขายอาหาร คือ จะต้องเป็นรถยนต์ ที่ไม่ใช่รถสองล้อ ซึ่งสามารถขายสินค้าโดยการเคลื่อนที่ได้ โดยจะต้องได้รับใบอนุญาตจากกรมอุตสาหกรรม ห้ามขายสินค้าดิบหรือสด การขายต้องเป็นกิจกรรมที่ง่ายในการบริการและปรุงสุก ในประเทศญี่ปุ่นนั้นให้ความสำคัญกับทางเท้าเป็นอย่างยิ่ง โดยมีแนวคิดถนนสมบูรณ์ ที่เป็นการออกแบบเส้นทางสัญจรที่ทุกๆ คนมีสิทธิใช้ถนนได้เช่นกัน ซึ่งเป็นถนนเพื่อทุกคน โดยการทำให้ทางสัญจรให้รองรับคนหลากหลายรูปแบบ เช่น ทางเท้า เล่นจักรยาน เลนรถยนต์ เพื่อให้ให้ความสำคัญกับการเดินทางในรูปแบบต่างๆ นอกเหนือไปจากรถยนต์ ประเทศญี่ปุ่นสามารถพบเห็นการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า ได้เฉพาะเมืองเท่านั้นโดยจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายเป็นการเฉพาะสำหรับเมืองดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากความเป็นมาของปัญหา แนวคิดทฤษฎี และมาตรการทางกฎหมาย ทั้งของต่างประเทศและของไทย เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าริมถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีกฎหมายห้ามทำการซื้อขายสินค้าหรือบริการบนทางเท้า เนื่องจากทางเท้ามีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนผู้เดินเท้าสัญจรไปมาด้วยความสะดวก จึงสร้างความเดือดร้อนให้แก่ผู้ใช้ถนนสาธารณะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งอาจเกิดอุบัติเหตุได้รับบาดเจ็บ หรืออาจถึงแก่ชีวิต หรือเสียทรัพย์สินได้ และถึงแม้จะมีการจับกุมผู้ขาย และมีการลงโทษ แต่ก็มีผลกระทบความผิดซ้ำอยู่เป็นจำนวนมาก ประการสำคัญไม่มีการจับกุมและลงโทษผู้ซื้อเลย จึงเห็นว่าควรต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายดังต่อไปนี้

(1) พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522

มาตรา 109 วรรคสอง “การกระทำความผิดตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดในครั้งก่อน”

มาตรา 110 วรรคสอง “การกระทำความผิดตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดในครั้งก่อน”

(2) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ.2535
มาตรา 20 และ มาตรา 21

มาตรา 20 วรรคสาม “การกระทำความผิดตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดในครั้งก่อน”

มาตรา 21 วรรคสอง “การกระทำความผิดตามวรรคแรก ถ้าเป็นการกระทำความผิดซ้ำ ให้เพิ่มโทษกึ่งหนึ่งของอัตราโทษที่ได้รับจากการกระทำความผิดในครั้งก่อน”

(3) ต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง

เจ้าพนักงาน และหน่วยงานที่เจ้าพนักงานผู้รับผิดชอบสังกัดอยู่ต้องมีวิธีการกำกับให้เจ้าพนักงานบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง ได้แก่ เจ้าพนักงานจราจร และเจ้าพนักงานส่วนท้องถิ่นรวมทั้งเจ้าพนักงานเทศกิจในกรุงเทพมหานครด้วย โดยมีหน้าที่สอดส่องและกวดขัน ดักเตือนหรือสั่งให้ผู้กระทำความผิดแก้ไขหรือจับกุมหากฝ่าฝืนค่าดักเตือน และดำเนินคดีต่อไปทันทีโดยไม่มีข้อยกเว้น และถ้าเจ้าพนักงานผู้ใดไม่ปฏิบัติตามกฎหมายอาจต้องมียกโทษเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วย

(4) ควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาค

พระราชบัญญัติการจราจรทางบก พ.ศ. 2522 มาตรา 110 “ห้ามมิให้ผู้ใด ซื้อขาย แจกจ่าย เรียไร ในทางเดินรถ หรือออกไปกลางทางโดยไม่มีเหตุอันสมควร หรือเป็นการกีดขวางทางจราจร ฝ่าฝืนต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าร้อยบาท” หมายความว่า ห้ามทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย ถ้าฝ่าฝืนจะมีความผิดทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย แต่ข้อเท็จจริงในการปฏิบัติเจ้าพนักงานจะดำเนินคดีเฉพาะผู้ขาย ซึ่งควรมีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคโดยการดำเนินคดีกับผู้ซื้อด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมโยธาธิการและผังเมือง. เกณฑ์และมาตรฐานผังเมืองรวม พ.ศ. 2549 / สำนักพัฒนามาตรฐาน
กรมโยธาธิการ. ออนไลน์ 22 พฤษภาคม 2562 จาก

<http://www.library.ap.tu.ac.th/dublin.php?ID=13399126147>.

การตลาด : วิวัฒนาการแนวความคิดทางการตลาด, ออนไลน์ 31 พฤษภาคม 2562. ข้อมูลจาก

<http://www.marketingthai.blogspot.com/2012/07/5.html>.

ความสำคัญของการตลาด, ออนไลน์ 31 พฤษภาคม 2562. ข้อมูลจาก <https://www.im2market.com>.

ความหมายการตลาด, ออนไลน์ 31 พฤษภาคม 2562. - +Lifestyles+ - GotoKnow

ข้อมูลจาก <https://www.gotoknow.org> >.

นภัสรา จัทรแก้วโพธิ์ทอง. (2558). ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบังคับใช้พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 นิตยสารหลักสูตรนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย คณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วารสารการเมือง การบริหาร และกฎหมาย ปีที่ 10 ฉบับที่ 1.

นภัสวรรณ สุภาวรรณ. (2559). ประสิทธิผลของการนานโยบายการจัดระเบียบหาบเร่แผงลอยกรุงเทพมหานครไป ปฏิบัติ กรณีศึกษา พื้นที่ปากคลองตลาด. หลักสูตรรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัย (บริหารรัฐกิจและกิจการ สาธารณะ) สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ สำหรับนักบริหารคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2559). คำอธิบายกฎหมายอาญา ภาคความผิดและลหุโทษ, พิมพ์ครั้งที่ 13, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิญญูชน.

เทศบาลนครเชียงใหม่ – วิกิพีเดีย <http://www.th.wikipedia.org> > wiki >สืบค้นเมื่อ 31 มกราคม 2564

บุญอยู่ ขอพรประเสริฐ.(2558). บทวิถึ วิถีบริโภคและวิถีชีวิต. กรุงเทพฯธุรกิจ, 20 กรกฎาคม 2558. บทบาทและหน้าที่การตลาด, ออนไลน์ 31 พฤษภาคม 2562. ข้อมูลจาก <https://sites.google.com/site/lakkantalad/kar-wangphaen.../bthbath-laea-hnathi-kar-tlad>.

ปราโมทย์ คล้ายศิริ. (2545). การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาการบริหารการศึกษา, สถาบัน ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

พจนานุกรมแปล ไทย-ไทย ราชบัณฑิตยสถาน, 2562: ออนไลน์ 31 พฤษภาคม 2562. ข้อมูลจาก <https://dictionary.sanook.com/search/dict-th-th-royal-institute/>.

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน, 2556 , น.1,334.

พัชรี สกุลรัตนศักดิ์.(2553). ศักดิ์ศรีความพึงพอใจของผู้ซื้อสินค้าในตลาดสด พระราม 5 จังหวัดนนทบุรี . วิทยาลัยราชพฤกษ์.

มธุรส หาญสมสกุล. (2554). การบริหารจัดการหาบเร่แผงลอยในเขตกรุงเทพฯ ศึกษาเฉพาะ กรณีพื้นที่สนามหลวง เขตพระนคร. สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

รัชฎา เกษรางกุล. (2559). การเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย : ศึกษากรณีการจัดระเบียบหาบเร่-แผงลอยในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วรรณวิศา รัตนบุรี. (2559). รูปแบบการจัดการหาบเร่แผงลอยริมบาทวิถีในพื้นที่เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณะ วิทยาลัยพาณิชยศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

วันธร จารุพุทธิกร. (2557). ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาภูมิทัศน์บนทางเท้าของย่านพาณิชยกรรมกรณีศึกษา : ทางเท้าย่านสยามสแควร์” หลักสูตรปริญญาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการออกแบบ และวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิชัย สังข์ประไพ. (2558). หลักประชาธิปไตยกับการจัดระเบียบผู้ค้าหาบเร่-แผงลอยของกรุงเทพมหานคร. การอบรมหลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 4 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). การบริหารการตลาดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: บริษัท ซีระฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด (2541: 83-85).

ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2542). จิตวิทยาสังคม:ทฤษฎีและปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุวีริยาสาส์น

สมใจ ลักษณะ. (2542). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ : ศูนย์การพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา

เอนก สุวรรณบัณฑิต และ ภาสกร อุดลพัฒน์กิจ. (2548). จิตวิทยาบริการ. กรุงเทพฯ: เพรส แอนด์ ดีไซน์.

กฎหมาย/พระราชบัญญัติ/ระเบียบ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560.

ประมวลกฎหมายอาญา

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 109/ตอนที่ 15 /หน้า 28/28 กุมภาพันธ์ 2535.

พระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. 2522 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96/ตอนที่ 8/ฉบับพิเศษ หน้า 1 29 มกราคม 2522.

เอกสารต่างประเทศ

Food Sanitation Act - Japanese Law Translation

http://www.japaneselawtranslation.go.jp/law/detail_main?re=&vm=2&id...ค้นพบ 30

พฤษภาคม 2562.

Road Traffic Act 1960 - Japanese Law Translation,

http://www.japaneselawtranslation.go.jp/law/detail_main?re=&vm=2&id=2962. ออนไลน์

30 พฤษภาคม 2562.

Japan - Penal Code, [Law No. 45 of 24 April 1907 as amended through ...

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.detail?p_lang=&p_isn=31753). ออนไลน์ 30

พฤษภาคม 2562.

Natural Parks Act 1957 - Japanese Law Translation,

<http://www.japaneselawtranslation.go.jp/law/detail?id=3060&vm=04>. . . ออนไลน์ 30

พฤษภาคม 2562.

ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย

PROBLEM OF LEGAL EMPLOYMENT OF FOREIGN WORKERS IN THAILAND

สมบูรณ์ จันมาธิกรกุล *¹

Somboon Chanmathikornkul *¹

^{*1} คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี

^{*1} Faculty of Law Pathum Thani University

* SomboonChan12@hotmail.com

วันที่รับบทความ 9 สิงหาคม 2567 วันแก้ไขบทความ 25 สิงหาคม 2567 วันตอบรับบทความ 2 กันยายน 2567

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ซึ่งพิจารณาจาก (1) ปัญหาทางสังคมความเป็นอยู่ (2) ปัญหาด้านสาธารณสุข และ (3) ปัญหาด้านความมั่นคงของประเทศ การศึกษาวิจัยนี้เป็นเชิงคุณภาพ โดยศึกษาวิจัยจากเอกสาร ด้วยทฤษฎีทฤษฎีพระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ประกาศ คำสั่ง เอกสารทางกฎหมาย ทำการวิเคราะห์เสนอแก้ไขกฎหมาย

พบว่า ปัญหาการจ้างแรงงานที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย มีปัญหาดังนี้ (1) ปัญหาทางสังคมความเป็นอยู่ มีการแย่งงานกันเองระหว่างแรงงานต่างด้าว มีการลักลอบ มีภาระหนี้จาก การดื่มสุรา ทำให้คนไทยบางส่วนเกิดความหวาดกลัว (2) ปัญหาทางด้านสาธารณสุข จากการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทยซึ่งแรงงานที่เข้ามาโดยผิดกฎหมาย จะไม่มีการตรวจสุขภาพ ได้เป็นพาหะนำโรคใหม่ๆ เข้ามาในประเทศไทย (3) ปัญหาทางด้านความมั่นคง จากการที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายจะ กระจุกกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ เกิดปัญหาในการ กำกับดูแล ดังนั้นจึงควรแก้ไข พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มาตรา 29/1 ให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ แรงงานจังหวัด ผู้กำกับการตำรวจ สรรพากร กำหนด ผู้ใหญ่บ้าน นายแพทย์ประจำโรงพยาบาล เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มี ความรู้หรือประสบการณ์ด้านแรงงานฯ เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวประจำ จังหวัดเป็นเลขานุการ มาตรา 30/1 คณะกรรมการฯ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบายและกำกับการบริหาร จัดการการทำงานของคนต่างด้าวดังต่อไปนี้ (1) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (2) กำหนดนโยบายพิจารณารับสมัครคัดเลือกแรงงานต่างด้าว จากความรู้ ความสามารถ (3) จัดอบรมความรู้ ให้แก่แรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับกฎหมาย จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น (4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมาย

คำสำคัญ : การจ้างแรงงาน; ต่างด้าว; ไม่ถูกต้องกฎหมาย

Abstract

The objectives of this independent study were 1) to study problems of illegal workers employment in Thailand by considering social well-being, public health, and national security, and 2) to propose solutions to amend the law. The study methodology was qualitative in design by analyzing document, law, act, rule, order, announce, and legal document.

The study results indicated that illegal foreign workers employment problems in Thailand consisted of 1) for social well-being aspect, there was a scramble for work among foreign workers, burglary, quarrel over drinking which made some Thai people afraid. 2) For public health aspect, illegal foreign workers did not have any health examination and brought new disease to the country. 3) For national security aspect, illegal foreign workers would disrupt all over the country which caused problems in governance. Therefore, it should amend The Royal Decree on the Management of Foreign Workers (No. 2) B.E. 2561 Section 29/1 "There should be a provincial policy committee for foreign workers management which consisted of governor, sheriff, deputy district chief, provincial labor, police superintendent, revenue, village headman, medical doctor being director by position, qualified persons with knowledge and experience in labor, industrial, laws and human rights, appointed one person on each side. The director of Provincial Foreign Workers Administration Office would be a secretary". Section 30/1 "Provincial Foreign Worker Management Policy Committee have authority and function to determine policy, directed and managed foreign workers as following: 1) set policy for managing foreign workers, 2) set a policy for recruiting foreign workers based on knowledge and competency, 3) organized a training course for foreign workers related to the laws and local customs, 4) other function as required by laws".

Keywords : Foreign workers; employment; illegal.

บทนำ

ประเทศไทยต้องใช้แรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้จากการที่เศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วขึ้น ได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาด้านแรงงานภายในประเทศที่มีอยู่จำกัด และไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาดแรงงาน และในสภาวะที่ประเทศต้องขาดแคลนแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมดังกล่าว แรงงานต่างด้าวจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ไขปัญหา โดยในแต่ละปีจะมีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในภาคการเกษตรและภาคอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก โดยมีการขนย้ายแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานทั้งที่ถูกกฎหมายและที่ผิดกฎหมายของกลุ่มนักค้าแรงงานข้ามชาติ หรือมีการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าวเองโดยเฉพาะจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่น พม่า ลาว และกัมพูชา ที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศไทย ดังนั้นจึงเป็นช่องทางให้แรงงานเหล่านี้เข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ก่อให้เกิดผลกระทบต่อปัญหาทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและความมั่นคงตามมา (อริยพร โพธิ์ใส, 2554 : 175) สถิติคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานในประเทศไทยปี 2556 มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 1,183,835 คน โดยเพิ่มขึ้นจากปี ก่อน จำนวน 49,984 คน คิดเป็นร้อยละ 4.41 จำแนกตามลักษณะการเข้าเมืองสรุปได้ดังนี้ (1) คนต่างด้าวเข้าเมืองถูกกฎหมายมีจำนวนทั้งสิ้น 1,155,826 คน เพิ่มขึ้นจากปี

ก่อนจำนวน 215,295 คน คิดเป็นร้อยละ 22.89, (2) คนต่างด้าวเข้าเมืองผิดกฎหมายมีจำนวนทั้งสิ้น 28,009 คน ลดลงจากปี ก่อนจำนวน 165,311 คน คิดเป็นร้อยละ 85.51 คนต่างด้าวตามมติกรม.หากผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะเปลี่ยนสถานะเป็นคนต่างด้าวเข้าเมืองถูกต้องตามกฎหมาย มาตรา 9 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญากรรม (กรมการจัดหางาน วารสารสถิติจำนวนคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานทั่วราชอาณาจักร ประจำปี 2556)

แม้ว่าแรงงานต่างด้าวจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยให้เจริญเติบโตขึ้นก็จริง แต่การเข้ามาของแรงงานต่างด้าวในจำนวนมากเกินกว่าความต้องการแรงงานของระบบเศรษฐกิจไทย และถ้าเป็นแรงงานที่ไม่มีคุณภาพ หรือไม่ถูกต้องกฎหมายด้วยแล้ว แทนที่แรงงานเหล่านี้จะเป็นกำลังช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญเติบโต แต่อาจกลับกลายเป็นตัวการที่สร้างความเสียหายต่างๆ ให้แก่ประเทศไทยได้เช่นกัน ดังนั้นภาครัฐและภาคเอกชนจะต้องร่วมมือกันหาแนวทางในการป้องกันและลดความเสียหายต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมและประเทศชาติ ซึ่งแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ในปัจจุบัน ได้สร้างผลกระทบให้เกิดขึ้น ในสังคมไทย

จึงเห็นว่าแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยที่เป็นประเด็นปัญหาใหญ่อยู่ในปัจจุบันนี้ ก็คือแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย จากปัญหาการขาดแคลนแรงงานในประเทศไทยและความแตกต่างกันในทางเศรษฐกิจกลายเป็นปัจจัยดึงดูดแรงงานต่างด้าวลักลอบเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวเหล่านี้จะเป็นประโยชน์และมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทยอยู่พอสมควรก็ตาม แต่จำนวนแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายที่ได้หลั่งไหลเข้ามาอย่างมากมาย ได้ก่อให้เกิดปัญหาและเกิดผลกระทบต่างๆ ทางด้านสังคมความเป็นอยู่ทางด้านสาธารณสุข และทางด้านความมั่นคงของประเทศ จึงควรหาวิธีการแก้ไขไม่ให้มีปัญหาดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ซึ่งพิจารณาจาก (1) ปัญหาทางสังคมความเป็นอยู่ (2) ปัญหาทางด้านทางด้านสาธารณสุข และ (3) ปัญหาทางด้านความมั่นคงของประเทศ
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายทั้งของต่างประเทศและของประเทศไทยเกี่ยวกับปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย
3. เพื่อวิเคราะห์และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย

สมมุติฐานของการศึกษา

ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสังคมความเป็นอยู่ ปัญหาทางด้านสาธารณสุข และปัญหาทางด้านความมั่นคงของประเทศ ซึ่งถ้าหากมีการป้องกันปัญหาการใช้แรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทยปัญหาดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

ศึกษาจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 พระราชบัญญัติว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 และประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คน

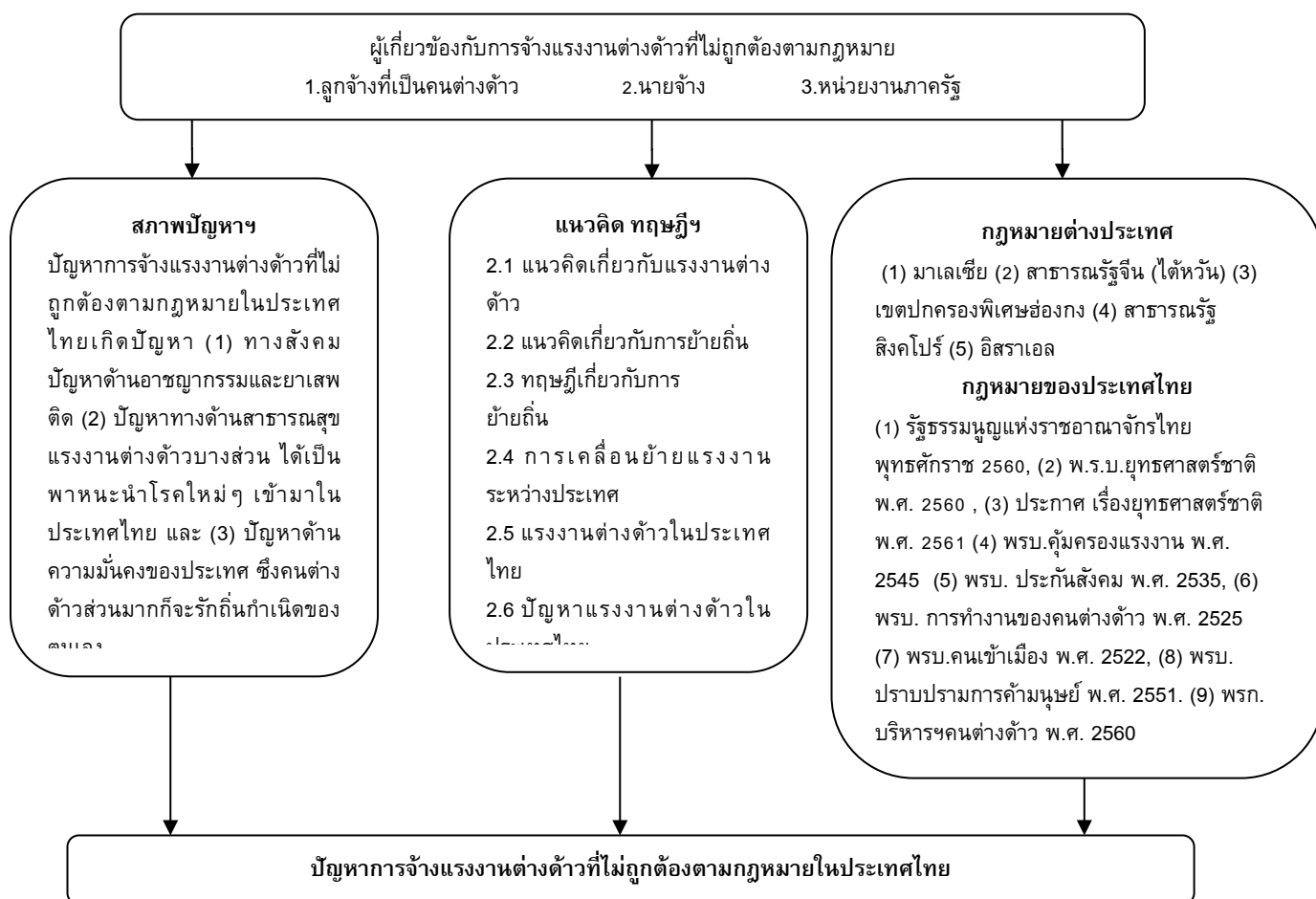
ต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ (หน้า 10 เล่ม 135 ตอนพิเศษ 28 ง ราชกิจจานุเบกษา 6 กุมภาพันธ์ 2561

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

“คนต่างด้าว” หมายถึง ผู้ซึ่งมิได้มีสัญชาติไทย โดยทั่วไปแล้วประชาชน ที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินของรัฐหนึ่งรัฐใด ย่อมประกอบไปด้วยบุคคลสองจำพวก คือ พลเมืองของรัฐนั้นจำพวกหนึ่ง กับอีกพวกหนึ่ง คือพลเมืองของรัฐอื่น ซึ่งเรียกว่า คนต่างด้าว คนต่างด้าว ที่เข้ามาอาศัยในดินแดนของรัฐใด ย่อมอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายของรัฐเช่นเดียวกับพลเมืองของรัฐนั้น (พระราชบัญญัติ สัญชาติ พ ศ 2508 มาตรา 4)

“การนำคนต่างด้าวมาทำงาน” หมายความว่า การดำเนินการใด ๆ เพื่อนำคนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง ภายใต้บันทึกความตกลงหรือบันทึกความเข้าใจที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ หรือตามนโยบายของรัฐบาลว่าด้วยการจ้างแรงงานมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ โดยจะมีค่าบริการหรือค่าตอบแทนหรือไม่ก็ตาม (พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 มาตรา 5)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทยเป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการศึกษาจากจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี ตั้วบทกฎหมาย พระราชบัญญัติ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แนวคำพิพากษาของศาลฎีกาเอกสารทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย

1. ปัญหาด้านสังคมความเป็นอยู่ จากการที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานโดยผิดกฎหมาย จึงไม่ผ่านการตรวจสอบ การขึ้นทะเบียน ควคุมไม่ได้ ไม่มีประวัติในการเข้ามาทำงาน จึงมักก่ออาชญากรรม เช่น มีการลักทรัพย์ ทำร้ายร่างกาย และยาเสพติด ยิ่งถ้ามีแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายจำนวนมาก ทำให้คนไทยบางส่วนเกิดความหวาดระแวงและหวาดกลัวภัยจากการที่แรงงานต่างด้าวผิดกฎหมาย อยู่ในชุมชน

นอกจากนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นกับชุมชนอีกประการที่เห็นได้ชัดเจน คือ เรื่องความเป็นอยู่ สิ่งแวดล้อม มีขยะมาก สกปรก ขาดความเป็นระเบียบ

2. ปัญหาทางด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย จะไม่มีการตรวจสุขภาพ เนื่องจากไม่ได้ผ่านการคัดกรองและขึ้นทะเบียนควบคุม แรงงานบางราย อาจจะเป็นพาหะนำเชื้อโรค เข้ามาในประเทศไทยได้ แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกลุ่มนี้ สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สภาวะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่สำคัญ

3. ปัญหาทางด้านความมั่นคง จากการที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยผิดกฎหมายเป็นจำนวนมาก จึงขาดการควบคุม และตรวจสอบ จึงกระจุกกระจายตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยไม่ทราบจำนวนและที่พักอาศัยของแรงงานต่างด้าวทั้งหมดที่มีอยู่แท้จริง ในขณะที่การบริหารแรงงานต่างด้าวยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นปัญหาแรงงานต่างด้าวจึงย่อมส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างด้าวแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควร เพราะถึงแม้จะสามารถผลักดันคนต่างด้าวกลับไปได้ แต่ไม่นาน คนเหล่านั้นก็เดินทางกลับเข้ามาในประเทศไทยอีก

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

1. เหตุจูงใจที่แรงงานต่างด้าวเข้ามาขายแรงงานในประเทศไทย เป็นลักษณะของการย้ายถิ่นซึ่งจุดหมายของการย้ายถิ่น คือ พื้นที่ปลายทาง ซึ่งเป็นปัจจัยที่ดึงดูดประกอบด้วยปัจจัยค่าแรง โอกาสทำงานมีมาก มีสถานศึกษาดี มีสถานบริการหลากหลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกบ้านเรือนงดงาม สามารถหาบ้านพักอาศัยได้ หรือมีความยุติธรรมและความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน เป็นต้น สำหรับปัจจัยต่อต้านหรือผลักดันก็มีอาจรวมถึงลักษณะความยากจน มีใจผู้ร้ายมาก คนในสังคมไม่มีน้ำใจ สภาวะแวดล้อมเสื่อม อากาศร้อน รถติด และที่ดินและบ้านมีราคาแพงเกินกว่าจะหามาเป็นเจ้าของ ผู้ย้ายถิ่นจะพิจารณาปัจจัยต่างๆ ในพื้นที่ปลายทางประกอบการตัดสินใจที่จะดำเนินการย้ายถิ่น อุปสรรคที่อยู่ระหว่างพื้นที่ต้นทางและพื้นที่ปลายทาง ขึ้นอยู่กับอุปสรรคในระหว่างพื้นที่ต้นทางกับพื้นที่ปลายทาง อุปสรรคในกระบวนการของการเดินทางอันได้แก่ค่าใช้จ่ายระยะเวลาและขั้นตอนต่างๆ ที่จะต้องผ่านจากพื้นที่ต้นทางไปสู่พื้นที่ปลายทาง ถ้าอุปสรรคไม่หนักหนาหรือมีน้อยก็จะช่วยให้การตัดสินใจได้ง่าย

2. แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมาย พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522 ซึ่งได้แก่คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ 1) คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานประเภทตลอดชีพ ได้แก่ คนต่างด้าวที่เข้ามาถูกต้องตามกฎหมายคนเข้าเมืองของกองตรวจคนเข้าเมืองกรมตำรวจและมีใบอนุญาตประกอบอาชีพของกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม ซึ่งจะได้รับอนุญาตให้ประกอบอาชีพตามที่ระบุ เอาไว้ และมีระยะเวลาตลอดชีพ คนต่างด้าวประเภทนี้จะเข้ามาก่อนประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 322 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ.2515 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 14 มีนาคม พ.ศ.2516 เพื่อขอมีใบอนุญาตตลอดชีพโดยที่รัฐบาลจะสามารถควบคุมคนต่างด้าวเหล่านั้นและเพื่อมิให้แย่งอาชีพคนไทยต่อไปในอนาคต ซึ่งคนต่างด้าวประเภทนี้ส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติจีนและอินเดีย และจะมีจำนวนลดลงเรื่อย ๆ เพราะในปัจจุบันไม่มีการออกใบอนุญาตประเภทนี้แล้ว 2) คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตทำงานประเภทส่งเสริมการลงทุนได้แก่คนต่างด้าวที่ได้รับใบอนุญาตให้เข้ามาทำงานในราชอาณาจักรตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนคนต่างด้าวประเภทนี้จะเป็นแรงงานฝีมือที่มีความชำนาญงานและเข้ามาทำงานในตำแหน่งงานบริหารงาน จัดการ วิศวกร

และผู้ปฏิบัติงานในสาขาที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ส่วนใหญ่เป็นคนสัญชาติญี่ปุ่น รองลงมาคือจีนและอเมริกาตามลำดับ 3) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตทำงานประเภทชั่วคราวได้แก่คนต่างด้าวที่รับอนุญาตให้เข้ามาในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวภายใต้กฎหมายอื่น

3. แรงงานต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ที่เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยฝ่าฝืนพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช 2522 ซึ่งได้แก่ คนต่างด้าวดังต่อไปนี้ (1) คนต่างด้าวที่เข้าเมืองโดยผิดกฎหมายแต่มีใบอนุญาตทำงานคนต่างด้าวตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าวได้แก่ คนต่างด้าวที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าเมืองโดยถูกต้องตามกฎหมายคนเข้าเมือง คือ 1) คนต่างด้าวที่ถูกเนรเทศตามกฎหมายว่าด้วยการเนรเทศซึ่งได้รับการผ่อนผันให้ไปประกอบอาชีพ ณ ที่แห่งใดแทนการเนรเทศหรืออยู่ในระหว่างรอการเนรเทศ 2) คนต่างด้าวที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองและอยู่ในระหว่างรอการส่งกลับออกนอกราชอาณาจักร 3) คนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักร แต่ไม่ได้รับสัญชาติไทยตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น 4) คนต่างด้าวโดยผลของการถูกถอนสัญชาติตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 337 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 หรือตามกฎหมายอื่น คนต่างด้าวประเภทนี้ส่วนใหญ่ได้แก่ ชาวจีน ชาวเขมร ชาวลาวที่อพยพเข้ามาในประเทศไทย ซึ่งกำลังรอการส่งตัวไปยังประเทศที่สามพวกอพยพเหล่านี้จะมากับบริเวณใด ๆ ก็เป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณรัฐบาลจึงพิจารณาว่าใครที่มีความประพฤติดีก็จะอนุญาตให้ออกมาทำงานได้เป็นการชั่วคราวโดยที่กำหนดอาชีพให้ทำได้จำนวน 27 อาชีพ

4. ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายในประเทศไทย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า แรงงานต่างด้าวที่อพยพเข้ามาทำงานในประเทศไทย ได้ก่อให้เกิดทั้งผลดีและผลเสีย ผลดี คือ การเข้ามาทำงานของแรงงานต่างด้าวนี้ นอกจากเป็นการบรรเทาปัญหาการขาดแคลนแรงงานในท้องถิ่นโดยทั่วไปแล้วยังเป็นการสร้างความได้เปรียบทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ อันเนื่องมาจากแรงงานอพยพกลุ่มนี้สามารถทดแทนแรงงานรับจ้างในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรมหรือบริการที่มีปัญหาขาดแคลนอย่างรุนแรงและสามารถเสริมสร้างฐานะการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศในด้านการเกษตร การก่อสร้างและการประมงได้เป็นอย่างดี ในด้านผลเสีย คือการที่แรงงานต่างด้าวอพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้นได้ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบหลายด้านด้วยกัน

ปัญหาทางด้านสังคมความเป็นอยู่ (1) การเข้ามาเป็นจำนวนมากของแรงงานเหล่านี้ ได้สร้างปัญหาในด้านความไม่สงบเรียบร้อยในสังคม โดยเฉพาะปัญหาอาชญากรรม โสเภณี เป็นต้น (2) ก่อให้เกิดปัญหาวัฒนธรรมแรงงานต่างด้าวที่เข้าไปขายแรงงานก็อาจจะนำวัฒนธรรมหรือขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติตนเองเข้าสู่ประเทศไทยไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม เช่น วัฒนธรรมในการกิน การอยู่อาศัย ประเพณีต่าง ๆ (3) อาจก่อให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยขึ้นได้ในอนาคตเนื่องจากรัฐบาลปล่อยให้มีการเพิ่มขึ้นของประชากรหลายเชื้อชาติในประเทศโดยไม่มีมาตรการควบคุมดูแลที่ดีพอ (4) ทางด้านประชากร อาจส่งผลกระทบต่ออยู่ร่วมกันหรือการกระจายตัวของประชากรมีการพักอาศัยอย่างแออัดก่อให้เกิดปัญหาส้วมในท้องถิ่นกระทบถึงสุขภาพอนามัยความเป็นอยู่ที่ต่ำกว่ามาตรฐานทำให้เกิดโรคระบาด เป็นต้น (5) มีปัญหาด้านสุขภาพอนามัยเนื่องจากการตรวจสอบพบว่าแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในประเทศไทย ได้นำเอาโรคต่าง ๆ เข้ามา (6) เมื่อมีการเข้ามาของแรงงานต่างด้าว ก็อาจจะมีการแต่งงานระหว่างคนต่าง ด้าวกับคนไทยเกิดขึ้นหรืออาจจะเป็นการแต่งงานกันเองระหว่างคนต่างด้าวด้วยกัน เมื่อเกิดบุตรหลานก็จะก่อให้เกิดปัญหาเรื่องสัญชาติตามมา เด็กผู้หญิงที่ไม่สามารถเรียนหนังสือ หรือไม่มีสัญชาติที่แน่นอนไม่มีทางประกอบอาชีพ (7) อาจสร้างปัญหาความแตกแยก ชัดแย้งและการไม่ยอมรับของคนในชาติ

ปัญหาทางด้านสาธารณสุข แรงงานต่างด้าวบางส่วน ได้เป็นพาหนะนำโรคใหม่ๆ เข้ามาในประเทศไทย ถึงแม้ว่าแรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการตรวจสอบสุขภาพและค้นหาโรคจากหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดและได้รับบัตรประกันสุขภาพ แต่ก็มีจำนวนน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายและไม่ขึ้นทะเบียน แรงงานต่างด้าวที่ยังไม่ขึ้นทะเบียนกลุ่มนี้สร้างปัญหาและผลกระทบในด้านสาธารณสุขต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความยากลำบากในการเข้าถึงบริการสาธารณสุข และการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ อันก่อให้เกิดผลกระทบในแง่ลบแก่สภาวะสุขภาพอนามัยต่อแรงงานต่างด้าว เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดต่อที่สำคัญ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การที่แรงงานต่างด้าวหลายชาติเข้ามาทำงานในไทยได้อย่างเสรีและเป็นจำนวนมาก และอาจมีแรงงานต่างด้าวบางคนไม่ได้ผ่านการตรวจโรค ซึ่งแรงงานเหล่านี้อาจนำโรคติดต่อต่างๆ เข้ามาในประเทศไทย และได้กลายเป็นตัวการในการแพร่ขยายโรคที่ติดมากับตัวแรงงานต่างด้าวไปสู่ชุมชนต่างๆ ซึ่งหน่วยงานสาธารณสุขและหน่วยงานฝ่ายปกครองจะต้องเตรียมการทั้งอุปกรณ์ บุคลากรสายแพทย์และพยาบาล อาคารสถานที่ รวมทั้งงบประมาณให้พร้อมเพียงเพื่อแก้ไขปัญหา

ปัญหาความมั่นคงปลอดภัย ในส่วนของแรงงานต่างด้าวที่ลักลอบเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยหรือเพื่อจะเดินทางไปประเทศอื่นๆ อาจก่อปัญหาการก่อการร้ายและใช้ประเทศไทยเป็นฐานในการก่ออาชญากรรมเพื่อก่อการร้ายทั้งในและต่างประเทศและอาจมีผลต่อความไม่สงบเรียบร้อยตามแนวชายแดนได้นอกจากนั้นปัญหาในเรื่องชนกลุ่มน้อยจะเป็นปัญหาที่นำไปสู่ความขัดแย้งระหว่าง เผ่าพันธุ์ ซึ่งจะเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสงครามกลางเมืองได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติและความปลอดภัยของสังคมการเข้ามาทำงานและอยู่อาศัยร่วมกันของแรงงานต่างด้าวหลายชาติในประเทศไทยเป็นเวลานาน อาจก่อให้เกิดปัญหาชนกลุ่มน้อยของคนชาติต่างๆ ขึ้นเนื่องจากเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นพวกกับกลุ่มคนที่มีภาษา วัฒนธรรม และความเชื่อต่างๆ ที่เหมือนกัน แต่อาจมีความขัดแย้งกับกลุ่มคนที่มีเชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรม และความเชื่อที่แตกต่างกัน การเปิดเสรีให้แรงงานต่างด้าวเข้ามาอยู่รวมกันเป็นจำนวนมากเป็นเวลานานอาจนำไปสู่การเรียกร้องขอปกครองตนเอง และอาจมีการแก้ปัญหาด้วยการสู้รบกันจนกลายเป็นสงครามที่สร้างความเสียหายให้แก่ประเทศชาติ

5) มาตรการทางกฎหมายในการจ้างแรงงานต่างด้าวของประเทศไทย

1.) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับปัญหาผลกระทบจากการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทย ได้แก่ สิทธิและเสรีภาพ บุคคลย่อมมีสิทธิ และเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญ การใช้สิทธิหรือเสรีภาพจะต้องไม่กระทบกระเทือนหรือเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และไม่ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอื่น

2.) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่มีบทบัญญัติ ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งจะต้องไม่น้อยกว่ายี่สิบปี การประกาศใช้ยุทธศาสตร์ชาติให้ทำเป็นประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ และหน่วยงานของรัฐทุกหน่วยมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ เป็นกฎหมายที่มีการกำหนดนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของคณะรัฐมนตรีก่อนที่จะเข้ารับบริหารราชการแผ่นดิน การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ และแผนอื่นใดรวมตลอดทั้งการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ

3.) ประกาศเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างยุทธศาสตร์ชาติตามที่ กฎหมายกำหนดแล้ว ยุทธศาสตร์ชาติด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ ในด้านกฎหมายมีความสอดคล้องเหมาะสมกับบริบทต่าง ๆ และมีเท่าที่จำเป็น กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับมีเท่าที่จำเป็น ทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งใช้กฎหมาย เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการพัฒนา การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ไข ปัญหาและอุปสรรคที่นำไปสู่ความเหลื่อมล้ำด้านต่าง ๆ เอื้อต่อการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

4.) พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายที่บัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง โดยกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการจ้างการใช้แรงงานและการจัดสถานที่และอุปกรณ์ในการทำงาน เพื่อให้ผู้ทำงานมีสุขภาพอนามัยอันดีมีความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย และได้รับค่าตอบแทนตามสมควร กฎหมายคุ้มครองแรงงานที่ใช้บังคับในปัจจุบัน ใช้บังคับแก่นายจ้าง ลูกจ้างในการจ้างงานทุกราย ไม่ว่าจะประกอบกิจการประเภทใด และไม่ว่าจะมีจำนวนลูกจ้างเท่าใด บทคุ้มครองลูกจ้าง

5.) พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2525 หลักสำคัญ คือ ห้ามคนต่างด้าวทำงานในงานบางประเภทโดยเด็ดขาด ส่วนการทำงานในประเภทซึ่งคนต่างด้าวจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตให้ทำงาน (มาตรา 6 และ 7) บุคคลต่างด้าวจะทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับใบอนุญาตทำงานจากอธิบดีกรมการจัดหางาน หรือผู้ที่อธิบดีกรมการจัดหางานมอบหมาย การอนุญาตให้คนต่างด้าวทำงานได้หรือไม่อย่างไรเป็นดุลยพินิจของอธิบดี ในกรณีที่มิได้รับอนุญาตให้ทำงาน กฎหมายกำหนดให้มีการอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีได้ (มาตรา 17) งานที่คนต่างด้าวเกี่ยวข้องกับการลงทุนที่สำคัญ เช่น งานด้านบริหาร กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการต่าง ๆ งานด้านเทคนิค เช่น วิศวกร ช่างเทคนิคในบางสาขา งานด้านการเงิน และการตลาด ซึ่งโดยลักษณะของงานแล้ว เห็นว่ามีความจำเป็นและเหมาะสมที่จะให้คนต่างด้าวทำได้

6.) พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 เพื่อจัดการและควบคุมการเข้ามาในราชอาณาจักรของคนต่างด้าวให้ดีและรัดกุมขึ้น โดยกำหนดให้คนต่างด้าวซึ่งเดินทางเข้ามาในหรือออกไปนอกราชอาณาจักรจะต้องเดินทางเข้ามาหรือออกไปตามช่องทาง ด่านตรวจคนเข้าเมือง เขตท่าสถานี หรือท้องที่และตามกำหนดเวลา

7.) พระราชบัญญัติว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนดลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคลที่มีได้จำกัดแต่เฉพาะหญิงและเด็กและกระทำด้วยวิธีการที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การนำบุคคลเข้ามาค้าประเวณีในหรือส่งไปค่านอกราชอาณาจักร บังคับใช้แรงงานบริการหรือขูดรีด บังคับตัดอวัยวะเพื่อการค้า หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบประการอื่น มีประเด็นสำคัญ คือ ห้ามแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ 1) เป็นธุระจัดหา ซื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขัง จัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งบุคคลใด โดยข่มขู่ ใช้กำลังบังคับ ลักพาตัว ฉ้อฉล หลอกลวง ใช้อำนาจโดยมิชอบ หรือโดยให้เงินหรือผลประโยชน์อื่นแก่ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลบุคคลนั้นเพื่อให้ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลให้ความยินยอมแก่ผู้กระทำความผิดในการแสวงหาประโยชน์จากบุคคลที่ตนดูแล หรือ 2) เป็นธุระจัดหา ซื่อ ขาย จำหน่าย พามาจากหรือส่งไปยังที่ใด หน่วงเหนี่ยวกักขังจัดให้อยู่อาศัย หรือรับไว้ซึ่งเด็กผู้หนึ่งกระทำความผิดฐานค้ามนุษย์ (มาตรา 33) ผู้วิจัยมีความเห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 กำหนด

ลักษณะความผิดให้ครอบคลุมการกระทำเพื่อแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบจากบุคคล เป็นการป้องกันแรงงานต่างด้าวมิให้ตกเป็นเหยื่อในการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ

8.) พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 ผู้ขออนุญาตนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ ต้องเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด คนต่างด้าวจะต้องได้รับอนุญาตให้ทำงานจากนายทะเบียน เว้นแต่คนต่างด้าวซึ่งเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมือง เพื่อทำงานอันจำเป็นและเร่งด่วนตามที่อธิบดีประกาศกำหนดซึ่งมีระยะเวลาการทำงานให้เสร็จสิ้นภายในสิบห้าวัน แต่คนต่างด้าวจะทำงานนั้นได้เมื่อได้มีหนังสือแจ้งให้นายทะเบียนทราบการขออนุญาตทำงาน ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงแบบใบอนุญาตทำงานให้ เป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด (มาตรา 59) คนต่างด้าวต้องมีถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักรหรือได้รับอนุญาตให้เข้ามาในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวตามกฎหมายว่าด้วยคนเข้าเมืองโดยมิใช่ได้รับอนุญาตให้เข้ามาในฐานะนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา 60)

9.) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การอนุญาตให้คนต่างด้าวบางจำพวกเข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2561 เป็นกฎหมายที่กำหนดให้ คนต่างด้าวที่จะได้รับอนุญาตให้เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรเป็นกรณีพิเศษ ได้แก่ (1)คนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมา ที่ผ่านการตรวจสอบ คัดกรอง ความสัมพันธ์นายจ้าง-ลูกจ้าง และมีหนังสือรับรองจากกรมการจัดหางาน ตามประกาศกระทรวงแรงงาน เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการขออนุญาตทำงานและการอนุญาตให้ทำงานตามพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 ฉบับลงวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ที่ยังไม่ได้พิสูจน์สัญชาติ หรือผ่านการพิสูจน์สัญชาติจากประเทศต้นทาง หรือที่ได้รับการตรวจลงตราและประทับตราให้อยู่ในราชอาณาจักรถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2561 และมีอายุไม่เกินห้าสิบห้าปี นับถึงวันที่ 31 มีนาคม พ.ศ. 2561 ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงบุตรของคนต่างด้าวที่เกิดในราชอาณาจักรระหว่างบิดา หรือมารดาได้รับอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักร มาตราการอื่นๆอีกที่เป็นประโยชน์แก่แรงงานต่างด้าว

6. มาตรการทางกฎหมายในการจ้างแรงงานต่างด้าวของต่างประเทศ

(1) สหพันธรัฐมาเลเซีย มาเลเซีย มีนโยบายอนุญาตให้แรงงานต่างชาติเข้ามาทำงานในมาเลเซียได้ ได้แก่ 1) มาเลเซียอนุญาตให้แรงงานต่างชาติทำงานในประเทศมาเลเซียในทุกภาคการผลิต ยกเว้นอาชีพ 134 อาชีพ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแรงงานฝีมือและกึ่งฝีมือ เช่น นักดนตรี ช่างเทคนิค พนักงานขับรถ พนักงานเสิร์ฟ ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลต้องการให้ช่างฝีมือและกึ่งฝีมือเป็นคนงานมาเลเซีย ทั้งยังเป็นการลด การพึ่งพาแรงงานต่างชาติอีกด้วย 2) มาเลเซียอนุญาตให้แรงงานต่างชาติประเภทไร้ฝีมือทำงาน จำนวน 13 ประเทศ คือ ไทย เมียนมาร์ กัมพูชา เนปาล อินโดนีเซีย ลาว ฟิลิปปินส์ (เฉพาะแม่บ้าน) คาซัคสถาน เดียร์กเมนิสถาน เวียดนาม อุซเบกิสถาน จีน และบังกลาเทศ เป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมการผลิต การก่อสร้าง และการเกษตร เพื่อสร้างความสมดุลในการนำเข้าแรงงานจากประเทศต่างๆ โดยไม่พึ่งพาแรงงานจากประเทศใดประเทศหนึ่งเพียงประเทศเดียว 3) อนุญาตให้นำเข้าคนงานรับใช้ในบ้านได้จาก 5 ประเทศ คือ อินโดนีเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ กัมพูชา และศรีลังกา โดยคนงานต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปี 4) ไม่อนุญาตให้นายจ้างแรงงานต่างชาติที่ถูกกักกันในค่ายกักกันอีก 5) มาเลเซียมีนโยบายผลักดันแรงงานต่างชาติผิดกฎหมายโดยการจับกุม ถูกปรับและส่งกลับประเทศ

(2) ใต้หวัน มีการออกวีซ่าบริการจ้างงาน ดังนี้ 1) ระบบการอนุมัติ แรงงานต่างด้าวที่ต้องการจะทำงานในใต้หวัน จะต้องขออนุมัติต่อรัฐบาลก่อนที่จะเข้าประเทศ และจะต้องได้รับการจ้างงานจากนายจ้างใต้หวันเสียก่อน 2) ระยะเวลาการอนุญาตการจ้างงาน การอนุญาตการจ้างแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ มี

อายุไม่เกิน 1 ปี และสามารถต่ออายุได้เพียง 1 ครั้ง ไม่เกิน 1 ปี การอนุญาตการจ้างงานแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้ชำนาญงานทางอาชีพมีอายุไม่เกิน 2 ปี และสามารถต่ออายุได้อีกไม่เกิน 1 ปี 3) สิทธิในการเปลี่ยนแปลงงานหรือนายจ้าง แรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือจะเปลี่ยนแปลงงานหรือนายจ้างไม่ได้ แรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้ชำนาญงานทางอาชีพ จะได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนแปลงงานหรือนายจ้างได้ขณะอยู่ในการจ้างแรงงานของนายจ้าง และระหว่างการอนุมัติการจ้างงาน ยังมีอายุใช้บังคับได้อยู่ ภายใต้เงื่อนไขว่าการอนุมัติใหม่จะต้องเป็นการกระทำร่วมกันโดยนายจ้างเก่าและนายจ้างใหม่ล่วงหน้า 4) การทำสัญญาจ้างงาน ในการทำงานทั้งแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ และแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้ชำนาญงานทางอาชีพจะต้องมีการทำสัญญาจ้างงาน สัญญาจ้างงาน คือ สัญญาระหว่างนายจ้างกับแรงงานต่างด้าว 5) อัตราค่าจ้าง แรงงานต่างด้าวจะได้รับค่าจ้างตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาจ้างงาน แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำของไต้หวัน นายจ้างต้องจ่ายค่าจ้างเป็นเงินเต็มจำนวน แต่อาจหักภาษีเงินได้และเบี่ยประกันกองทุนประกันภัยแรงงาน และเบี่ยประกันสุขภาพซึ่งแรงงานต่างด้าวมีหน้าที่ต้องชำระตามกฎหมาย 6) ข้อกำหนดในการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว กฎหมายกำหนดให้นายจ้างต้องให้ความคุ้มครองแก่แรงงานต่างด้าว (กระทรวงแรงงาน, 2547)

(3) ส่องกง ไม่มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อใช้บังคับกับแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะ โดยแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานในส่องกงอย่างถูกต้องตามกฎหมายจะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายแรงงานส่องกงเหมือนกับชาวส่องกงทุกประการ ซึ่งพอจะสรุปหลักเกณฑ์ได้ดังนี้ 1) ระบบการอนุมัติแรงงานต่างด้าวจะต้องได้รับอนุมัติใบอนุญาตทำงานก่อนเข้ามาทำงานในส่องกง 2) ระยะเวลาการอนุญาตการจ้างงาน ส่องกงไม่มีการกำหนดระยะเวลาของการอนุญาตการจ้างงาน ระยะเวลาการจ้างงานจะถูกกำหนดไว้โดยนายจ้าง และแรงงานต่างด้าว โดยระบุไว้ในสัญญาจ้างงาน 3) การทำสัญญาจ้างงาน นายจ้างและแรงงานต่างด้าว จะต้องทำสัญญาจ้างงานโดยเงื่อนไขและสภาพการจ้างงานของแรงงานต่างด้าว จะระบุไว้ในสัญญามาตรฐาน ซึ่งลงชื่อนายจ้างและแรงงานต่างด้าวกฎหมายมิได้กำหนดให้มีการทดลองงานยกเว้นแต่สัญญาจ้างงานระบุไว้ เช่นทดลองงาน 90 วัน 4) อัตราค่าจ้าง แรงงานต่างด้าวจะได้รับค่าจ้างตามที่ได้ตกลงไว้ในสัญญาจ้างงาน แต่ทั้งนี้จะต้องไม่ต่ำกว่าที่แรงงานส่องกงได้รับ 5) ข้อกำหนดในการคุ้มครองแรงงานต่างด้าว แรงงานต่างด้าวทุกคนที่เข้ามาทำงานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย จะได้รับการคุ้มครองเช่นเดียวกับแรงงานส่องกง

(4) สาธารณรัฐสิงคโปร์ ได้บัญญัติกฎหมายที่เกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว คือ กฎหมายตรวจคนเข้าเมือง และกฎหมายการจ้างงาน ซึ่งใช้บังคับกับแรงงานต่างด้าวโดยเฉพาะ สามารถสรุปหลักเกณฑ์ได้ดังนี้ 1) ระบบการอนุมัติ มี 2 แบบ คือ (1)ใบอนุญาตการจ้างงาน ใช้สำหรับแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้มีคุณสมบัติทางอาชีพ หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญ หรือมีความชำนาญทางด้านเทคนิค โดยแรงงานต่างด้าวดังกล่าว จะต้องไม่เป็นผู้ที่ได้รับใบอนุญาตการให้ทำงาน (2) ใบอนุญาตการให้ทำงานใช้สำหรับแรงงานต่างด้าวไร้ฝีมือ ซึ่งเข้ามาเพื่อทำงานในสิงคโปร์ภายใต้พระราชบัญญัติข้อบังคับการจ้างงาน 2) ระยะเวลาการอนุญาตการจ้างงาน ใบอนุญาตการจ้างงานของแรงงานต่างด้าวที่เป็นผู้มีความชำนาญทางด้านเทคนิค มีอายุไม่เกิน 5 ปี เว้นแต่จะมีการต่อใบอนุญาต ซึ่งเป็นการอนุมัติเป็นคราวๆ ไป

(5) อิสราเอล รัฐบาลอิสราเอลอนุญาตให้แรงงานต่างชาติทำงานในประเทศอิสราเอลมีระยะเวลารวม 5 ปี 3 เดือน โดยให้วีซ่าปีต่อปี ยกเว้นงานดูแลคนชราและผู้พิการ ซึ่งสามารถอยู่ทำงานได้เกิน 5 ปี นับติดต่อกันตั้งแต่เดินทางไปทำงานในอิสราเอลครั้งแรก ไม่ว่าจะทำงานกับนายจ้างรายใด เพื่อป้องกันการฝ่าฝืนกฎหมายอิสราเอล ทางกรอิสราเอลได้ออกระเบียบเพิ่มเติมในการอนุญาตวีซ่าแก่แรงงานต่างชาติที่เดินทางไปทำงานในประเทศอิสราเอล โดยต้องแสดงหลักฐานการเกิด (สูติบัตร) หากพบว่าชื่อไม่ตรงกับสูติบัตร ทางกรอิสราเอลจะสันนิษฐานว่าเคยทำงานในอิสราเอลแล้ว และจะปฏิเสธไม่ให้คนงานดังกล่าวเข้า

ประเทศอิสราเอลอีก นายจ้างมีสิทธิหักเงินค่าจ้างของแรงงานต่างชาติได้ตามที่กำหนด คือ ภาษีรายได้ การประกันสุขภาพ ค่าที่พักอาศัย รวมทั้งเงินค่าจ้างที่นายจ้างจ่ายล่วงหน้าไปก่อน

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ สรุปลผล อภิปรายผล การศึกษาเกี่ยวกับ ปัญหาการจ้างแรงงานต่างด้าวที่ไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายในประเทศไทย ผู้ศึกษาจะได้ เสนอแก้ไข พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 ดังต่อไปนี้

1. แก้ไข พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มาตรา 29/1 “ให้มีคณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว ประจำจังหวัด ซึ่งประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ ปลัดอำเภอ แรงงานจังหวัด ผู้กำกับตำรวจ สรรพากร กำนันผู้ใหญ่บ้าน นายแพทย์ประจำโรงพยาบาล เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้มีความรู้หรือประสบการณ์ด้านแรงงาน ด้านอุตสาหกรรม ด้านกฎหมาย และด้านสิทธิมนุษยชน ด้านละหนึ่งคน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าวประจำจังหวัดเป็นเลขานุการ”

2. แก้ไข พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2561 มาตรา 30/1 “คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวประจำจังหวัด มีอำนาจหน้าที่ กำหนดนโยบายและกำกับการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าวดังต่อไปนี้ (1) กำหนดนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว (2) กำหนดนโยบายพิจารณารับสมัครคัดเลือกแรงงานต่างด้าว จากความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับตำแหน่งงาน (3) จัดอบรมความรู้ให้แก่แรงงานต่างด้าวเกี่ยวกับกฎหมาย จารีตประเพณีแห่งท้องถิ่นที่จะไปปฏิบัติงาน (4) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมาย”

3. ควรตั้งคณะกรรมการคุ้มครองแรงงานประจำจังหวัด เพื่ออำนวยความสะดวกในการที่แรงงานต่างด้าวขอขึ้นทะเบียนด้วยตนเองได้ เพื่อเข้ามาทำงานในประเทศไทย ให้มีการลดขั้นตอน ลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ เนื่องจากแรงงานต่างด้าวในปัจจุบันไม่สามารถมาขอขึ้นทะเบียนด้วยตนเองได้ จะต้องผ่านกระบวนการผู้รับอนุญาตให้นำคนต่างด้าวมาทำงานโดยการประกอบธุรกิจนำคนต่างด้าวมาทำงานกับนายจ้างในประเทศ หรือ การที่นายจ้างสามารถที่จะนำคนต่างด้าวมาทำงานในประเทศได้เอง จะเป็นการปฏิบัติงานหลายขั้นตอนและเสียค่าใช้จ่ายมาก จะเป็นการลดการจ้างแรงงานต่างด้าวผิดกฎหมายในประเทศไทยลงได้

เอกสารอ้างอิง

- กานต์มณี ไวยครุฑ. (2557). แนวทางการพัฒนาระบบการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวชาวกัมพูชาในเขตพื้นที่ จังหวัดสระแก้ว.วารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 11 ฉบับที่ 53 เมษายน – มิถุนายน 2557. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิริติ เชาวต์ฤชณาวงษ์. (2556). วิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของแรงงานข้ามชาติในสังคมไทย เขตเทศบาล ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจ มหบัณฑิตสาขาการประกอบการมหาวิทยาลัยศิลปากร. 2556.
- กุศล สุนทรธาดา.(2541). พฤติกรรมสุขภาพของชาวไทยบนพื้นที่สูง. พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ
- จันทราณี สงวนนาม.(2549). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล : กรณีศึกษา โรงเรียนสิริวิทย์วิทยา จังหวัดสมุทรปราการ, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย :มหาวิทยาลัย ราชภัฏธนบุรี.
- ชัยพงษ์ สำเนียง. (1-03-2556). สถานการณ์แรงงานต่างด้าวในประเทศไทย. สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ ม.เชียงใหม่ [ออนไลน์] www.siamintelligence.com/thai-labor-migration-status/
- ดิน ปรัชญพฤทธิ. (2548).เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารการพัฒนาและการพัฒนาการบริหารเล่ม 1, นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ทวิช เปล่งวิทยา. (2530). จิตวิทยาผู้นำ.กรุงเทพฯมหานคร : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- นิสกา ม่วงพัฒน์. (2558). การขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว: อุปสรรคและแนวทางแก้ไข .รายงานส่วนบุคคล โครงการพัฒนานักบริหารการเปลี่ยนแปลงรุ่นใหม่ รุ่นที่ 7 ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558
- เป็รื่อง กิจรัตน์ภร. (2543). การจัดการอุตสาหกรรมและการผลิต. กรุงเทพฯมหานคร : สถาบันราชภัฏพระนคร.
- พระมหาแพง เดชสีโล: .(2557). ได้ทำวิจัยเรื่อง การบริหารจัดการการใช้แรงงานต่างด้าวของผู้ประกอบการขนาดย่อมในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์).
- วิโรจน์ สารรัตน์ะ. (2542). การบริหาร หลักการทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา.กรุงเทพฯมหานคร : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ์.
- วาทีณี แก้วทับทิม. (2553). ผลกระทบจากการจ้างแรงงานข้ามชาติของไทยภายใต้ยุคพินิจสันัฐชาติ รายงานที่ตีอาร์ไอ ฉบับที่ 86 เดือนกันยายน 2553
- ศิริพร สัจจามันท์ และคณะ. (2557). การคุ้มครองแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย : กรณีศึกษา จังหวัดนนทบุรี
- สมคิด บางโม. (2545). การบริหาร. กรุงเทพฯมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม. (2558). สรุปลภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมปี 2558 และแนวโน้ม ปี 2559 สำนักงานแรงงานจังหวัดชุมพร.ขั้นตอนคนต่างด้าวเข้าทำงานในประเทศไทย [ออนไลน์] chumphon.mol.go.th/en/blank_job 03-03-2560
- สำนักงานบริหารแรงงานไทยไปต่างประเทศ: TOEA. [ออนไลน์] www.overseas.doe.go.th/15-03-2560
- สมสกุล เบนเฑิด และคณะ. (2546). การจัดการแรงงานต่างด้าวของสถานประกอบการแปรรูปอาหารทะเล ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร. หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภางค์ จันทวานิช (2540). รายงานวิจัยเรื่องการศึกษานโยบายเรื่องการเคลื่อนย้ายประชากรและ

ผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยการย้ายถิ่นแห่งเอเชีย สถาบันเอเชีย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุณี ฉัตราคม.(2523). เศรษฐศาสตร์แรงงานระหว่างประเทศ. กรุงเทพฯ:มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิริรัฐ สุกันธา. (2547). การเคลื่อนย้ายแรงงานข้ามชาติสัญชาติพม่า ในเขตภาคเหนือตอนบนของประเทศไทย. หลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

กฎหมาย / พระราชบัญญัติ/ประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ราชกิจจานุเบกษา 6 เมษายน 2560 เล่ม 134 ตอนที่
40 ก.

พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 . ราชกิจจานุเบกษา 31 กรกฎาคม 2560 เล่ม 134 ตอน
ที่ 79 ก.

ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 - 2580). ราชกิจจานุเบกษา 13 ตุลาคม 2561 เล่ม 135 ตอนที่
82 ก

พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 115/ตอนที่ 8 ก/หน้า 1/20 กุมภาพันธ์
2541.

พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 107/ตอนที่ 161/ตอนพิเศษ หน้า 1/1
กันยายน 2533.

พระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 96/ตอนที่ 28/ฉบับพิเศษ หน้า 45/1 มีนาคม
2522.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. 2551 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125/ตอนที่ 29 ก/
หน้า 28/6 กุมภาพันธ์ 2551.

พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. 2560 ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่
65 ก หน้า 1 / 22 มิถุนายน 2560

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

ขอบเขตของผลงานที่ตีพิมพ์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร ตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ และมีขอบเขตเนื้อหาครอบคลุมด้าน รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ และสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

การประเมินบทความ (Peer Review Process)

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารฯ จะต้องผ่านการพิจารณาให้ความเห็น ทบทวน และตรวจสอบ วิพากษ์ วิจัย ความถูกต้อง เหมาะสมทางวิชาการ จากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนอย่างน้อย 3 ท่าน ต่อบทความ ในรูปแบบพิชญพิจารณา (Peer-Reviewed) ก่อนลงตีพิมพ์ และเป็นการประเมินแบบการปกปิดสองทาง (Double blinded)

ประเภทของบทความที่รับตีพิมพ์

1. **บทความวิจัย (Research article)** หมายถึง บทความที่เขียนจากรายงานวิจัย รายงานผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย หรือวิทยานิพนธ์ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ของผู้วิจัย โดยสรุปย่อกระบวนการวิจัย ของงานวิจัยนั้น ๆ ให้มีความกระชับและสั้น อยู่ในรูปแบบของบทความความ ตามโครงสร้าง องค์ประกอบของบทความวิจัย โดยมีความยาวบทความ 10-15 หน้ากระดาษ A4

2. **บทความวิชาการ (Academic article)** หมายถึง บทความที่เขียนจากการรวบรวมความรู้ ทบทวนวรรณกรรมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง ในสาขาที่รับตีพิมพ์ เรียบเรียงเนื้อหาขึ้นใหม่ เพื่ออธิบาย วิเคราะห์ ข้อมูลจากเนื้อหา หรือเสนอแนะองค์ความรู้ทางวิชาการ นวัตกรรม ผลงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม โดยมีความยาวบทความ 10-15 หน้ากระดาษ A4

3. **บทความปริทรรศน์ (Review Article)** หมายถึง บทความในลักษณะวิจารณ์หรืออธิบายเหตุผลสนับสนุนในประเด็นที่เห็นด้วย และ มีความเห็นแตกต่างในมุมมองวิชาการ

4. **บทวิจารณ์หนังสือ (Book Review)** หมายถึง บทความที่วิพากษ์วิจารณ์เนื้อหาสาระ คุณค่า และคุณภาพของหนังสือ บทความหรือผลงานศิลปะ อาทิ นิทรรศการ ทัศนศิลป์ และการแสดงละครหรือดนตรี โดยใช้หลักวิชาและดุลยพินิจอันเหมาะสม

หลักเกณฑ์ในการส่งบทความ

1. บทความที่ผู้แต่งส่งมาเพื่อตีพิมพ์จะต้องเป็นบทความที่ยังไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่หรืออยู่ระหว่างการเสนอขอตีพิมพ์จากวารสารอื่น ๆ
2. เนื้อหาในบทความต้องไม่คัดลอก ลอกเลียน หรือไม่ตัดทอนจากบทความอื่นโดยเด็ดขาด (การละเมิดลิขสิทธิ์ถือเป็นการฝ่าฝืนข้อบังคับของวารสาร)
3. ผู้แต่งต้องเขียนบทความตามรูปแบบที่กำหนดไว้ในระเบียบการส่งบทความของวารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร
4. การพิจารณาบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารรัฐประศาสนศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยชินวัตร จะพิจารณาเฉพาะบทความที่ได้รับการประเมินให้ตีพิมพ์เผยแพร่จากผู้ทรงคุณวุฒิเท่านั้น
5. กรณีขอเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แต่งต้องปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และชี้แจงการแก้ไขต้นฉบับดังกล่าวมายังกองบรรณาธิการ

การเตรียมต้นฉบับ

รับการตีพิมพ์บทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดพิมพ์ด้วยโปรแกรม Microsoft Word 2003 ขึ้นไป โดยใช้ตัวหนังสือแบบ TH Sarabun New ขนาด 14 pt. ของบทความภาษาไทย บทความภาษาอังกฤษ ใช้ Time New Roman ขนาด 12 pt. กำหนดตั้งค่านำกระดาษ บน 1.5 นิ้ว ล่าง 1.0 นิ้ว ขวา 1.0 นิ้ว โดยความยาวของบทความไม่เกิน 15 หน้า โดยมีรูปแบบและส่วนประกอบ ดังต่อไปนี้

[ชื่อเรื่อง ภาษาไทย]

[TITLE IN CAPITAL LETTERS (ชื่อเรื่อง ภาษาอังกฤษ ใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทุกตัว)]

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) *¹ ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) ²
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) *¹, ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) ²

*¹ คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาไทย)

² คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย..... (ภาษาไทย)

*¹ คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาอังกฤษ)

² คณะ/สังกัด..... มหาวิทยาลัย.....(ภาษาอังกฤษ)

* E-mail ผู้รับผิดชอบบทความ (Corresponding Author): xxx@mail.com

---

วันที่รับบทความ xx xxxxx 2566 วันที่ไขบทความ xx xxxxx 2566 วันตอบรับบทความ xx xxxxx 2566

บทคัดย่อ

ระบุถึงความสำคัญของเรื่อง ครอบคลุมปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และผลการวิจัยโดยสังเขป บทคัดย่อเขียนเป็นภาษาไทย พิมพ์โดยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 points โดยมีเนื้อหารวมกันจำนวน 150 - 300 คำ (บทความภาษาอังกฤษ ไม่ต้องเขียนบทคัดย่อภาษาไทยในบทความ)

คำสำคัญ: คำสำคัญ1; คำสำคัญ2; คำสำคัญ3 (คำสำคัญจำนวน 3 - 5 คำ คั่นด้วยเครื่องหมาย ;)

ABSTRACT

ระบุถึงความสำคัญของเรื่อง ครอบคลุมปัญหา วัตถุประสงค์ ขอบเขตการวิจัย วิธีการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือ อุปกรณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา และผลการวิจัยโดยสังเขป บทคัดย่อเขียนเป็นภาษาอังกฤษ พิมพ์โดยตัวอักษร TH Sarabun New ขนาด 14 points โดยมีเนื้อหารวมกันจำนวน 150 - 300 คำ

Keywords: คำสำคัญ1; คำสำคัญ2; คำสำคัญ3 (คำสำคัญจำนวน 3 - 5 คำ คั่นด้วยเครื่องหมาย ;)

1. บทนำ

อธิบายความสำคัญของที่มาและปัญหาของงานวิจัย บทความที่เสนอจะต้องพิมพ์เป็นภาษาไทย หรือ ภาษาอังกฤษ โดยมีความสำคัญที่นำไปสู่การวิจัย ซึ่งการเริ่มต้นเขียนบทนำจะกล่าวถึงปัญหาที่นำมาทดลองหรือ

ศึกษาวิจัย โดยเน้นถึงสภาพปัญหาของความรู้ในตอนเริ่มการวิจัย บอกวัตถุประสงค์ ขอบเขตและวิธีการดำเนินการวิจัย และควรมีการอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้องเรื่องที่กำลังดำเนินการวิจัยอยู่

2. ทบทวนวรรณกรรม

กล่าวถึงภูมิหลังของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การตั้งคำถามกระดาษตามรูปแบบที่กำหนด [1]

3. วิธีการวิจัย

อธิบายเทคนิคและวิธีการวิจัย เช่น รายละเอียดของหน่วยทดลอง การบันทึกข้อมูล แผนการทดลองที่ใช้ อย่างชัดเจน การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่เหมาะสม สถานที่และช่วงเวลาดำเนินการวิจัย

3.1 การจัดทำรูปภาพ

ตัวอักษรทั้งหมดในรูปภาพ จะต้องมีขนาดใหญ่สามารถอ่านได้สะดวก รูปภาพทุกรูปจะต้องมีหมายเลขและคำบรรยายได้ภาพ หมายเลขและคำบรรยายรวมกันแล้วควรจะมีควมยาวไม่เกิน 2 บรรทัด

คำบรรยายได้ภาพ ห้ามใช้คำว่า “แสดง” เช่น ห้ามเขียนว่า “ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์...” ที่ถูกต้องควรเป็น “ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่าง...”

รูปลายเส้นจะต้องเป็นเส้นหมึกดำ ส่วนรูปถ่ายควรจะเป็นรูปขาวดำที่มีความคมชัด รูปสีอนุโลมให้ได้ และเพื่อความสวยงามให้เว้นบรรทัดเหนือรูปภาพ 1 บรรทัด และเว้นใต้คำบรรยายรูปภาพ 1 บรรทัด ตัวอย่างดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ธนบัตรแบบต่างๆ ของประเทศไทย (ที่มา: [1])

3.2 การเขียนสมการ

สมการทุกสมการจะต้องมีหมายเลขกำกับอยู่ภายในวงเล็บ และเรียงลำดับที่ถูกต้อง ตำแหน่งของหมายเลขสมการจะต้องอยู่ชิดขอบด้านขวาของคอลัมน์ ดังแสดงตัวอย่างในสมการที่ (1)

$$\frac{c+d}{e} = f$$

3.3 การจัดทำตาราง

ควรวีเส้นกรอบตารางด้วยหมึกดำให้ชัดเจน ตารางทุกตารางจะต้องมีหมายเลขและคำบรรยายกำกับเหนือตาราง เมื่อรวมกันแล้วควรมีความยาวไม่เกิน 2 บรรทัด ในคำบรรยายเหนือตารางห้ามใช้คำว่า “แสดง” เช่นเดียวกับกรณีรูปภาพ

เพื่อความสวยงาม ให้เว้นบรรทัดเหนือคำบรรยายตาราง 1 บรรทัด และเว้นบรรทัดใต้ตาราง 1 บรรทัด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 รายละเอียดรูปแบบตัวอักษรสำหรับการจัดทำบทความต้นฉบับ

องค์ประกอบ	ตัวอักษร	รูปแบบอักษร	ขนาดอักษร (pt.)
ชื่อเรื่องบทความ	TH Sarabun New	หนา	16
ชื่อผู้เขียน	TH Sarabun New	ธรรมดา	16
ชื่อหน่วยงานหรือสถาบัน ของผู้เขียน และที่อยู่ E-mail	TH Sarabun New	ตัวเอียง	14
บทคัดย่อ	TH Sarabun New	ธรรมดา	14
เนื้อหา	TH Sarabun New	ธรรมดา	14
เอกสารอ้างอิง	TH Sarabun New	ธรรมดา	14

3.4 ความยาวของบทความ

เมื่อรวมทุกส่วนแล้ว แต่ละบทความมีความยาวดังนี้ บทความทั่วไปมีความยาว 5 - 8 หน้ากระดาษ

A4

3.5 กรณีบทความภาษาอังกฤษ

ผู้พิมพ์บทความเป็นภาษาอังกฤษ ให้เขียนบทคัดย่อภาษาไทยด้วย

4. ผลการวิจัย

อธิบายผลการทดลองต่างๆ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การแปลความ ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ การเสนอผลการวิจัยควรเสนอตามลำดับของวัตถุประสงค์ และหรือสมมติฐาน อาจแสดงในรูปแบบของตาราง หรือภาพประกอบ

5. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

อธิบายเหตุผลที่ได้จากการศึกษา แสดงความเชื่อมโยง โดยการวิเคราะห์ความสอดคล้องหรือขัดแย้ง กับสมมุติฐานและหลักทฤษฎี หรือแนวคิด ตลอดจนเปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนหรือความต่างในสาระสำคัญกับผลการศึกษาของผู้อื่น ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยและแนวทางในการทำวิจัยต่อไป

คำขอบคุณ (ถ้ามี)

เป็นการแสดงความขอบคุณสำหรับหน่วยงานที่ให้ทุนวิจัย และผู้ช่วยเหลืองานวิจัย (แต่ไม่ได้เป็นผู้ร่วมงานวิจัย)

6. เอกสารอ้างอิง

รวบรวมรายการเอกสารทั้งหมดที่ผู้วิจัยได้ใช้อ้างอิงในการเขียนบทความ บอกแหล่งที่มาของข้อความ แนวคิด หรือข้อมูลต่าง ๆ เพื่อเป็นการให้เกียรติแก่บุคคลหรือสถาบัน องค์กรผู้เป็นเจ้าของข้อความ การอ้างอิงในบทความ ให้ใช้เครื่องหมายวงเล็บเหลี่ยม เช่น [2] จะต้องเรียงลำดับหมายเลขอ้างอิงจากหมายเลขน้อยไปสู่มหาเลขมากให้ถูกต้อง การอ้างอิงหมายเลขที่มีลำดับติดต่อกันให้ใช้รูปแบบดังนี้ [1] [2] หากมีการอ้างอิงซ้ำในเนื้อหาให้ใส่หมายเลขเดิม โดยต้องระบุชื่อบทความที่อ้างอิงให้ชัดเจน ให้จัดรายการอ้างอิงให้อยู่ในแนวตรงตามตัวอย่าง โดยเว้นระยะจากขอบซ้ายให้ตรงกันทุกรายการ โดยใช้รูปแบบ APA Style (American Psychological Association)

การเขียนบรรณานุกรมสำหรับหนังสือทั่วไป

[x] ชื่อผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ครั้งที่พิมพ์ (พิมพ์ครั้งที่ 2 เป็นต้นไป)/สถานที่พิมพ์:/สำนักพิมพ์./ปีที่พิมพ์.

บทความในวารสาร

[x] ชื่อผู้เขียนบทความ./ชื่อบทความ./ชื่อวารสาร, /ปีที่พิมพ์./ปีที่ (ฉบับที่), เลขหน้าที่ปรากฏ.

งานประชุมวิชาการ

[x] ชื่อผู้แต่ง, “ชื่อเรื่อง”/ใน ชื่องานที่ประชุมวิชาการ./สถานที่จัดงาน./ปี./pp.เลขหน้า.

การเขียนรายการอ้างอิงวิทยานิพนธ์

[x] ชื่อผู้เขียนวิทยานิพนธ์./ชื่อวิทยานิพนธ์./ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทหรือปริญญาตรี หรือวิทยานิพนธ์ปริญญาเอก) /บัณฑิต./ชื่อมหาวิทยาลัย/สถาบันการศึกษา./ปีที่พิมพ์.

เอกสารในเว็บไซต์

[x] ชื่อผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./ ปีที่พิมพ์./สืบค้นจาก URL หรือเว็บไซต์ของข้อมูล

[1] Fischer and Jordan. **Security analysis and portfolio management**, 6th edition.

Prentice-Hall, 1995, p.p. 38 - 41.

- [2] ภิญโญ สารร. หลักบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช, 2521.
  - [3] สายสนม ประดิษฐ์ดวง. ข้าวกล้องและรำข้าว-อาหารป้องกันโรค. วารสารอุตสาหกรรมเกษตร, 2541, 9(2), หน้า 38 - 41.
  - [4] ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ และคณะ. การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในโรงเรียนโดยกระบวนการทางคณิตศาสตร์, 2544. สืบค้นจาก <http://22web.kku.ac.th/%7Ecme/CRN/FilePDF/ThAbstract.pdf>
-

[TITLE IN CAPITAL LETTERS]

Authors Name *¹, Authors Name *²

line 1 (of Affiliation): dept. name of organization

line 2: name of organization, acronyms acceptable

line 3: City, Country

line 4: e-mail: name@xyz.com

2line 1 (of Affiliation): dept. name of organization

line 2: name of organization, acronyms acceptable

line 3: City, Country

line 4: *Corresponding e-mail: name@xyz.co

ABSTRACT

Abstract should be strictly between 150 - 300 words.

Keywords: word1; word2; word3 (3 to 5 words or phrases, Take 2 or 3 from title.)

1. Introduction

Provide the study background in simple words. Provide text references to all the facts presented in this section in APA style [1].

2. Literature Reviews

A review of literature can be written to meet the needs of your research. This section can also be combined with the introduction section. The author can discuss the research gap that this study is going to or is willing to fill in this section. Provide an APA-style in-text citation.

3. Methodology

For the Quantitative Study: Include Population and sample [criteria of population selection and method of sampling] materials/tests with description, variables, Nature of data, data collection techniques, data analysis method. Discuss software, hardware's used during the study with their brand names. This section should be easy enough for any reader to repeat the study under similar conditions.

Figure 1 Thai banknotes (Source: [1])

Table 1 Fonts

Header	Header	Header	Header
Content	Content	Content	Content
Content	Content	Content	Content
Content	Content	Content	Content

4. Results

Presents the data, the facts – what you found, calculated, discovered, observed.

5. Conclusion and Recommendation

Provide logical and scientific analysis of the findings of the study. Present evidence to support your analysis by citing the work of earlier researchers or existing theories. [How your results agree to disagree with previous studies, and why]. Conclusion should be written in very clear words. It should explain how the objectives of the study are accomplished.

Acknowledgement

Author should present list of acknowledgement at the end. Any financial or nonfinancial support for the study should be acknowledged.

6. References

All references should be in IEEE citation style as link below and present inside the main body of article. Don't put extra references which are not cited.

<https://iee-dataport.org/sites/default/files/analysis/27/IEEE%20Citation%20Guidelines.pdf>

[1] Fischer and Jordan. **Security analysis and portfolio management**, 6th edition. Prentice-Hall, 1995, p.p. 38-41.

